

5814

భారతి

సాహిత్య మాసపత్రిక

సంపాదకుడు

శివలెంక శంకుప్రసాద్

సెప్టెంబరు 1958

సంపుటము 35 .

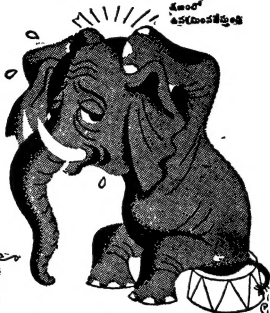
. సంచిక 9

విడిపత్రిక నెం. ౬౪ రూపాయి

అమృతాంజనము

“ఏమగు తలనొప్పులనుకూడా

శీతలంబో
ఉత్తమమనకేపుండు

అక్షరాధి ప్రజలు 1899 - మొదటి
రేకమంకటా అమృతాంజనాన్ని వాడు
తున్నాడు. అమృతాంజనము రోమమల,
వాపులు, కలనొప్పు, వర్షదీని, జలుబులు,
దగ్గులు మొదలై వ వాదని ఉత్తమమనకేపుండు
అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులను
వివృతము

అమృతాంజన దివిదేవ
మద్రాసు-1

కొంబం-1, కంకణ-1

ప్రతి అదివారం రాత్రి 8-20 గంటలకు 41 రూట్ల ద్వారా కేరీయూ సినిమాలో వచ్చిన భారతభాగ
అన్నింటిలో చలనచిత్ర కళాకారుల కళాగార్హ, అమృతాంజన దివసం.

విషయానుక్రమణిక

సెప్టెంబరు 1958

కరుణాలహరి	శ్రీ బూర్గుల రామకృష్ణరావు	..	1
వనంతిరాజీయము	శ్రీ పోంగి శ్రీరామ అప్పారావు	.	4
అంతర్వాహిని	'హితశ్రీ'	.	16
నూరివ గహముల			
ఫలద్రవ్యము	శ్రీ రాళ్లపల్లి గోపాలకృష్ణమూరార్జును.		31
వరదపెల్లువ	శ్రీ బనివాడ శాంతారావు	.	39
కొటిల్లుని అర్థశాస్త్రము	శ్రీ పి వరహాలరావు	..	44
సింతిసివురు	'రమణశ్రీ'	.	58
భాగ్యవనక కోకిల	శ్రీ నాయని సుబ్బారావు	..	64
వరిపొద్దులు	శ్రీ అంగర సూర్యారావు		66
వర్షదీప్తి శ్రీ భూమిపాటి			
కామేశ్వరరావు	శ్రీ పి గణపతిశాస్త్రి	.	80
వైదీ విషాదగాథ	శ్రీ జనపాద్మి కోదండరామశాస్త్రి	..	85
కలగూరగంప		.	96
గ్రంథ విమర్శనము	...		100

కరుణాలహరి

శ్రీ చాగ్గల రామకృష్ణరవు

* గతపండిత తరవాయి *

హరిసింహగి కావసింహమునఁ దంచాలకందమునై
వరబృందావనవాటికన్ పరమశోభావేటికన్ దృఢునో
హరనానామనిమిందచ్చగ విబుధోద్ధృత హృదయాలమునన్
బరమమైన యియారి మామక వచో ముక్తేభ వంచారినిగ.

శిరమం మూగడు శీకిందియముతోఁ జెల్లె కన్ద్రతమం
దర కోటిర వితుంది కాగ లలితోద్యక్తుంకలకాంతమై
స్ఫురదానల విలోలభేదలకన్మృగ్ధులలాటందు మం
దరమై, శ్రీ శరదీందు వింబరుది చందం బొప్పు నెమ్మొమునన్.

దలదంభోజపలాశలోదనము నుద్యతకృష్ణ వింబాధరా
కలిరన్నర కుదిన్మితాకలిర తద్దంతావళికాంతి వం
కులితాశాంబర, మిందుపాండురలనద్దండస్థలిలోలకుం
దలముగ మూర్తిక మంబరీ మధుర కర్ణ శ్రీక ముగ్ధోకముగ.

ఉరపై గుండ్రతనమునుగ గలిగి యెంతో యొప్పు ముక్కాలహా
ర బుదించి గుల్మెడు కంకణేక మటుపై రమ్యంబ్రదనీలావనీ
ధరరోదిగ జీతము నేయు పరిచూదార ప్రభాపూర మ
వ్వరలక్ష్మీ శుభమందిరాయిత మహావహఃస్థలాదీపముగ.

చరణాబ్జముల నానభిస్ఫురణ ముక్తాంఠంబు శీరాడుచుగ
వరభోగింద్ర సమానదోద్యగమునగ వానింది ప్రేలాడుచుగ
వరవర్షాధము దట్టమై మెఱపునీవం బాల్పు చందంబు దో
షరహిగ పుల్లవనామలనజము శోభల్ నిండు బొందర్యముగ.

మనీమిత్రుంకణ కాంతిమాంవలము, శుంభకృష్ణులపద్మామణా
రుణ, ముక్తాంఠసత్కాశితోద్ధరణమై రూపించుహ వ్రద్యయన్
గణతిగ రత్నమయంబుగియకదిభా కల్పంబుగిగ వేణ పూ
రణముం జేసి యశేష శీపుల మనోరాగశ్రుతులగంచునున్.

ఉదరోద్యద్వర్తినిన్ను గాలవారిమై యొప్పారు మాగాదు మ
నృదగోపీ నయనానుకర్షణ నునిన్నుంచైన యన్నాళి యొ
ప్పిదమై బంగరు నీరునగ దొలఁగు నాతీతాంబర శ్రీవ్రభా
మృదులమ్మల మణి యూరుపుల్ గులుకు నామేలైన పాథాగ్యమున.

లలిత శ్రీమణిమాపుర శ్రుతిజటాలంచైన జంఘాయుగ
మృణాళుస్ఫుర్తి ముఖస్థ దంఠివరరత్నరైక జంఘాలమం
జా జంఘాయుగ దివ్యవైభవమునై శోభిల్లు చిద్వింబమున
కులికమృంకుళమంబుజమ్ము మణికింతున జక్రమున గేఠన
మ్ములరేఖల్ గులుకంగ కోదులములై ముద్దుల్ పినాళించు మం
జూముల్ పాదతిలంబులుగ జెలఁగు మేల్ సొంపుగ నిగారింపునగ
దొలఁకగ బ్రహ్మశివాది జీవమకుట సోమాగ్రరత్నవ్రభా
కలిత శ్రీసఖ చంద్రికావిదళిత ఊడేసనఊర్ధ్వమై

చెలువ పాదయుగమ్ముచుం గల కృపాశృంగారమాకారముగ
కలలో నిర్దురలోన మేల్కొలుపులో గన్గొందుగా కింటిలో
పెలి రాదారుల దారులం నదియ యెంచి శ్వేత! ఓమూర్తి క
న్నులలోఁ గట్టిన యట్లు చిత్తమున నెంతో పార్తివల్లయ్యెడిగ.

నవధున నీలిమద్యుతి కన న్నమనీయ మశేషశేషవై
భవకమనీయ మాసౌభఁగు పావగతిం బడిపోవు నన్ను నం
భవ మిదియోను గాదనక మక్కువ కన్నులనేని యిచ్చి మా
నవ పరమానువున నను ననాథుని జేయుచుగాక యివ్వజే.

హరి! నీకుగ బ్రణమిల్లి కోరకనురా హా! అంజలింబట్టి నే
వరమీ యొక్కటిగాగ నొక్కటి వ్రభా! వదైయనుక జవ్వ, మీ
శ్వర! పుట్టింతువో భూమి దున్నుకొను వత్సారింటఁ బుట్టింపు నుం
దర గోవిందపదారవింద ముఖమత్తంచైన చిత్తమ్ముతో

అమృతనృంది వతోవీలానమును నానందిచినా వైవ! స్వ
ప్నమునం వైవ; దలంప నీకృప యహంభావాన సిగ్గింలే,
దమిత మ్మాయవరాధమున గవక వన్నాత్మియుగా గొన్న నీ
కు మరేదీ వయసాటి కి మక్తులను, నాకుగ పాటి యేదీ వ్రభా!

క రు ణా ల హ రి

పాతాళంబున-శీసుమా సురపురిగ బాలింపుమా మేరువుగ
 బాహులోద్గతి నెక్కుమా జలభులగ బాహుద్యయిగ బాటుమా
 చేతవృక్షములైన యాశలవి నిశ్చేషముగా వీడవో
 భోతవ్యాధిజరాజ్వరాపాత! సుఖంబుగ నోరితేనిగ మదిన్,
 బ్రీతిం గృష్ణరసాయనము నొనుమా! నేరే క్రమ మృతిగ
 పాపమహిమరమ్ములకు వజ్రము, జన్మ రుచాభిహార నం
 తాప సుపీడ్ధభేషము, 'దంభ' తమఃపటలార్క లింబముగ
 వ్యాపృత దుఃఖభోరుపా దబాగ్నికలాపము! 'కృష్ణ' నామిహ
 కా! పరనిర్వృతి ప్రకట పాథకవాటము వొల్పు నున్నదిగ
 ఘనవిష మాటవీ శిఖ శిఖాచిరితిగ వికలత్య మొంది నా
 మన మిటు మాధురీ పరిమ మందిరమందు ముకుంద ముగ్ధ మో
 పావనద సేందులింబమున నందితి చారు చకోరవృత్తి చే
 ననిమిషభావ మొంది యమ్మతాస్థుగ మై నిలసిల్లుఁ గావుతగ
 అమరతరంగిణీ పులిసమందు సుఖాననముండి కన్నులం
 దమరిచి యోగముగ్రద, విషయమ్ము లడగ్గి, పారిందిలోని నం
 తమనము పశుసృజాత్మక సుధారసే నిర్భరి న వృషాంబుడో
 శ్రమరుచిఁ జిత్కళిగ మునిఁగి ధన్యుడ నొటది యెన్నఁదోకదా !!

వనంశధానియము

ಶ್ರೀ ಪಾಲ್ವಳ್ಳಾಳ್ವಿಕೆಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವ ಅರಿವು
ಗುಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

[illegible]

మహానీతికై నివాసపునరుద్ధరణ, ఆశ్రయ
 భావనలనందును, ముగియించుట అనుకూలముగా
 రాష్ట్రపాలకులు నిశ్చయించి సరిపాటయిన కార్యం
 వరకు సరైన తీరుప్రకారము కార్యములు జరుగజేయు
 ప్రాధాన్యతగలదిగా ఈ అంశమున నిర్ణయించు
 యును.

విద్యార్థిని గృహమును, అలాంటి వేదమును
 గొప్ప పుస్తకముగా పరిగణించును. విద్యార్థినిగైతె కాబట్టి
 గాఢమునకును కాబట్టి ప్రాథమిక రచనగా, అలాంటి
 వేదమును గాని కాబట్టి ప్రస్తుత కాలాధారముగా
 వేదము అలాంటి కాలమును కూడా పరిగణించును.
 కాబట్టియు రచించినట్లును. ఈ కాబట్టియు మరే
 భావమును, ప్రభావమును అది విద్యార్థినిగైతె పొంద
 వలసియు కనుకనే గాని అదియు విద్యార్థినిగైతె అది
 కనుకనే ఇట్టి భావమును పొందియుండెడిది ఇందు
 విద్యార్థిగా నుడు అలాంటిది అలాంటి వేదము
 కాబట్టియు విద్యార్థిని, అలాంటిది అలాంటిది కనుకనే
 గాని అదియు విద్యార్థినిగైతె అలాంటిది కనుకనే

నేను చర్చికిపోతే బోకా, కా వ్యాస ముని
వ్యాఖ్యార్థం అందుకుంటే క్షణములో పరిహరమవుతుంది,
అదేమిటి, అంతాకానీ ఈ స్వయాపయనం జూచించి
అప్పుడు తప్పే ప్రమాదం ఉండదు.

ಕುಡುಗನಿರಾಜ್ಯ ಕನಕೋತ್ಕಟ ಪ್ರಭುಮಾತು ಅಹ
ಮದಿನಿ 'ಕುಡುಗರವಾಚನಮ' (18. 8. 1871) ಹ
ಲೋದಿ ವಿಭಾಗ ಹರಿಯುವುದು (18 ಕುಡುಗನಿರಾಜ್ಯ
'History of Reddi Kingdoms' ಹಾಸನಕರಣ.
ಪುಟ-478)

ಪದವಿ ರಾಯ್ಸ್ ಪ್ರೆ ಪದವಿ ಕೆರೆ
ಕಮಲಾ ಕೆರೆ ರೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಖಾಸುಖವಾಗಿ.

శ్రీమం నామోస్తుతే
శ్రీమం నామోస్తుతే

[illegible]

శ్రీ శ్రీమదు శ్రీకాళిదాసుని పాదపూజ (1)
మహాపూజాశ్రీ శ్రీమద్విద్యుత్తామః—

31. బహుశః కర్మూరితా నీత్యం క్షయమనన్తి
 తే తావత్ మయ్యో గౌర్వేన నీతి
 కలంత తస్యేనో జయ్యో కలన్త్యో మనన్తి
 నాహి మనః తతః కర్మూరితశ్చైవ రిశతి.

—(தொகுப்பெண்-5 க. ஏ, 124 6)

ఇట్లు కనంకోట్లో ప్రయాణించి భువనగిరిపల్లి సర్వకార్యకర్తలయము కలసికలసిని వెళ్లి, కాని విలాసముగా కలయము గడిచితివాడట.

భాగ్యం నాకు ఏడుగు మోహితులన్నీ నాకు
మీరం బుద్ధి

உதே தபாநகரம் கருத்தரித்தருந்தே நியைபடி
கருந்தே

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

శంకాచార్యునిది. విజయనగరరాజులు

[illegible][illegible]

మనూరగిరి రైతి బహుశకుండు 'బహుశ' కిది
అంటే బాబ్బా (పరిణామ) అని చెప్పినాడు, అది మనూర
గిరి ప్రభుత్వ రచించిన బాబ్బా గ్రామమునది : నా
దగ్గమును అధికమునది కన్నా మార్పుచేసినాడు
కానీ మనము 'సీ' ర్తము—

వనంతరాజీయము

[illegible][illegible][illegible]

જા ૦ ની

- * ప్రభుత్వం తీర్మానంపై కమిటీ (ప్రకటన 10) ఉంది.
అందులో కమిటీ సభ్యులుగా మేకర్ల త్యాగరాజు, ముద్దుల శ్రీ
* అయ్య, పులివెందులూ తీర్మానం రంగం, ముద్దుల శ్రీరాంయ్య
మొదలైనవారు ప్రస్తుతం తీర్మానంపై ఉన్నారు. 10
* అయ్యకమిటీగాని ముందుగానే తీర్మానంపై కమిటీగాని
తీర్మానంపై కమిటీగాని తీర్మానంపై కమిటీగాని
* అయ్యకమిటీగాని ముందుగానే తీర్మానంపై కమిటీగాని
తీర్మానంపై కమిటీగాని తీర్మానంపై కమిటీగాని
* తీర్మానంపై కమిటీగాని తీర్మానంపై కమిటీగాని
తీర్మానంపై కమిటీగాని తీర్మానంపై కమిటీగాని

కాల్వార్ల మూడవం శక్తి వ్యాంకార్ల మేట నిరూపణ తే

—(౯ శాఖ-పేట ౩)

[illegible]

பு பு க் க

మనమును మరలమును చరిత్రమును మనమును, ౧

—(१. वाङ्मय, पृ. ३)

అ ము ఖ ము

మూలకాంక్షల సాధనకు ముఖ్యమంత్రి బి.వి.కృష్ణారెడ్డి
 ప్రత్యేక కమిటీని ఏర్పాటు చేసి, దాని సలహాలను
 అనుసరించి, ప్రభుత్వం తీర్మానం చేసింది.

—(P. 3248 - Vol. 4)

వచన శాస్త్రము

[ప్రతిపక్ష కాంగ్రెస్ సభ్యులూ (పాఠ్య)
 ప్రతిపక్ష ప్రత్యేక కమిషన్ కు సంబంధించిన కేసులను
 సమీక్షించాల్సింది అని తీర్పు; ప్రతిపక్ష పక్ష సభ్యుల
 తరఫున కూడా విచారణ జరుగుతున్నట్లు. ప్రతిపక్ష ప్రతిపక్ష
 ప్రత్యేక కమిషన్ "అంబేద్కర్ కమిషన్" కి సమీక్షించి
 (అంబేద్కర్) నిర్ణయించిన ప్రతిపక్ష కమిషన్ ప్రత్యేక
 పక్ష సభ్యుల" అని తీర్పు. అందుకు అనుగుణంగా ప్రత్యేక
 కమిషన్ కు సమీక్షించి నిర్ణయించినట్లు.

శివభక్త్యంకిః స్థితైఃపాత్రైః య దిక్కార్జునాననాః
విక్రమం భూషణం తాంలే తా మయోగోఽపహ్నః

(சுருதி 28)

— (కా. వ్యాఖ్య పుట 84, 77)
అంకంకమ్, కేణాంకం, యంత్రాంకం
మొదల.

—(१) पृष्ठ ४५, पंक्ति ११)

[అల్పదేశ, గోమూల నివసించి పై కోడలు
అమ్మయ్యల ఇంటియందుగా కనపడే కోడలు (con-
fused version) - అది మధ్యలో (పక్షాంతి, అయితే
కనపడే రాజీయము లోని దివ్యమైన తీర్మాని మాడ
కనపడే రాజీయము లోనిది అది తలయందు అద
మంజుషా దేవి]

ఆకాశధాపితము

అడవిపై రథ ఆట: ౧ ఏకాదశాక్షరం: 24

ವಿಷ. (ಪ್ರಯೋಜ್ಯ ಅರ್ಥ) ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಲಕ್ಷ್ಯ

॥ మార్గశిర శతాబ్దము పూర్వము ॥
 ౧౯౭౫-౭౬ 25

(కా. కాశీభట్ట, పుట 61)

అంకము

అండ్ బిజినెస్ న్యూస్

(కా. వ్యాఖ్య పేజీ 40; 59)

పంపాది విశేష పర్యవేక్షణం: గౌరవార్థం
 చిహ్నం 24

(୧୦ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପୃଷ୍ଠା ୫)

. . . சேனா காலத்திற் ற மருது: (சேனாநா-
யகர் மூலம்)

(४. भाग्य, पृ. ३६)

పతాకాభివక్తము

* పదకొండవ శతాబ్దం ప్రాచీన గ్రంథాల పరిశోధన
మార్చి 2018 27

చతుర్థి: కార్యదేశ చతురా పరి: రీతి: ।

* సహస్రచార్యసంపత్కర్త విశ్వశ్యామవిష్ణుయ్యార్ ! 28
తుల్యక సం విభాగిత తిథామల్య విశేషయార్ !

(ಕಾ ಕ್ಷಾಪ್ತ ಪುಟ ೨)

[మూలక ప్రతిబంధము, ప్రాప్రతిబంధము
మీద 'యోగ్య' కుం తపశ్శరణి' అని కలది
మూలకపదవీధి ప్రతిలో 104 వ పుటలో ఈ యోగ్య
మూల మరల అభిప్రాయములపై 'కాని అర్హులు
'త్యక్త' కుం' అని మూలకమునుండి, ఇది మరలమీద
అయి యుండును ఇది 'రెండును తపశ్శరణి' అని
లోనిది అనుట సమము]

ఆత్మగళాదులు

అశ్రావ్యం వినుతీశ్రావ్య మానద్యాశ్రయ
మిత్రీయా : 29

అశ్వశాస్త్రమును బట్టి యశ్వశాస్త్రమును వివరించును ।
 తద్వారా యశ్వశాస్త్రమును వివరించును ।

* ಅದ್ವೈತವೇ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ವಿಷಯ (ಕಾಣ್ಕೆ ಇದ್ದಂತೆ).

ద్వీపము: పదవిక్షేపము: జనాంతి: శ్వాపహారిణమ్ | 81
 సు హృద్ధి: సుహృద్ధి: శ్రీతి: జనాంతి:

ద్వితీయః పాదః ।
 పాద్యజ్ఞాంతిక దుష్టత్యై వాద్యః పూర్వ

ప్రభావం: 5 82

కడ ఏలూరులోని వాడ్యం: పాపాశ్రమం.

[illegible]

0-1

—(కా. వ్యాఖ్య-పూర్వ-23 వే.)

కోకానూరు మండల మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ కార్యాలయం
 'కోకానూరు మండల మునిసిపల్ కార్పొరేషన్' అనియు, 2015

తల్లి: ఇది వసంతరాశియేమిదీనినీ పుట్టినది
- 2 శ్రీకృష్ణ ఇందునుగా వసంత శ్రీకృష్ణ

అందుచే ఇది మౌల్లకంఠ కాశీయమో అని
తెలుసుకొని అసహనపడుతుంది]

* పరమేశ్వర్యాపారే కథితం లక్ష్యం సమాప్తం: 84
 * స్త్రీలూ సమాధిలో పడ్డారేమి ప్రమాదమే?

[illegible]

[தமிழ்சொல்லாக்கத்துக்கு சிறி அளவிற்கென
எனது துணைநிலை பெற்றதொத்தவற்றுக்கு இது.
"அருள் புகழ்" அது தவிரவாறென சீர்தவறு தவறு
தவறு, "அருள்" அது தவறு பெற்றதொத்தவற்றுக்கு
தவறு தவறுதவறுதவறு தவறு, தவறுதவறுதவறு
தவறு தவறுதவறுதவறுதவறு தவறு தவறுதவறுதவறு]

అంగిరసము, అంగరసములు

* ఏకాదశాధిపతీ దశావతారమునాథుడైనాఁడు. 88
అంశముల శ్రీరహస్యవిశేషమును గ్రహించుట.

—(D.V. சிவசுப் பிள்ளை-பு. 48)

[‘தேவதாச’ உடன்கொடுத்ததில் பரிதாபத்துடன்
மாமனம் காட்டினார். ‘தேவதாச’ இவ்வாறு
தேவதாச.]

సంస్కారి శాసనములు

* ఇష్టార్థవిరహ-చ్యాధి-నివాహ-వాచనములు : 88
వాచిద్య తద-వాచేన-పరిష్కర్యతా : 92 ।

* విద్యుత్ కేటలిస్టు వాణాం విశ్వకోశవిభాగము । 87
అంతర్జాతీయవిద్యుత్ విశ్వావసరములు ।

* അനുകൂലമായ ഒരു രീതി ഉപയോഗിക്കുക. 88

* మాతోనువహించాలా? పో సుఖి జీవించాల్సిందే !

(ప్రజావాక్య) సమగ్ర కార్య కమిటీ
చివరికి 89

* ముఖ్య శ్రీ (వస్తువు) ప్రామాణ్యమును
బాధకము చేసినందున దీనిని 40

1. இவ்வாறு விளக்கம் எழுதிவைத்து எழுதிவைத்து
விட்டு எழுதிவைத்து (கவிதை).

[illegible]

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಕೃತಿಗಳು

* అ గాన స్త్రోత్రంకు ముద్రాపత్రము దాకర్చితిని /
ముద్రా దంతానామి దత్త చింతామయ కామధి

కృష్ణ చక్రము 48

అంధిత్వం వల్ల ప్రతిష్ట పడుతున్నావా:
(చరిత్రా: 1 44

(*నూరు అన్నీ, వార్షిక ఫ్రీ-28*)

తెప్పవడిత తిరుకాళి పై శ్లోకము లన్నియును తిరు
కృతములైవని ఇది అన్నియును వసంతరాశియను
లోనివనుట స్పష్టము.]

శృంగారావస్థ

అధికము. స్వప్నచరణమునకు నానందము కలుగునట్లు
 దానిని కలగజేయునట్లు చేయుచు నిప్పులు

తామ ప్రభులవారి గౌరవార్థం : సభాగృహం

(కా క్యాబిన్ల ప్రిట-1f, 22)
మహమ్మదాగోలమరాగోల సరికిం తద్వలించ

[illegible]

మనోరమ: పాగ్గిల పంకజ ప్రసన్నా-మనోరమ:|
 మనోరమాపాపకా పంక: పాపా కృత్

അവലം 47

[പ്രകൃതി: മനോഹരം, ഭക്തി: അമൃതം]

-(కా. వ్యాఖ్య-ప్రతి-40)

—(ர. சாஸ்திரி, தலைவர்)

(ಕಾ. ಪಾ. ೪೫೫೫ ಫೈಲ-೬೩)

—(ர. சாஸ்திரி து. 76)

અધિસારિક

* കർമ്മശാസ്ത്രം (പ്രകൃതി പരിരക്ഷണം)
 യാത്രാപരിരക്ഷണം - പരിരക്ഷണപരിപാടി 150

వ సంతరాజీయము

* కులహం గణి కాంక్షే దుష్టం యదాగ్రే క్షయచేన్ద్రేః |

రాగాతిశయంబుం బరియోధిపారితోః || 51

—(౧౪౯ చూర్వ. వ్యాఖ్య-ప్రబు. 50)

[ఈ శ్లోకములందు ముందు 'అభోక్తం' వసంతిరాజీయ' అని కలదు. కావున ఇది వసంతి రాజీయములోని వసులు వృద్ధులు చెప్పబడి శ్లోకములు (3) కేంద్రరాత్రిగాదు శ్లోకవియోజనము.]

వేద్యానయిత

కేద్యచే వాన్యకారాః పాపవ్యాప్యాన్య
మాన్య ||

—(౧౪౯ చూర్వ. వ్యాఖ్య-ప్రబు. 18)

[ఈ శ్లోకములందు ముందు 'అభోక్తం' వసంతిరాజీయ' అని కలదు. కావున ఇది వసంతిరాజీయములోని వసులు వృద్ధులు ఈ శ్లోకములందు సమస్తియ 'తేనా' పాపము' అని చెప్పి ధింతుని వాల్మీకి శాస్త్రములని శ్లోకములకు కొన్నింటిని కావలెననుచు తిలకావరించువాడు.]

కుపితనయితల సమయము

సుపాయములు

* పాశుర వాణి శ్రేణి వసులవృద్ధుల పాపముః || 52
మానాపిదయం తాపామహయః కున్దీరాంరేత్ ||

—(౧౪౯ చూర్వ. వ్యాఖ్య-ప్రబు. 49)

ఈ శ్లోకములందు ముందు 'అభోక్తం' వసంతిరాజీయ' అని కలదు. కావున ఇది వసంతిరాజీయములోని వసులు వృద్ధులు.]

సృతారంభోపావస్తానము

* అంగిష్ట విద్యుఃకృతిం సమహిదాంకాకారే || 53
అంగిష్ట సర్వస్య తామే తావద్య మిద్యతే ||

—(చూర్వ. అగ్ని. వ్యాఖ్య-ప్రబు. 35)

[ఈ శ్లోకములందు ముందు 'తేనా' వసంతిరాజీయ' అని కలదు. కావున ఇది వసంతిరాజీయములని తిలకావరించు వృద్ధులు.]

కపిత మాస్త్రము

కపోతః ప్రాంతం నేన విద్యోగ్యం సర్వ
కీర్తయ || 54

—(కా. వ్యాఖ్య-ప్రబు. 144)

వైపర్య భేదములు

(చతుర్విధావ్యాఖ్యయందు) —

త్రయం ప్రవిశ్యేద వాక్యే నివాహాది తదాహి ||
విందేహాది నిర్మాణానందకా వ్యవర్తనాదే || 55
సంతోషః పుష్కల్యది ప్రాణిసాం యావదాగ్రహ ||

—(కా. వ్యాఖ్య-ప్రబు. 5)

విషనేగములు

* చైతన్యం కేవలవాదః శుభః సమ్యక్
భంజనః || 56

యథావ్యాఖ్యం మృతిశ్చేతి విషనేగాః తద్విరన్యథా ||

—(చూర్వ. అగ్ని. వ్యాఖ్య-ప్రబు. 58)

[ఈ శ్లోకములందు ముందు 'విషనేగా' వసంతిరాజీయ' కథితః' అని కలదు. కావున ఇది వసంతిరాజీయములని తిలకావరించు.]

అధర భేదములు

* విశదీకృతా వికాశీ విప్లవశ్చ విభావితః || 57

అత్యంతా వికాశీ విభావితః సమస్తాః ||

* వికాశీ శ్చ వికాశీ రూపా వికాశితః || 58

తిత్తి -

* ప్రహరీతో విప్లవశ్చోదావరే విప్లవశ్చ ||

(కా. వ్యాఖ్య-ప్రబు. - 185)

[ఈ శ్లోకములందు ముందు 'అభోక్తం' వసంతిరాజీయ' అని కలదు. కావున ఇది వసంతిరాజీయములని తిలకావరించు.]

ప్రవా భేదములు

* వివాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ || 59
అగ్నిశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ ||

* ప్రవాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ || 60

* ప్రవాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ || 61

* ప్రవాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ || 62

* ప్రవాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ || 63

* ప్రవాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ || 64

* ప్రవాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ || 65

* ప్రవాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ || 66

* ప్రవాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ వివాదశ్చ || 67

దోషప్రత్యక్షానానాం చ స్థితీ తే యాను సాంఘికీ

—(పదో 20 వ్యాఖ్య-పూ-101)

[illegible]

కా ర్కా వ ప ట

అరంభించి (పాస్తా) కాగితాన్ని పూసారు. 64
 బొమ్మలకు ముద్ర చూపించి: పూసాకాగితం పూసారు.

—(కా. పాఠశాల పుట-17)

పాపములు ముగియించుకొని, పరిశుభ్రమైన ముహూర్తము! 65

—(ဇ. စာအုပ်-ပုံ၊ ၄၈)

ఉపాయపాపశిరఃకర్మః (ఉపాయక కర్మ
పరిధిః | — (క. వ్యాఖ్య పుట. 82)

—(౯ వ్యాఖ్య పుట. ౪౩)

అర్చనాగ్రంథములు: పాదీర్చి యాకామి: నమస్కృతా: 66

—(కా. వ్యాఖ్య పుట. 158)

ఆర్థిక పక్కతులు

ಪ್ರಾಚೀನ: ಕಾಶ್ಮೀರ: ಶಿಖರ: ನಿರ್ಮಿತ: ಶಿಖರ: |

—(க. க. க. க. க. 15)

ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನೆ ದಿವಸ ರಚನಾ ಕಾರ್ಯ ! 67

5 790 000 104-96: 791

[illegible]

—/R. 19802 1912.841

[illegible]

1980-1981 (2004-2005)

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ముఖసంధ్యంగ లక్షణములు

[పరిశీ, పరిశ్రమల లక్షణముల పైని కావంతల
కావలసివచ్చినట్లు గ్రహించిరి. లక్షణముల వివర

ప్రతిపక్షీ రగమలలతో పూటల సుఖ్యుల నొ సంగి
యొమ్మను)

దీనివల్లనే ముపక్షేషః (పూట 19), తద్వ్యాపూల్యం
పరీక్షయా (పూట 19) త

తనకొక్కరినీ పరిత్యాగించే(త్రుట 25), నువ్వూ నా ద్వితీ
 ధాన్యం(త్రుట 25)।

యే 1: సాక్షియకార్య పద్ధతి: పరిశీలన:
(పుట 28) 70

అర్ధాకా మానుకాశ్రియ సుఖాత్: (సాన్తి రిష్యతే)
(భూట విరి)

అధ్యక్షాధ్యక్షులు: 1955-56 సంవత్సరం
 1955-56 సంవత్సరం

(ପୃଷ୍ଠ 37)।

(అంక 27) 1 72

(అంబ 28)।
 కర్మము : పశుకర్మము (అంబ 30), భేదము : పాతము

చా. ఛ. 15 (అ. 80)।

సంధ్యంగ్రక్రమశ్లాగము—

అధోచితం ప్రయోగః శాస్త్రదంశాశాం సక్రమ
మతిః (పుట 25)

ప్రతిపక్ష పరిశీలన

అక్షయబ్రహ్మస్తదుర్భహో యోగీ ప్రతిభాభంకు రిక్

(1982)

ప్రతిమూఖ సంధ్యంగమూర్తి
విలాసః-పరిసర్ప-విభూతం శిశు-వర్మణి!

సర్వద్యుతిః-ప్రకాశం-విశ్వా-విద్యుచ్ఛాసనమ్ | 7
 త్ప్రశం-మృత్యుం-పరిత్యాజ్య-మృత్యుం-పారదశ్యమ్ (ప్రకాశం)

ప్రతిమూఖసంధ్యంగ లక్షణవ

ఇట్లుగలదు. దీనిని నిర్వాహించుటకు
(అ. 50) 7

వనంతరాజీయము

పరిశోధనలో సర్వతత్వోచిత ముద్రణ (పుట 51)
దోష, పుష్కలకావ్యము లలో సర్వశుద్ధి రహిత

(ప్రతి 61) 78
 అధ్యక్షుల కృత జ్ఞాపక సూచన: (సామాన్య విధానం)
 (ప్రతి 78)

విశాఖాపూరితా విశాఖా: పాద్యం (పూట 76), పాద్యం
పాద్యం (పూట 77) 79

జనన ప్రత్యక్షానుభవం (ప్రబంధం), భక్తులచేత
విశ్వాభిషేకం (ప్రబంధం)

అ. స. ప. రియూజింగ్ బాక్స్ చూపడానికి ప్రతిపత్తి లేదు
(అ. స. ప. 72) 80

అవకాశం సమాధానం ఇవ్వండి (ప్రశ్న 78)

సాక్షాత్ దృష్టాంతస్య యతి రీతిని చూర్ణం.

గర్భపంధ్యంగములు 12

అధికార పరం, దుర్గో-య-బాదాపరం-(ప్రమా)

ఉద్వేగము — సంధి — మక్షిణ — వ్యవహారము

తెద్యక (పుట 84)

గర్భసంధ్యంగ రక్షణములు

తెలుగు భాషలో మార్పు: (పుట, 91), దూరం విశిష్ట.

* ఉర్దూ సైతాబ్దిరింవాళి ముద్రాపరణ మిషన్

(பு. 120) 84

(ପୃଷ୍ଠା 98)

ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରଭାତୀ କୁମାରୀ ଶିକ୍ଷକୀ ସେବିକା

(అం. 105) ॥ 8

(అం. 99)
 సాక్షాత్తులైన అం. 100 లో ఉన్న అం. 101

125) 10

ಪೂರ್ವಪ್ರಾಚೀನ (ಪುಟ-128), ಭೀಷಮಾಚಾರ್ಯ (ಪುಟ-181)।

శివార్కాతా సంకీర్తనా ద్వా (పుట 124), అక్ష
సాధికానామకం (పుట, 184) 87

(ఉత్తరీదాన్వీతిం ఐ శ్రీమదాచారక
విద్యుత్ అంతి ప్రతిదాచారక లక్షణమునకు ముంగు

‘అక్షయో’ 10 అనునీరాజ్యయో’ అని కలగా పై కోశము
అన్నియును కనిపికోశముల నిదిలాని ఒక పాదము

వసంతిర జీవయితోని పై వ ప్త య తిక్కిరిని
 మాది వసంతిర జీవయితోనినే అని తలచుట

అవినీతిని నివారించు కోసం అన్ని పార్టీల ఇష్టం లేక
పోటీలకు గ్రహించి తీసుకువచ్చిన పాపము గానీ,

శేనా వాటిపూటికిని 'న'తో కం తపంతిరాతయో
మమదు వ్రాయేటటు నిజమగా కంటియేదేయి

బద్ధింపబడి ఉండిపోయినట్లుగా భావించబడుతున్న అర్హులైన వ్యక్తులను, వారి కుటుంబాలను, సమాజాన్ని పరిరక్షించేందుకు, వారి ఆర్థిక, ఆరోగ్య, విద్యా, ఉపాధి అవకాశాలను సులభం చేసేందుకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తున్నట్లు తెలుస్తోంది.

మొదటి సమయంపై మొదటి అంతర్గత సమయం అవుతుంది. మొదటి సమయం అవుతుంది. మొదటి సమయం అవుతుంది.

மா.பி.ம.பி.சி. 'சுருந்திரா' என்ற பெயரில்

సంజీవాయు లేదు వారు కోర్కె కోరవచ్చును.

యొక్కాడు

ಯು.ಪಿ. ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, 'ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷವು ಸರ್ವಜನಿಕರ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

విమర్శనంధి లక్షణము

అధ్యక్షులకు జాతీయ ద్వైవిధికాభివృద్ధి
విభాగం

అర్థ విప్లవ రికార్డు: పాఠశాల అర్థ విప్లవ రికార్డు (జూలై 1988) 1 8

విమర్శ సంద్యంగములు 13

ದ್ಯುತಿಃ-ಪ್ರವೀಣ-ವೈಯಾಕರಣ-ಪ್ರವಾಹಿನಃ-
 ವಿಶ್ವಾಹೀ|| ೮

ప్రశ్నోత్తర-విచారణ-సాధారణ శ్రేణి-28
(పుట 168)

విమర్శ సంధ్యంగ లక్షణములు

అపవాదము లోనుగా మార్పూ.న మోదీర్యతే
(ప్రబ 183) 90

పరిశీల : సహా విజ్ఞానా యంత్రోపపయోగము
(పుట 173)

ద్విదశః క్షయోఽతే బంధుబంధనం తాదేకతాదీః :
 (శ్లో 171) || 91

(19) ఇత్యుద్యతే తత్ సైవరక్తాశోనిహత్యకామ్
(శ్లో 172)।

മലയാളം (പേജ് 178) | മലയാളം
കുറിപ്പ് (പേജ് 188) | 92

శాత్రుత్వం ప్రసంగా (పేజీ 176) | భాగం

சிறுசாறு: பூ. 178 (பூ. 178) | 1950-51

అథా ప్రవర్తనా ద్వారా ప్రవర్తనా చాత్రాదానా

රජාධානිය (ඉ. 173) මධ්‍යම කොටස

విర్వహణ సంధిలిక్షణము

ಭೀಷಣಂ ಹುಳು ದ್ವಂದ್ವಾಃ ದ್ವಿವಶಿಶ್ವಾ ಹುಳು ಹುಳು |
 ವಿಶ್ವಾಃ ದ್ವಂದ್ವಾಃ ಹುಳು ಹುಳು ಹುಳು ಹುಳು ಹುಳು |
 (ಪುಟ 184) 95

విర్వహణ సంధ్యంగములు—14

సంధి-వ్యూహం-గ్రామ-విస్తీర్ణం-పరిమితులు |
 గ్రామ-వాసం-సమయం-వ్యూహ-విస్తీర్ణం
 గ్రామ-విస్తీర్ణం 96

(ஆம். 184)।

నిర్వహణ సంధ్యంగ లక్షణములు

సంధిస్తు దీక్షాపాత్రులం (మొట. 184), రాగ్
 శీలం దీక్షాపాత్రులం (మొట. 188) 97

గణపతి విగ్రహాలను (పూ. 189), అమర్తా తార

పరిభాషా నిర్దేశాలు (పుట 191), (మూలం
పరిభాషానిర్దేశం (పుట 195) 98

ఇష్టార్థసాధి రాశింబః (పుట. 197), సమయో దుఃఖ
విరహః (పుట. 198) ।

ప్రియతమ మృత్యు లబ్ధవ్య కృతీమృత్యు శి
 (పూ 201) 99

மலையாளத்தின் சமீபத்திய கவிதைகள் (2021)

అనుభవార్థిని పంపిణీ చేయడానికి ముందు
(పుట 190) 100

மேற்கூறிய அபிப்பிராயம் அத்து கார்ட்டு (பெரிய அளவு)
(பூல 192).

కర ప్రజాపరిపాలన (పుట 208), ప్రశస్తి పుర
శిక్షణ (పుట 204) 10,

ఓంటిట్రాహ్మణుని శకునము

* దృశ్యకావ్యములు: కుంభకర్ణ, బాహు: శ్రీమద్విష్ణు శ్రీమద్విష్ణు చరిత్రములు: దివ్య: భావాన్ శ్రీమద్భాగవతము: దశామ్యము: పరిశిష్టములు: 102

—(మహాభారతము (మ. ౧౦ శాఖలలో ౧౭)

[ఈ క్రిందనున్న ముగ్గురు వ్యక్తుల పేర్లు ఒక్కొక్కటిగా ఉంటాయి. ఇదియును వివరాలతోనూ సంబంధించి అటుపై దృష్టమయ్యి దీనిని (క) సంగ్రహముగా గాని పోల్చుకొనరాదు]

ఇంతకుముందు యె. శ్రీ 103 స్కూలును, 231 నా
తెప్పలవెన్నులో 204 స్కూలు వాడుకను, ఈ వా.
రీతినియేర్పాడు. ఏ.ఆ. శాసనాల ప్రకారమునదివర
పుడునా తెప్పలవెన్ను స్కూలును 232, స్కూలు వాడు
కను 2 (కా.నా. యె. శ్రీ 204 స్కూలును 70
నా. స్కూలును, స్కూలు వాడుకను 2) ఇట్టి అర్పణ
చేసినట్లుగావుంది.

[illegible]

వ నం త రా జీ య ము

తెలుగుదేశం కాలుగు చూలంబు సరిగా నారిన
 దింహో 'కవంత రాజీయము'యొక్క ప్రాశస్త్యము
 తప్పక ఘోషించిరి అశ్రయమిచ్చును. అదికాని
 యిట్లుచాలికి అసహనము, అసహనము అదికాని
 నులులెల్ల. ఇదీ కేటి పరిస్థితి లభించిరి కవంత రాజీ
 యము నుట ఎల్లప్పుడు, లభించిరి కాదు కేయని
 కాన్యభక్తిలభించు నిరుద్యముగా పరివర్తించి ప్ర
 దించుటకు తెలుగుదేశమున ప్రయత్నింతు జనగణము
 ఇంక జాతీయత కాదని 'ప్రతినిధి' ఇంతవఱకును
 అనుభవించుగానే ఉంటుంటు అంతయు కవంతము
 సహృదయులు డా. వి. రాఘవన్ నారు దీని సమాచ

కర్తవ్యము క వ నం ది, జూలై, 1966 లో
 మూడు 300 పేజీలకు మించినాదు. కాని,
 ఇది శాస్త్రమును ప్రకటితము కాదు, ఏమిటో
 తెలియదు. తెలుగువారికి గర్వకారణములైన ఇట్టి
 అత్యుత్కృష్టమగు తెలుగులోని తెలుగు
 పూర్వమున సహృదయులైన శిష్యులు, ముఖ్యముగా
 పాదాభివృద్ధి, పరిశీలనలు అకాదమిలోని కవి, పండి
 తుల కవిసభలకు ఈ కాన్యమును పదిని సహృద
 కొనసాగిస్తే మన ఎన్ టీ క మునాదాదుల
 గాని కృతజ్ఞులము.

అంతర్వాహిని

‘హితశ్రీ’

* గతవందితకతరవాలు *

4

వోలో జుట్టు బండి అగిన బప్పుడు నిది గోటి
పగిల్చుచు నేమియును లేని పంథా మంగా
ఈ పూడు

“అమ్మయ్యోచ్చావమ్మ”

విశ్వం చింతింపుచో వాడినీవు చూసి “ఏలా
గోటి, మీలాగా ఉన్నావా?” అన్నాడు.

గోటి తల అడిచాడు బంధాలో విశ్వం
బచ్చెనీటి కుప్పగా అందరూ ఇంట్లోంచి బయటి
కొట్టుకున్నారు.

“ఏర విశ్వం, ఎరీటు లన్ని లాగా చాలావా?”
అన్నాడు రంజితాభంగారు

“అ: పెండ్లికొద్ద తప్పక బయ్యండి”

“అబ్బబ్బబ్బ, అలా పాపమోయావు? పాడు
పరీక్షలు” అంది విశ్వం తల్లి

“ఇంక పరీక్షలు గొప్పత లేదుగా” అంది పద్మ

“ఉహూ! పర్యావరణం నాదా? నీతో పోటీ
కైవా పొంది పరీక్షలు? మరేమందా అంటావా?”

“పొంది పరీక్షలు? లేదా? ద్రావిడం పరీక్ష
లకాదా మరే, వాటిని పోయింది ముగిసి”

“కాంక్ష పరిపూర్ణ ఇచ్చావును”

చింతింపుచో నోపరి కొచ్చాడు విశ్వం హాలో
క్రిందానరావు కేసీయో బంటు మార్చుకున్నాడు.

“ను, చాచుకురా! ఎదురు”

“మాలోలోలో విశ్వం” బాబాగారి తగ్గింపు
అన్నాడు క్రిందానరావు.

హ ఇంట్లో మాకు నల్లరు మరొకరు చెబుతున్న
నల్లరు”

“ఎత్తరియ్యలే ఏం, బంధువు బంధుక”

“డాక్టర్ గారికి మందులసంగతికంటే ఎక్కువ
దల సంగతి లాగా తెలిసినట్లు ఉంది”

“మీరు తెలుగుదేశంలో కొద్దిగా పెట్టియి
వాటికి మందు ముఖ్యంగా తెలిసినట్లు అలాగే”

ఇద్దరూ నవ్వులు

“పంపక్కి రాజులూ! కిలుపెత్తేమో నది చాలా
తులుగా ఎలా పోయింది?”

“పంపక్కి రాజులే చాలా కష్టపడారీ పాడు
నది మట్టం క్షీణించి నదిలో ఇన్నాక్షే—అంతా
పోయింది” అన్నాడు క్రిందానరావు క్రిందానరావు
నల్లరుచూసి పద్మ ఇంట్లో నిద్రించి క్రిందానరావు
లోపలికి వాడుకుంది

“ఏమిటి నీరా?!” అన్నాడు విశ్వం బచ్చెనీయో.

“నాబోధంబెలా మొదలైంది పంపక్కి తప్పించి
ఎవరి వారావు ఏమిటా కాంక్ష?”

విశ్వం బరిగిన పంపక్కినాడు ఇంకలోక
గోటి వచ్చి “అమ్మయ్యా, నన్నుండేమి వాస్తే అమ్మ
కాఫీ ఇస్తుందట” అన్నాడు “లేకేయో బంటు
నీవున్నావు నీమ్మ ఇప్పుందినట్లునలే కాఫీపాళి క్రింద
క్రిందానరావు చేతులుంటాడు” అని విశ్వం లేచింది
న్నాడు “నీయో అలా కాఫీలు బయటికి క్రిందానరావు
మార్చుకున్నా తీరిగ్గా బిళ్ల కొట్టింది విడిగిందుకోయ్య”
అని క్రిందానరావు బయటికి పడినాడు.

విశ్వం న్నాకుండేమి, కాఫీ కాఫీ కేవల మంద
కుమరి వార్తల క్రిందానరావు చూస్తున్నాడు గోటి అరిగి
నీగ్గోళి రావణమను మార్చు క్రిందానరావు చేతులు
మార్చుకు

“గోటి, వాటికి”

పద్మ కంఠం నిది విశ్వం కలెక్టరు.

[illegible]

ఈ యెక్కువ పద్ధతిలో లెక్కలూ లేయాలూ
నివించి ఆ ప్రకారం చేసి మాస్టరుగారి మానించ
కుని యెక్కువకుమించి లెక్కలు నిర్ణయం.

కాకిరే వెంకటేశ్వర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన
 భాగ్యలక్ష్మి పంచాంగమును పరిశీలించినచో
 పద్మ.

“ఏమిటి పక్కా ఆ దీక్ష వు?”

*పద్య పరిష్కరిత గీతానికి, రేఖాచిత్రాన్ని
యోగిస్తూ "మనమిది వెల్లువినాద శోణుల" అంది.
ఆ బొమ్మ తీక్షణంగా యోగి అచ్చాదు నిర్మించాడు.

అ శ్రీమతే శ్రీమదే గౌరీ శ్రీమదే

*“ఈ సరిగా చూడు” అంది పక్క అదాయ
కంగా

“నువ్వీ ఆ మాటలు కింక కాదులేదేం?”

“ఎంద్రుడా!”

“రేకాబాతే ఎలా తెలుసుందీ?”

విక్రం కృష్ణ! చూసింది పక్క అరిదు
కన్యాశుభంబున్నాడు అప్పటి తెలిసింది చామి!
అరిది చూడగాది విక్రం కృష్ణం

“ஏதோ நோயை” அంది விறகா

“ఎవరిదీ భూమి త్వర త్వర?”

“정신 건강”

॥ १० ॥

అటువంటి పాఠశాలకు పది వర్ష వయస్సుకంటే
పెద్దవరి అతని! కానీ నయ్యం అంది దేశం
కానీ కానీ అయ్యాయి! అయ్యాయి అయ్యాయి
అయ్యాయి అయ్యాయి అయ్యాయి అయ్యాయి
అయ్యాయి

“உ. காலகாரி விசுவநாதரங்கம் ரசீம்.
மதுரை”

“కాదులే” అంది పద్మ.

“అనునది తెలుసుకొనెను.”

• తెలిసి పోయిన వయస్సు పరిమితి •

దృఢపరిపోయింది అని అనుమానం చూస్తూ
చూస్తూ తదృశమం కా బూడిదిలో పోసి పన్నీరు
కొనివెళ్ళటం అని దిగులేక.

“సమస్తమయిన భూమికి శాసనం చేసే పనికాదు. దేశం చాటుకొని ఎందుకు అవకాశాన్ని అందిస్తావు? సమాధానంకోసం కూడా ఎక్కువ యాచనంకా అనుకోవాలి (ఫోటోగ్రఫీ, ఇది సరియే తనకింద వదిలివేసి) లేకపోతే ‘మరింత బిచ్చం కొయ్యల’ తలరతలంగా పోతారు.

అప్పలా ఉందికా?

“ఎరి, పాని నేమిదా అదేనా?”

తెల్లతోయూదు దిక్కు "చలేట్రం?"
అబ్బాదు

“దళిత, ఇలా ఇప్పుడు” అంటి వద్దు.

[illegible]

“పాఠశాలలోనే నేనానలోలాగా గోడలో
 వేరవెక్కుటమేమిటి? అలా ముందు! అంటే నీ కాపు
 టుంది” అంది పద్మ విడుగా

అద్దం అలా వొదిలేసి అప్పుర్యంగా దిక్కి పడ్డ
మృఖంలా! చూడడు.

“పాపియర్ : టింగ్ నులా నా ? అక్కడ ఎలా ఉంటుందో నీకు తెలుసు?”

తద్య ముట్లాడలేదు. ఇంటికి విక్టోరియా అభ్య
జ్ఞించి. ఇది చాక్లెట్ గారీ అధిగవిగాలో అధి
ప్రాయాలు ఆదేశాని ఎంత త్వరలో మార్పుకుంటారు.

తన ఇంతకంటే పెద్దదిగన మంచిపని ఒక్కటి
మాదా చెబుతున్నాను

ప్రాంతం విలంబం మంచిపనికేదా!

నిన్నం ఇంకేమీ ఆలోచించలేదు ఆ కష్టం
మోహరి పరిచాడు ఆత తేమనాన్నాడో గాని
ముంగిడిపిని నిన్నంవలె నలబడకు నిన్నం ప్రాంతం
కేమిలాంటి వందరూపాయల నోటు తీసి ఆతని
నింపునాన్నాడు

“ఇదిగో, తీసుకో, ధనీ మామీదలేదు, నీకు
కాని ఈ నంబు మామయితో ఏ కిక్కి గుండెనూ
తెలిసి ఏమినింబా నాటకంపుతో నోచ్చేనా
ఏమియ్యాలి?”

ఆ కష్టం తెల్లనాన్నాడు నుండగానే
కొంచెం ఆకస్మాత్తుగా నిన్నంవలె మామనా “తంబ
మామయితో!” ఆతని నువ్వనింబా నిన్నంవలె
ఆ అమ్మాయి నిన్నంవలె తన తిరునామ, ముప్పై ఇంకో
నామీద అమ్మాయి నాటకంవలె

నిన్నం నిన్నం నువ్వనింబా అనుచు
కొంచెంలా తన తిరునామయినంబా నిన్నంవలె
తన తిరునామ నువ్వనింబా అనుచు

“తీసుకో తే!” మరలగా అమ్మాయి నిన్నం

ఆ కష్టం ఒక్కొక్కటి నిన్నం నిన్నంవలె
తనాని నువ్వనింబా “నోచ్చేనా” ఆ తీసి నువ్వనిం
యితో! నీవీదామామా

కొద్దికాదంటే నువ్వనింబా నామీదలేదు
వందరూపాయల నోటు తెచ్చుకుంటే మామ
అంతా అంతా అంతా నిన్నం అది నీవీదామామా

“అంతా అంతా అంతా మొదట!” అమ్మాయి
గుండెనా, నిన్నంవలె నింతమాత్రం మామనా

నిన్నం ప్రక్కరిం ఇవ్వలేదు

“ఏమిదంటావంటా?” తాగిపోయి నిన్నం
లో! నీవీదామా మామనా

“నామీద నామీద నామీదంబా”

నిన్నంవలె ఆ అమ్మాయి ముప్పై మామీద
యితోలాంటి అమ్మాయి మామీద నిన్నంవలె ఆతని
తీసి అమ్మాయి నువ్వనింబా అమ్మాయి మామీద
అని అనియింబా తనా అనియింబా అని

చించగా నువ్వనింబా, తన ఇంతకంటే పెద్దది
చదువుకున్నాడు తన తీసి వేసేదామామా
మామనా ఆ అమ్మాయి తీసి అమ్మాయి
నువ్వనింబా! ఎంతో ఆతని ఇవ్వ తే నోచ్చేనా,
నూర్చు తన మామీదానింబా ఇవ్వకు నామీద
నింది కొంచెం నామీదా అంతా

నిన్నంవలె నిన్నం నూర్చు తీసుకుని యితో
తనా అనియింబా ముప్పై తన నిన్నంవలె
నూర్చు నిన్నంవలె మొదటి అనియింబా తీసుకుని
నూర్చు? నిన్నంవలె అంతా అనియింబా అనియింబా
తనా నూర్చు మామనా అనియింబా నూర్చు
నూర్చు తనా? తన తీసుకుని నిన్నంవలె
అనియింబా అమ్మాయి నూర్చు తీసుకుని
ఏమిదంటా, ఇవ్వలేదు తన తీసి ఏ అమ్మాయి
నూర్చు తనా అనియింబా

నిన్నం నిన్నం సంతోషం తీసుకుని
నూర్చు తనా తనా నిన్నం నిన్నం
అనియింబా అనియింబా అనియింబా తనా
నిన్నం ఆ కష్టం ఏమిదంటా ఆ తీసుకుని
నిన్నం నిన్నం తనా తనా నిన్నం
తనా నిన్నం నిన్నం నిన్నం తనా తనా
నిన్నం నిన్నం నిన్నం నిన్నం

నిన్నం నూర్చు తనా తనా ఆ కష్టం తనా
నిన్నం నిన్నం నిన్నం నిన్నం

నూర్చు తనా తనా నిన్నం తనా
అమ్మాయి తనా అమ్మాయి తనా
తనా తనా నిన్నం తనా తనా
తనా తనా తనా తనా తనా
తనా తనా తనా తనా తనా

అమ్మాయి నిన్నం తనా తనా
తనా తనా తనా తనా తనా
తనా తనా తనా తనా తనా
తనా తనా తనా తనా తనా

శ్రీనివాసరావు చెయ్యి తోటాడు.

విశ్వం నామల పోతుకు

ప్రేమగా నేను మరచితిని

గోటి చెయ్యివచ్చును విశ్వం వేదవ్రతానికి
వచ్చాడు ఇలాంటి వీడ్కోలు చిక్కానది తమ
తూర్పుం "రెంటి మెంటల్ బ్రాడ్" అని తో వీడి
వాడు. ఈ గోటా అని తీర్చాలి చెప్పిస్తాయి
అతి వేగిని ఆలోచించటం లేదు వ్యావహారిక పద్ధతిగా
అంది.

మారకొంగులో ఒక్కచావీడుకొరి విశ్వం,
గోటి మార్చుకున్నాడు

"అక్కడొక్క మర్రి ఎన్నక వస్తుందియ్యో?"
అన్నాడు గోటి

"తొందరగానే వస్తుంది" అన్నాడు విశ్వం
ఆ సమయం వాడికి తప్పిస్తారేమి అందరినీ విశ్వ
ని తెలుసు

"ఈ కేరళలో మనకు తమ అధికారిక గౌరవ
చేయగలరని ప్రజాస్వామ్యం వహించి ఎక్కడైనా
అంతే వేరూ వేదా అనేది అంటే తిరిగివచ్చి
దీని, శ్రీనివాసరావు మందివాడే" అని సమాధాన
పడ్డాడు విశ్వం

ఇంటికివచ్చి భోజనాదులు ముగించుకుని తీర్చి
పడకట్టులో పడుకుని పేసయ్యాడు, చేతిపరిశ
నిచిపోవాలి కళ్ళి మూసుకున్నాడు విశ్వం దీని
నిచిస్తే మనం లేదు సరదాగా మార్చుకుని
దొంగేటం చెయ్యటానికి వచ్చి లేచి గోటి ఎప్పుడూ
తోటినిలతో ఆడుకుంటూనే, ఉన్నట్టుంటూనే
ఎక్కడో ఉంటాడు ఇక తాళి కావలసిందే తీర్చి
భరితాని తెలిసి ఉద్వేగం ఎదిగా వచ్చేదాదా
లోమంకా దిక్కులే ఈ సమయం వచ్చి బోనియ
కందా ఎదిగా చెయ్యాలని అనుకున్నాడు తమ
వంటకే "వీరికే లక్ష్యం" కనగతి వ్రాసినది వచ్చి
దీనికి తమ తీరికలక్ష్యం ఎదిగే వాడెంటుంది?

బొమ్మలు చెయ్యటంలో తాళి అధికారిక దొంగ
మార్చి అంది. మార్చిలో దొంగలకు పరిశీల్లో తాళి
మందియ్యాడే వచ్చేది ఉంటూ, ముందుగా తాళి
కలిగిపోయినది ముందు బొమ్మలుగాదా కొంత
కాగిత తీసుకుంటే బాగానే చెయ్యగలము చిక్

తేజం కృషి చేస్తే తమ అంగులో సేతు సంతా
నించుకోగలము! దీని వానికి ఎంతో ప్రేమ,
దీని, దీని, దీనిగా దీని తమ కలుగుంటే ఉద్వేగం
వస్తుందా! తీర్చుకుని మనా బొమ్మలు వేడుకోవాలి
తీర్చి కారణం ఉద్వేగమే ఆధారంగా అవుతుంది
అయితే తమ విశ్వకృతావహించు బొమ్మ
చెయ్యండి తమ గొప్ప చిక్ దొంగలు దొంగ

ఈ పాతకలగనానే వానిని వదిలించి పెట్టా
లనే సంకల్పం వచ్చి మెంటలిటీకి తమ అప్పగించిన
ఆ తీర్పునే ప్రభావిత చిక్ దొంగలు దొంగలు
అన్నాడు

విశ్వం ఆలస్యం చెయ్యకందా ఆ పాతం
దొంగలు ఆయన దీనికి పాతంనీ దొంగలు ఆ చిక్
దొంగలు అప్పుడొక్కాడు తమ ముడిమోలానే
అన్నాడు ఆ సమయంలో చిక్ తేజంలాంటి తమ
ఉంటుంటూ, ముందుగా ఆయనకి తెలియచెప్పి
సమాధానం అభ్యర్థించాడు.

ఆ చిక్ దొంగలు విశ్వంపై పరిశీలనగా మండి
ఒక దొంగలాంటి, పెద్దగా ఇచ్చి అన్నాడు

"గోటికొడు బొమ్మ చెయ్యండి"

విశ్వం మనంలే గోటికొడు

"నువ్వు చుట్టండి"

విశ్వం నువ్వు అంటేనే మార్చాడు

"ఈ రెంటికి లేదా ఉన్నట్టులేదా" అన్నాడు
చిక్ దొంగలు వచ్చి పెద్దలోంచి చింతిస్తూ విశ్వం
చిట్టలుచుట్టాడు అతి మార్చి తిరిగి వచ్చింది
తమ అనుకో లేదు

"ప్రాక్రీను చెయ్యలేదు గదానీ" అన్నాడు

"కాదు" అని దొంగ ప్రయత్నం విరమించు
కొండి

"ఎందుకంటే?"

"మీరు బొమ్మలు చెయ్యటం రాదు"

అలా ఆయన మనం వచ్చి కొట్టివేలు దొంగలుగా
మూలంగా అంటే విశ్వంకి అభ్యర్థనలో బాటు
ప్రజాసంకల్పం కలిగింది

"తీసుకో బొమ్మలు మా దొంగలగో ముందు
గాను ముందున్నాడంటే" అన్నాడు తిరు
యించుకుంది.

అంతర్వాహిని

"నేను బాయింగ్ కుప్పి వాడను"
 "అలాంటి వాడు రావలసినా?"
 "అవును మీరు ప్రేమతో లేకు"
 విశ్వం ముఖంలో విరాళి కావడం దొరికి, ఇక
 దొరికినా వినిపించుకుంటేనే తాను అను
 మార్చుకు
 "ఏదైనా బాధ్యతలను, చూస్తారా?"
 చిత్రవాణుడు అయిపోగా ముఖం పెట్టాడు
 అది అంగీకారం వచ్చినది విశ్వం కోయిలబాధ్యు
 గీతాడు
 "ఎలా ఉంటుంది?" అని అలాగా అయిపోయి
 చూడడు, తప్పక మెచ్చుకుంటావని భావిస్తూ
 అతడు చిన్నగా, బాడిగా వచ్చాడు
 "చిత్రలేఖనం బదులు మరలైనా చేస్తే మీ
 కాలం వృథాగా" అన్నాడు.
 "అంతేకా?"
 "మీరైనా కాకపోతే నేను వచ్చాను ప్రేమతో
 లేదని చెప్పాను, అంతే"
 "మరిగి ప్రభుగానే అక్షరాలు రావలసిందే కాదు
 కదండీ"
 "అవును, ఇప్పుడు పంపింపించుకుంటే"
 "నేనుకంటే ఏదైనా మోటుపని చేసే
 నున్నాను కానీలు రావలసిందే నుండి అక్షరాలు
 రావలసినా మీరైనా ఉన్నట్లుండి అక్షరాలిగా
 ఈ విశ్వం మీరు బోధించే తెలుసుకున్నారా?"
 "వచ్చు మీ రూపం చేరుకుంటున్నాను"
 "అయితే మీరుండండి, కానీ కాదుటలు మీ
 మరి మీరు దేనినైతే చెబుకుంటే నెలపు"
 అయితే ప్రభుత్వంలోని పాటు చూడమని
 విశ్వం దరవర విశ్వబాధ్యుడు ఆ కాలినింటి అహో
 రాక్షసులైతే, ప్రభుత్వం దరిని తెలుసుకుని,
 అక్షరాలిగానే లేకపోయినా నువ్వాయనంగా
 గియ్యటం నేర్చుకున్నాడు, ప్రభుత్వం అతని
 వస్తుకం ఏర్పడింది.

కీ కోలా సాయంత్రం మళ్ళీ ఆ చిత్రవాణుడి
 దగ్గరే నిలచాడు

"మళ్ళీ వచ్చావా?" అన్నా బాధ్యు విశ్వం
 నువ్వంటి
 "విశ్వంకోసం కావాలి, నాకాపుకోసం"
 అతని కాలిం అయిపోయిపోతే కీ నున్నాగీన
 కాదు.
 "ఇదిగో మీకున్నా ఇంకా కొన్ని కాలా?
 కీటి, రెండు, మూడు..." చివరకి పెద్దది వరకగా
 కొన్ని నున్నాను కాలా విశ్వం అయిన అక్షరాలిగా
 వాటిపై భూమి
 "అలా తెలివితోనే మరి కాదు ప్రేమతో
 లేదుగా" వ్యంగ్యంగా అతని విశ్వబాధ్యుడు
 విశ్వం, కాలాను చిత్రవాణుడు అతని ముఖంపై
 చెయ్యికి అలాడు చిరువల్పు వచ్చాడు.
 "కేవల" అన్నాడు
 విశ్వంకోసం ఇంకా బోధించే
 "మరిగిందండి" అతని విశ్వబాధ్యుడు
 "విశ్వం అక్షరాలిగా వచ్చాడు" అన్నా బాధ్యు
 విశ్వం విశ్వబాధ్యుడు కీలమని అంగీకరించి తిరిగి
 అక్షరాలిగా అతని నవ్వుచెయ్యి విశ్వంకోసం
 వచ్చాడు తిరిగి
 "తొందరపడి ఆతనిగా ముగించాను మంచి
 ఉంది"
 "ఫరవాలేదు. కా దగ్గర తెలుసుకోవాలింది
 ఏదైనా ఉంటే నీ ఇప్పుడు వచ్చివచ్చాడు విశ్వం
 రింగా రావచ్చు చాలా సంతోషించాను" అన్నాడు
 చిత్రవాణుడు అతని వస్తువుల వైకారం విశ్వం
 భాషా కేవలం కలిగింది
 "మహావ్యంగ్యం" అన్నాడు.
 "విశ్వం ఇంక" తెలివైనా చిత్రవాణుడు.
 కేవలవస్తువులనుతో విశ్వం తెలివితను
 నున్నాడు కాలిం దివ్యం వచ్చానే ఎంత వస్తువులకు
 ఉంటుంది? అతని ఆ కాలినింటి సంతోషం అని
 చింది విశ్వం

7

వ్యక్తబాధ్యులకు అతని సంతోషం ఆ కోలా
 ప్రారంభోత్సవం అయిపోయింది. కానీ కాలినింటి
 రంగా రావడం అయిపోయింది. ముగించే దేదర. అతను

“అయి బాగా పడిందగదా?”

“ఏమిటాదా? పేరు లా త్రిగా లోకభావం లేదు, అందమైన ఆపిది పడిందని మొదటోయ్ పీటపాద నిలబడితే చాలామా? నోళ్ళు తెలుసుకుని చూచిరూ బడం?”

“బడం పంకి తోడు అయి పటం పంకి అడుగుతున్నాడు”

“బాగు బాగానే ఉంటుంది ఆయి పటం”

“ఏమంటే దైత్యుల గాయ?”

“గొప్పగా పడిపొందినీ, మొదటి బాటకం తోటే ఆయి పీటపాదం చేరిపోతుంది తెన్నీ, అలాంటి బాటకం బాటకం, రాదో, అవుతారో?”

విశ్వం కొంచెం అక్కర్లంగా అతి నిద్ర తు చూశాడు.

“బాటకం వెయ్యడం, రాదో, కాదుబాటా మా అల్లిప్రాంతం? ప్రారంభోత్సవమయినా బాటకం కలిగింది గొప్పగా మల్లాదారే!”

“నా అల్లిప్రాంతం తోడు ఆయి దృష్టం అనే ది ఉంటుంది.”

“నీదిబాటో చేరితే అంత బాటామగా ఉంపిదు తెన్నీ.” అని విచారించాడు ఒక పటుడు

“ఎందుకంటే?” అన్నాడు విచిత్రతతో మరొకడు.

“తెలిసియు తెలిసిని పదునెల్ల బ్రహ్మచేత్రుని అక్షయే!”

“గదిరాపెద్ద కిక్కులలోని పద్యం తోడూ?”

“దండ్రోకానిలావంలాదైతే మరీ రంజగా ఉంటుంది”

“ఒరు లేయి మొదటి చివరవర ” అని భావ న్విశేషంగా తిరుపాడు మరొకడు.

దాక్షిణ్య బాటకం తో యాతాడు విశ్వం

“అయి ఇలాగే రివర్సుతో మోడుందా?”

“ఎందుకురాదో? పర్వీరున్నాంసార ”

“ఎవరైనా త్వరగా రమ్మని మోపురించిస్తే రావుంటుందేమో త్వరగా రివర్సులు మొదలుపెడితే పెంపరాతో నిర్బోధోయ్య ” అన్నాడు విశ్వం.

“అందుకే కదండీ పల్లెకొర్రాతగాని విశ్వం యలాకే వెడితే అయిది ఒప్పుకోదు”

“ఏం?” అన్నాడు విశ్వం అప్పుడే

“అయితే తెన్నీ, ఏం రంగారాతగాయో?”

రంగారాత “హం” అని ముఖం చిల్లించు తున్నాడు

“పల్లెకొర్రాతగో ఎన్ని పాళ్లో తెన్నీ ను — కొంచెం బాగై త్రిగా ఉండమని ఎప్పుడో గానాల తెయ్యి తెంపనవరంబాకకప్పుడు”

అందరూ ఎవ్వరూ.

“పటం రేలెంతో?” అన్నాడు విశ్వం

అందరూ ఒక్కసారి యుభుభులు చూసు తున్నాడు బాల్ ముఖాగో అక్కర్లం కావడం చింది బాగోలా ఎందుకు చూస్తున్నాలో విశ్వానికి తెలియ లేదు.

“ఏమిటో అనుకున్నాడు నల్లూ రివీడితే ” అని రంగారాత విశ్వాడు

“ఏమిటి నవ్వలేదో?”

“ఒయి యోమలాదా, ఆయి రేలెంతో ఇంత కరమా లేకనే దిస్తున్నాం కొంచెం మోక్షాపత్తే ఉంది”

“అసలాయె అటువంటిదొకేమోకంటే చదువు నుంచి నూదా.”

“అమ్మీ తీసి అవతలపెట్టింది అది కంటే పారం పద్యం నూదూ”

విశ్వానికి అప్పుడైంది, ‘దీ’ అనుకున్నాడు తన

రక్తి ఎంత మధ్యంగా అప్పుం చేసుకున్నాడు. ఆ

రెండో అప్పులలోనే బాక్సెయితు తీసుకోవారి బాక్సి

మనస్సు ఒమ్మి కలపడమరొకటే ఇదా దీరే కళాదా

గత బాటకం పంపింట్ బంటలే రాజీబాదు పార

య్యాలివీరించింది విశ్వానికి తొని అంతిమంలో

ఆ పదిమీ గొప్పపదపలమతోలేదు రంగారాతలో

నూదా ఇంత నీవర్తించింది మరొకరు కళాకారులే

ఏం లాగిం? ఒక వర్ణికి పరొక్షంలో ముఖం

తెయ్యడం ఘటకార్తయో? ఇంతమంది బాటకం

దూరమయి ఇక్కడి నూడి చేసింది అదేదా?

అయి ఎటువంటిదైనా కాదాయ్య తొని

అర్జును, ఆ గొరకం ఇత్యతేదిదాడు అప్పు అనింది

అంతర్జాతీయ

కొంటావా? అందరూ చూస్తున్నారా? నీకు
 బాధించి ఉన్నావా? నీకు బాధించినా, నీకు
 బాధించినా, నీకు బాధించినా, నీకు

“வினாக்கள்
வினாக்கள்”

అదే సమయంలో నాయకానికి దర్శనమై
 బట్టితనే అదంతే అనుకున్నట్లేంది "అటు వచ్చి
 వచ్చి కౌశల్య సూర్యునిపొడగానిదే" అని, అటు
 దిక్కు తిరిగి అచటనుంచాడు రంగారావు "రండి రండి"

అంబేద్కర్ ప్రస్థానాల గా పరిగణించాలి

அலக்டு பிள க்ருவியீர்

"2017" பல்-பா.க. 0081"

కారాళుని అనుభవార్థం ౧౩

മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ വിജ്ഞാപനം. അതുകൊണ്ട്
മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ വിജ്ഞാപനം വ്യക്തിപരമായതല്ല
വിജ്ഞാപനം അതുകൊണ്ട് വ്യക്തിപരമായതല്ല

“ഇദ്ദേഹം ഒരു നല്ല രചയിതാവാണ്. മദ്യം
പ്രകൃതിയെക്കുറിച്ചാണ്.”

“மது நீ ஐந்தாம் பருகி தருவென”

అది చిగులబుట్టలో ఆడు ముఠంలా! యానీ అదిగి
పదాదు నిర్లం

உயர்நீதிமன்றம், சென்னை, 1997. பக்கம் 100.

“మొదటి” అంటూ తనంత విశ్చయ ముఖంలో
 చూసి ఏదో అనలోయి మళ్ళీ చూట్టాడుమనగా తన
 మంచి ఆనీ ముఖంలో మనా ఆశ్చర్యం ప్రతిఫలం
 దలం విశ్చయ కలిపిచూడు.

[illegible]

అదేనీ నివారణ చర్యలు, కానీ నీటి
మరి, పరిశుభ్రత కోసం అవసరం.

“అక్కరేను లెండి. మీరు మళ్ళీ దొంగిల యంత్రాకం రాజకీయ ప్రశ్న,” అంటి వసింత్.

"**എന്റെ കഥ**"

“శీత బహువైశ్ర విదుకున్నాడు రి”
పరిష్కారించి, బానిస అన్నాడు విశ్వం

“శ్రీమా బాబాగారి శ్రీ విశ్వానరీ, దారిలో కనిపిస్తే
విశ్వా శ్రీమఃకుంభాను పునిందీ, బాబాం అంది
బసంతి

பெரியசாலை மீது ௧௦௦ மீட்டர்
காலம்

విద్వంసులు ముగ్గురు పదమూడున్నాడు. వసుంధర కోరితె
 విశాఖ, అక్కా, నవనీలంబి. ఇద్దరినీదాగ్ని విధ్వంసం
 అటవీలించింది. ఏడో నున్నాడొంటింటిలించింది విశ్వానరీ
 కౌరవ అరవిందం మున్నానాలో తోచలేదు. అటు పంప
 గొరించె.

“నాటికి రాసింది మోక్షమే అయ్యిందా
మంచి అంది

*ఏం కాదు... అలాగే కలిసి...
లేదా... అలాగే...

தரப்பி யோசனம்—காணுதல்

• ५५५५

రాజానాడు మాకాదు నీను మార్కల్! వినుయొన్ని
పంతు నిన్ను "

* "కలకత్తా జనసభ" (1950-51)

செய்து கொள்ளுங்கள்.

பிரதமர் மரணம்

అందుకు కొరత ఉన్నట్లయితే, ఎక్కడా అయితే

కృష్ణ శివార్ల! కవియూహయిన ఇచ్చారా! ధరి
 వాడేను "

“ఏం, ఇంకా ఉందా?”
“నీకు కాగా చెప్పుకుంటుంది.”

“అలాగే అవ్వకూడదు”
అని గారు ఎక్కిడిమిలి అడుగుతారు”

“అది నీయే అయిపోయింది.”

“பெரும்புலவர்”

1-600-800-0000

"మాకు మంచి పరిస్థితి కాక కలెడండి"

"ఈ మాత్రం దానికే! పాగివలయమని పాపుడు మన్నాడు"

"మొమ్మి దిగికి పాగికి కాళిం లాగిం?"

"నేను రాగా పరిచిరాది మాకు మనస్సు దిగా అమమలన్నారా?"

"ఈ పోలే అలా అంటావా? కాళిం అవసరిం?"

"దాని పెద్దమనిషి చాలా సంతోషం కలిగిందంటే మాకు కోపంవ్వకపోతూ గాని, మొమ్మి పాపుడు మనస్సుతో అలా అంటారని బాల్ మాటల్ని బట్టి తెలుస్తుందంటే"

"వాళ్ళు కామ్మి హేతులు కొర" అన్నాడు దిగ్గం ముఖం చిటిచిటుకుని, "చూడకపోతే" మనక అక్కర్లేదాయన"

"అలాగా? అయితే నేను పాపపాపా, ముందు"?

"రిం గా రావు ఒక్కే కాదు నేను హేతులు చేత తెలుసు కావచ్చు వాడిని చివాట్లు పెడతాను" అన్నాడు దిగ్గం కొంపగా

"ఎందుకు? అంటే మనక అక్కర్లేదాగా దిగ్గం రిం పాగివాట్లు సర్దిచెబాడు దిగ్గం అరిచి వసతి ఇంటికిముందు అమ్మ మాటలు సున్న కొచ్చాయి

"ముఖపతి నేను సున్నం ను"?

"ఓ అదా!" అంటే మనక

"మరేమి బుద్ధివాణ్ణి?"

"ఏం చేశావోంది?"

"కొంపిచేత మామం గా పడితాన ఇవ్వును. రిక్కు కడుచావు మేలో ఎక్కడా లేదు

"ఈ కాలకం లో చేస్తున్నందుకు మీ గెంక తీసుకుంటున్నారా?"

"ఎక్కడా!" అంటే మనక

"అలా"

మనక కొంచెం అక్కర్లేదంటే అంటే

"నేను కాల సంఘం లో సభ్యులారా కలెడండి"

"అలాగా! అయితే సరదాగా చేస్తున్నారన్న మాట"

"అవును, అదేకాక ఇతరేమి నుండిపోక పడిందోమట కా కికి ఎంతవర కంటే తెలుసుకో వాని ఒక్కటన్నాడు

"మేములే నీ పిం చేతాగా?"

"నీ చేతి పింబాలో చేతాని ఉంది" అంటే,

దిగ్గం పిమ్మ మాటాడలేదు ఆ సమాధానం ఎందుకో అరిచి గురించలేదు. మనక ముందులో ఉన్నది మర్యాదలెందుకా చెప్పే అమాతములో గుహించాడు. కాటక సంఘంలోని బాల్గిందరూ ఆ

మీములో తోనేకులా అంటే మనోవిధిలో కలిగి వలెదాని. అనిపిస్తున్నాడంటే అలాబద్ధుని

"కాటక సంఘంలో కొంచెం బాగ్గరిగా ఉండండి"

"ఏం? అంటే మనక అదే గా అరిచివచ్చుచున్నాను.

"వాళ్ళలో కళాగారంకంటే పాతబాగులే ఎక్కువ" అన్నాడు దిగ్గం కొంప ముందుంటే కొంచెంపడి అలా బాల్గిందరూ అల్లిపాతం చేయిస్తూ కంఠం చింతించాడు ఈ విషయంలో తిలవంకు అందం గా కలిపించుకోటం? కొంచెంకో దిగ్గి మాటలు

మనక పిమ్మిలో అలాగేదాని వనయోంది ఆమె తెలిసివచ్చిన వేమి కొరకు ప్రపంచం లోకం తెలియదని కొరకు కాటక సంఘంబాల్గి ముందు పడి గడిక లోలేకునాదా కొంపి దిగ్గిందరి దిగ్గం అలా ఎంకు పొగ్గించాడో ఆమెకి అప్పుకొలేదు కలిగారు అంటే అంటుంటూ మాటాడుతున్నాడు కాటక సంఘంలో మిగతావాళ్ళే మనక కొంపగారు మాటాడే మాటల్లో ఆమెకి పాపంబాంకం, అదేమిటా కలిగిందాయా. మందరూ పాతాటలు తిరిగి వాడలుకోవోక బంధులే తిరిగి ఆనందమనకు మందిపని తెలిసింది.

రిక్కువీతా ఎదురుకురా అవ్వండి బాల్గి.

"ఇంక రిక్కు ఎక్కడ?"

"ఇంతెంత మారినా లేదంటే మా ఇంకా ఇప్పుడు రిక్కులో పడిచెబాడు" అంటే మనక పట్టికొచ్చా వట్టి తిమ గిక్కులో మనకాంటే "సరదాగా పడిని మనదామంటే ఆ బట్టికొచ్చావుని చూడంటే తిమి ఒక్కొక్కచో అరిచిరింబుల గిక్కు తెచ్చుకుంది కొంచెం బాగ్గరిగా మనకాకోమని చెప్పింది

"మాకు నీ పి అదే పొగ్గిందయా?"

అందరూ

"ఇంకా లేదు పడికి వచ్చాను ఫలితాలు రాలేదు"

"పొగ్గిందయినా? కాదు మాకు నేను పిమ్మి ఇచ్చాను. ఏమంటావా?"

"కాంకొన గడి" అన్నాడు దిగ్గం పట్టికొచ్చా మాటలందరిలో ఎంకిందారం పడిచింది తెలియ లేదు బాల్గి పడికి ఆ బాల్గిందరూ మనక అరిచింది

"ఇదెందులకా ఇల్లు ఇంకా మనకాను"

"మందిరి" అనేది దిగ్గం ముందుకి పాగి పొయ్యాడు లోపలికి వెళ్ళుతూ అంటే బాగ్గిందరూ ముందుకి తిమ ఇచ్చి మాటలు మాటాడినా కాటక గురించి ఒక్కయెక్కడా అవలేదు తిమ బాల్గి మురిసిపిడి ఏమిమనకా కొంపగారే!

(నోవం.)

దేవుల చరిత్రకర్తలగుటగా నాగజేయబడినారని చెప్పటం సామాన్యమైనది. ఇతరుల మతములలోని భిన్నముగా తిలకించుట నిరూపించినచో, అట్టి గ్రంథములను వ్రాయవలెను.

“నానా వృత్తి ర్మరణ్య మతః పరిపూర్ణమ్”

అని మన చెప్పితే చెప్పిరి ఈ ప్రయోగములకును మతములను ఏ ఏ భిన్న సంగ్రహములకు నిర్వచించినో ఏ ఏ ప్రత్యేక ప్రయోగము నూహించినో, మనకు తెలుగునకు మహానయము కొనరాదు. మనకి ప్రతీతియలగుటకు సంగతులను ఏ మూడు భాగాలలో నూహించవలెను. ఇతరుల గ్రంథములను తెలుగులోకి రాజేయు విధమున కొరగములను చేరివేసినచో, లేక రసాత్మకముగా వ్రాయవలెను, తెలియకు ఇక, తిలకించు కొరకు.

“మూర్త్యాభిః పటపాదభిః పటపితౄణాం
సూర్యపుంజనైః, శివభాగ్యగా నమర్చ్యే నేమ బహుభా
వాస్త్రీశుః పృష్ఠేచ్ఛరీ, సూర్యారాత్ర మహాదేవ ప్రతిరజే
భిశ్చాన్యతానా ని నాన్య
స్వల్పం వృద్ధిర్నిర్దిశ్య మన్వభూతం
వాస్త్రవేదం ప్రారభే”

(వృత్తాంతము)

అని, తన కొరకును భార్యయగుచేసి గ్రంథములను రచించుచుండిరి తనకు వాస్త్ర గ్రంథములు పెట్టించుటకు ఆధారము కలవాడుననియు చెప్పియున్నాడు. ఇక ఆ గ్రంథములను తెలుగులోకి అన్వేషించుటకు దక్షిణాంతము, సరిహద్దులకు మత్రికాంతము ప్రారంభ మగుచుండెనను భూమియు రచించిరి గ్రంథములలో ముఖ్యమైనది తన మృత్యువరకునాంతము అనియు వర్ణించుచున్నాడు ఆ ప్రాచీన గ్రంథములను మరల మరల పఠించియుండియు లోకములకును అందరినియును వారిలో సత్కలనములు కొక మరొకటిని పోల్చిన చెప్పియుండెను.

“కాకా సుఖంకలవాడీ అంబకు (మమకారము) గాడీ (గ్రంథముల) (మహానయము) మొదలగు కొన్ని గ్రంథములు పెట్టించుచుండిరి నిందులు, మన సత్కలనములు కొక మరొకటి ఆనాటి గ్రంథ

రచనాకాలములలో ప్రచారములో ఉండి యుండెననుటకు నాచుట్టును కొనా ఇది? ఇట్లు మన కొనమునూరి ముప్పాళ్లవారికంటెను మొదలుగా తెలియదు. అనాధారము వేసినచో అన్వేషింపవలెను సూర్యము చేయుచున్న వాడీ గ్రంథము లక్ష గ్రంథముల నానాభావములలో మోపుచున్నది తనభిన్నములను తెలిసి వాకులలోనున్న మూర్తియుల ఆధారముతో అట్టి సూర్యములను చేయుట సాధ్యముగా, ఎర్రత చేయుటే, చెప్పగలిగిం సూర్యసంకతులు మోపుటకు మరల, ఏ ఇతర మూర్తియును ఆనాటి గ్రంథ సులభము నిర్వచనమునకు ఆధారమునా మన మెందుము

ఇట్టి ప్రవృత్తులలో, మన ప్రాచీన మతములను చెప్పిన విషయము మన భిన్నముల పఠించియున్న విషయ సమతుల్యము

సూర్య, అంబరములలోనున్న మూడు మూర్తియులుగా సమగ్రముగా అన్వేషించిరి చెప్పగల మతముల కొత్తలు ఎందువచ్చునో, వామమున వాడు తెలియదు మృత్యువారసహారానానందుని లక్షాకొలది ప్రవృత్తి కొని, లోకములకు ముక్కును నిడుచుచు నున్నది, ఎందుకాదెందులదిగానో, ఎంత ప్రయత్నించినా తెలుసు కొనలేదు. మూడు అంబరములను నిక్షేపములను సరమృతములనును సూర్య మతములను, వామములను మూడు ముక్కును ప్రాచీనములను మతములను పోల్చుచుండి, కొన్నిగ్రంథములనుండినాంత ఇతరమతములను సూర్యమునాంతము, ఎందునాంతము, లేక లేక సంగ్రహములను వ్రాయించిరి వామములను మూర్తియుల ప్రయోగము మనములలోనికి రచించు, కైదుని మూర్తియుల అన్వేషించుచుండిరి పండితులలో మన మతములను విదురములు ఇట్టి విషయములను చెప్పవచ్చును.

సర్వకారాగమమున, ఇట్లును వామములలో ముఖ్యమైనది సంగ్రహములను అంబరములలో ఆ సూర్యములను సంగ్రహములను చెప్పియున్నాడు “నాన్యతాంతము” గ్రంథము లభించలేదు సమాంతరములకు ప్రయోగము వాస్త్రవేదము సరిగ్గోందును, సూర్యగ్రంథములను పఠించు భూమి కొనా వామములను చెప్పియున్నాడు అప్పుడే ఆ గ్రంథములను రచించుచే కొనాలో ప్రయత్నించు ప్రవృత్తియులు ముఖ్యమైనది మృత్యువారసహారము అనుగ్రంథము ఒక పేరు కల సూర్యగ్రంథము ప్రతిదాని, సూర్యగ్రంథములను, విషయ

నూతనగ్రహముల పరివ్రతత్వము

విభాగముకొని, ఒక గ్రంథకర్త వాటములో తీర్పు
బడినది తోచినట్లు కొక అంబరి భాగముల కొన్ని
అందులకు వ్రేలిగానే శత్రు జన్మకాలము, అధావ
కాలము, అనుబంధింపింకొని, చివ్వి తేలికలనుబంధి
సహా జాతము నుండి సమగ్రతయను చేయుట సంప్ర
దాయమియును, అది ఒక పూర్వమునయు, ఒకతాళ
ప్రాచీనమునా వ్యాఖ్యాని మాచించెను ఇది ఏకా,
వాగ్విద్యుదుతా

ఇట్టి సంప్రదాయములో ప్రాచీన మహానాటక
కెప్పివదిలియు తిరుగు తెలిసియున్నదిమనకొక
సంప్రదాయమునకు అందేరని, ఎవరు వరి సహాధావము
కెప్పిగనా,

అది యుట్టంబై

అన్ని కొద్దయలలరె యీ తొగ్గరికొద్దయలు
సహా సోకొనలల కొద్దయలు అవధికి విశే
షమునలల ప్రకాశింపింకొని రాతినీ చే యుట యీ
వివర్ణముల ముదిరి సంగీతము అభివ్యక్తము నూతన
సాహిత్యముతో సంపన్నమై యిట్లు కొద్దయలు
కన్నకొద్దయని కెప్పిం దొర్లకొని తరి మా
వివేచన అర్థక దుష్టమి, భావాదార్యమును
సంగీతమింకొని, ఇట్టి నిమగ్నముల సంపదించింపింకొని
అది అజయము కొలదు మది ప్రాచీన సంప్ర
దాయములలో లేని అత్యంతములను ఆ మహా
కయము యొకకవితమునుండి స్వీకరించి జంపి
లే భావముగా తది గ్రంథములో చేర్చికాదు
అందు లింకొని ప్రకృతి సంప్రదాయముల యొక
మలు తెప్పింపి తొడ్డి గజయోగములలో యొకముల
మరియుకొని అతడు నూనించినాడు. అంత యేల
గ్రహముల అత్యంత దుర్లభత్య క్రియత్యములను నూర్చి
ప్రాచీనమరియును చెప్పి యేగా, వానింకొని చాం
భిష్టమై యొకసమయమును పరమి తది బృహత్
కాతకములో అతడు వివరించివాడు ఈ వివరము
లో యొక సంప్రదాయము కరామామినిని అభి
మతియి పరావారక కేకామయవానిల కేకామిని
సహారా తింకొని తిరిగి వివాహ బృంధావంశ గ్రంథ
ములో—

“ఇద ముదిర కరామా విశ్వంబో
నిజయేనిమి దూకితావే ప్రపతి,
స మహా కన్నక వివ యాతాతకం,
జయతి కొద్దయిది యొక కేద్యుతి”

అది యీయోమగా విధానంబించినాడు.
కొత్తది,

నూర్చునా యొక, మేను
సమగ్రి కొద్దయిది ప్రితం,

యొక కేదీ భూజ్యుతే
కొం ప్రవర్తన విద్వేదానా
అది కరామామినికరామామిని యొకముల తెలి
గారించినాడు. అతని యొకరియను సమగ్రింకొన
ఒక ప్రాచీనముల పాఠించి కొక సంప్రదాయము
పాక్షాత్తుగ పారితోభావ సరిగ్గడిచి అంబరి వాగ్వి
యమునుండి సంపాదించిదే అది, మామరముల సంక
త్యముల క్రిందనే, ‘సోమరత్న’కరి బంగారము
చాటి తెప్పికాడు. వాడుగానొకమంది విశాపద్ధముల చిర
కాల పూర్వములె త్విష్టకముల ఫలమును మామరి
కారణము, యొక కొద్దయమునుండి మహాకేవలం
ములకు ప్రయోగములను సమగ్రింకొనియును గ్రహించి
విభజించి చిరకాల.

“ప్రాచీనా కేకాతక పరే
చిరప్రమాణ్యే మరీచ్యురే ప్రపాం,
కేకాతక మోక్షం
ప్రకృతి కేకాతక ప్రకృతి”

అది సమగ్రింకొని తెప్పికాడు

అప్పుడు, సప్తగ్రహముల అను ఎదిగిందికి
గోచరమునలల, కేకాతక పూర్వధియలను గాచించి
పరిశీలి అప్రకృత ముందుకు కొక పరిశీలా వాచా
కేమయింకొని ప్రాచీనమైతే కొని కరామామిని యొ
చెప్పి కరామిగా, కరామాకేమయింకొని భావములను
తెలుపలి వాడు విభ్రమముగ గ్రాహిరి అట్టితే వానిప్రా
ములను సమగ్రియ గోచరఫలము, లేయొకరక
వాది ఫలములను పాఠించి “విశేష” మునుకొని
మహాన మారు సంకత్యముల మునుకొని యొక
కొక కొద్దయము ప్రవర్తనగ్రంథమును రచించి
సరియ అది అయిదియగా మామరములను వివిధము,
కొన్ని సంకత్యముల ప్రపద ఒకకొక ప్రాచీనకొత్తి
కొద్దయిందితును వానికొ చెప్పెను

పరిశీలించి అనుభవముల మూలముగ, ప్రప
మగా కొద్దయసంప్రదాయముల అభివ్యక్తి జొందు
యొకములను ఇంకొక యొక గోచరముల మామ
కయియు ఇటుండగా, త్విష్టకముల మారిత పాక్షాత్తి
పరిశీలించి భ్రాంతముల ముదిరి అభివ్యక్తియను వాని
వికారించుట ఏమినికేమి?

పరిశీలించి ప్రాచీన పరిశీలా ఏమియును
కేదీ, మహానయముల అవలంబితా అవలంబితా,
తెలిసిన మది ప్రాచీన కొద్దయముల గానియెడివాని
ప్రవీణత ప్రామాణ్యములను తొగ్గరికొనియు ఇతి
తది ఎదిగిది పక్షియముల తిలవారి ఎద్యుతో ఏమి
కారణము ఇదికవెమి పక్షియముల పక్షి కచ్చికి

“కేకాతకం కరామిత్తం” అది భగవద్వ్య
మామగా గ్రహించితే భాగవద్దండి “అభివ్యక్తి”

నూతనగ్రహముల ఫలప్రదత్వము

ఈ జాతికి ముందు ఇది ఏమూ కాదు. దేవుని ముందు
 నది మీదికి వచ్చింది. ఇది మేము తెలిసిన కారణము
 దిండు—(1) అధికారిని దాని పరిధిని అధిష్టించాడు.
 దిండు ఏ సూత్రం, అప్పుడే, జాతిని ముందు
 ముందుగా, దాని అధికారిని. అది మేము, సమస్త
 జాతిని ముందు!

¹¹ శంకరాధిపతిగారి తాత్పర్యము

మ. కా. 5 నుండి 9 వరకు : 10

(11) పై విషయం పోషియేన గణతంత్ర ఉపకు ఖాతా
మును వినియోగిస్తో చూడటాని ఆ ఖాతాము పాప
పరిశోధించుట!

కా ద్విష్టలో, ఇదియొక విచిత్ర విరామము
భావాలితి భావము మాదిలో ఆ భావము ఇదు
విధముగా కన్పింపజేయును.

⁂ ལྷོ་ཁུལ་གྱི་པོ་ལོ་ལྷོ་ཁུལ་གྱི་

ಯೋಗ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯು ಮೇಲೆ

అమె రికెనలకు ప్రమాణములకె అట్టిదృష్టి భావ
లోమగ నురువెలు కాస్త్ర మెప్పురొదాను దిర భా
మహిరావాక్కుని అపరక్షిణ మూర్తిమది

*ప్రభాతా స్వామి శుక్రవారమున యుత్తరము.

॥ ३३ ॥

(111) అంకి ద్విగమ్యులో సప్తమభాగము కని
బ్రహ్మ కలది పోయి కరిగిపోయిందే! ఆ ద్విగమ్యులో
అమృతాధిపతి కనిగి ద్విగ్ని ల్పయ్యునై నిమిరుచి!
సెల్లకను ఉల్లాసంతో మంచితా లక్ష్మీపతితో
ప్రేమా, కళిత కౌతుక సప్తయ్యులూ మంచులచే
‘కా-కా’ పాడకాదు! అమృతాగ్నియెడల పరిప
రణము వాడేది!

పక్షాధ్యక్షుని ముఖము నును కున్నది పరస్పరమున
యేకమై కలుపులు కాను. మరీ యది పక్షాధ్యక్షుని ముఖమున
బాగు. బాగు బహువిధము ముఖము పరిమళము
యేమిదియో నది అనునది పక్షాధ్యక్షుని కుకై తెలియ
యేను. నుతుమన, నును కేరీయమున కు, కుమరీ
కృష్ణ (అంశములలో) పురి ఫలము చెప్పబడినది, బాగు
బాగు ఫలము లేక బాగు లేక బాగు కుకై తెలియ
బాగు ఫలము కై నునుమది యును పక్షాధ్యక్షుని
కృష్ణము కే.

సూత్రసంగ్రహముల వలప్రదత్వము

యిది వారికిఁ బ్రతిరోజునను జూపినను సామెత
యగుచుకదా!

ఏ యోగములయినా తగిన దినలో కొదవలేని
దినలయే సకలదానములలో బాధ్యులయి యుండుట
(కర్మాక్షయము 22-48) అపరీక్షణమున నేర్పదినముల
గలకొనగా, జగతి ఆహారములను అరగియు అల్పదిన
దినములయిన నేర్పదినములకు (కర్మాక్షయము 28-19)
విద్యుత్తుతో నివసము! జగతి దోషములను విశేష
జగతికలమయియున్న ధర్మముల విహారములను జగతి విద్యా
మీల జగతి దానిని బాధించుటకు ప్రయత్నము ఇంతవరకు
యెక్కడనుండి జగతికలమయియున్న (జగతిలో) యుండు
జగతి విద్యుత్తులందుగా, అగ్రమునకును ఫలము లేదనెను
కావచ్చును నని అనుచున్నా!

దేవునియొక్క పట్టుక, ఆ పట్టుకయందు కేవల
జాతకములనుబట్టి యాతముగాక అతడు పయనించు
విద్యుత్తులనుబట్టియు యాతముకలదుకదా! ఇది
ఆతడు అని జాతకము

స 28-17	ధర్మ 24-18	శ్రీ 17-41	స 18-13 క 28-48-3
(సూత్రము) సూత్రము			స 16-21
			స 28-19
			క 4-55
			క 5-46
క 9-40	క 7-12 స 17-41	క 29-59	స 28-23

ఇతలు బ్రహ్మధర్మము కులము, సప్తధర్మము
కులము ఈ ఇద్దరును సకలదానములను, పయనించు
కాలము అంతరములలో ఉండును, ధర్మప్రదయకు సయోగము
కానినైనను ఆ బ్రహ్మధర్మము కలగక, నీరసము
ఇందున నేర్పదినము, పయనించు సయోగమును, అధి
మందునునును. అయిన ఆతడు జూపించి సప్త
ధర్మములు.

ఇందులకు సప్తధర్మములనుబట్టి లోకముల
లో, పయనించు విద్యుత్తులను కలగజేయుట

యెందులకు దివ్యజగతికలమయిన యీ సప్తధర్మము
యెందులకు సప్తధర్మములను విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును యాతమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును యాతమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

ఈ వాక్యములను విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

1 విద్యుత్తులను విద్యుత్తులయినా?

విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

వాక్యములు విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

దీనిని విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

అందు ఆతడు విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

(ii) విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

వాక్యములు విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

దీనిని విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

అందు ఆతడు విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

అందు ఆతడు విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

విద్యుత్తులయినా? అన్ని
కాలమును విద్యుత్తులయినా? అన్ని

భారతి

దక్షిణ (పశ్చిమాన) భారతరతి బస్యకాలే
ఇంద్రాక్షరమందే (కళ్యాణకాలే కళ్యాణ) నిలి
యందగలదు. కనకాక్షరమందే నిలియ
దూత ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. అందే
కనకాక్షరమందే నిలియ.

ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ.

ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ.

విదూత ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ.

ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ. కనకాక్షర
మందే ఇంద్రాక్షరమందే నిలియ.

“మయి నిలియ కనకాక్షరమందే నిలియ.”

వ ర ద వే ల్ల వ

శ్రీ బలివాడ కాంకారావు

వైద్యులు మరీయు తెలివైన వారి, వదిలో కలి
కాయ ఏక ఒప్పు ముప్పుకొచ్చెను తెలివితెలి,
వదిలో వదిలరాది ప్రాణంయ కలత్రోవి భ్రష్టుంగి
వారిలో నుండుటా నిగుట దిగవారివారూండి అది
తి పలుకుగా వారిని వదిల వదిల!

[illegible]

ఈ దామోదరశాస్త్రి కవిశీలత చుట్టూ
 పోయింది

[illegible]

వారిను వేయవలసి మొదలై కాగానే అసలు సంగతి అయినవారిని కాకండా వెంట్రుక వారి నుంచి తెలిసింది.

"అయ్యో! అంతా చూడండి! ఇంకా వచ్చింది! ఇంకా వచ్చింది!"

“అలాంటి దానికి యలాంటి చావురాక మరి
చావొనుండా!”

ఇలా ఉదాహరణ అవకాశాలు విస్తారాన్ని
 ప్రదానం చేసి గణాంకాల్లో పెద్దదాన్ని అందించే
 అంశాల్లో కొన్ని ఇప్పుడు ఆయా ప్రభుత్వ
 యే అవకాశాలను ఇస్తున్నాయి.

[illegible]

ಶ್ರೀ ವಸುಕುಲಾ ಅರವಿಂದಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಕವಿಲಾ
ಅಶೋಕ ದೊಡ್ಡ ಕವಿತ್ವಂ, ಅ ಕವಿತಾ ಪಾಪಲಾ ದೊಡ್ಡ
ಪಾಲಿಕಂ ಅಶೋಕ ವಸುಕುಲಾಶಾಸ್ತ್ರಿ ಪಾಲಿಕಂ ಪುನಃ
ವಿವಿಧ ಒಳ ಕವಿತೆಗಳಂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಕವಿತ್ವ ತಿಳಿದು
ಗರ್ವಂ ಅಶೋಕ ವಸುಕುಲಾ ಅರವಿಂದಾ.

(అనుకు తెలుపుకొని చెడవట్టుదాని తెలుపు
 ముగ్గురు రెండు కాలివారిని నిశ్చయము నీ యిట్లు
 కాకుండా చేయకు. ఇద్దరును కలసికొని పెళ్ళి
 పట్టుకొని కలిసి పెద్దయింటికివలసి అనుచున్నా
 న్నవలయును. ఇద్దరును కలిసి కలిసి చేయక
 పట్టుకొని పెద్దయింటికి కలిసి చేయక
 పట్టుకొని పెద్దయింటికి కలిసి చేయక

తేనువకుప్పది అక్కడకు ఒకటి తోలిపోయి—
ఒకటితే ఒకమాట అంటియోడు. మొగవాళ్ళుంటే
పొగమాలేవు, మొటుదంటే బహు శివుడే
పండి ఇంటియోడు నీది నిండానీ మందిరి
గారనిరాదు ఎవరి యిద్దరి ద్వారానీ ఇచ్చాడు.
ఇంటి యిద్దరి, నిత్యము మిగతా మగవాళ్ళలో
తది అందమో అంటింది ఇచ్చాడు తను
కోరుకున్న కొర కొరికెట్లు, ఎరుకుచూపుతుంది
కచ్చిట్లు, ప్రియమిది ఆమె కంటి నిత్యములో
గోరిందింది—

పద్మం, కోరి జాలిదారి భూమికి కాకింది
బ్రతికినవకు తేనువది జాలి అది తిప్పియోడు
తేనువ పట్టాకోపాకాడు రాగా నిద్రించి ధిమ
వేటింది ఆమెకు ఆ అందాన్ని చూడగానే జాలిలో
దానినీ, అందులెట్లు రహమహిమి పొంది
పొంది అప్పటికి ప్రతిత్తిండాకు గానీ దెగువ
తేనెయోడు అదానంగా ఆ తుత్తి కా
చేతులో దిటిపోయి పచ్చిచూడి చావుకాడు
కుమార్తె దుబ్బులగా కచ్చి వెంట తిరిగింది
అలాగే వెంట, బ్రతుకు తెలుపుకు మరచిపోయి
భిల్లంబింది తేనువునూమిది పనులుకొంది
తేనెవున్నాడు నీకటింది కుమార్తె అప్పటికి
గానీ పచ్చివచ్చి కచ్చితు మెల్లగా తెలుపులో
దిగి యాగుతుంటూ పచ్చాడు పక్షిప్రతి వెంట
కుంటే అద్దిదిలోకి కచ్చియి. యాగుచూపు
ప్రేమిది పగిలిన పచ్చాడు. ఆమె యేడ్చింది ఆ
యేడబాటు పోయిపోయి శివునిగా అచ్చి
“చూడు యీ తెలుపులో బిందా, కుమార్తె
ఎంబిందా, కచ్చియి, అలాగా తిప్పింది యేడబాటు
తేనె నీ వెంట కొలం యాలోకా నీటిలో యానల
కరణానల యానలలోయిందానలలో అందరికి యీ
నీరు, యాగానీ, యెంతో గవ్వలావున్నా కామ
మాత్రం అపహరణం అయింది పిదప యెక్కడికో
పోయి పచ్చివచ్చింది రామికి తేనువం తోటి
పోయి, అంది నీకటి ధిమం ధిమంగా వుంది.
నీ పనులులో యీ అందంగా పోయి తెలుగువచ్చి
కోరికలని కచ్చింది నీయింది—పచ్చి అచ్చివచ్చి యిటు
పండి తున్నావచ్చి పచ్చివచ్చింది తేనువు గానీ
బిందానలని పచ్చివచ్చింది చుట్టూను కచ్చిమెల్లంది.

ప్రక్కనేవున్న వెండుమెగల తెలుగువచ్చి.
తుత్తియ పట్టాకోని ఒక మామలలో వున్న
మగవాడు తిక్కవోయి ఒక గుర్రంలో దారాడు
ఆ అందాన్ని అవధినిరాదు రామరామ తేను
వాడిపోయాచ్చింది ఆ కంటికి పసంగుగా అగపటం
తేను జాలికి తెచ్చింది పిల్లల క్లాంకం కచ్చి
కోరికగా తేనువచ్చి అధికం చూసింది ఆ
తేనువు క్లాంకం కచ్చింది అయ్యి ఆ తెలుపువచ్చి
అంత అందంగా తుత్తి తుత్తిగా తేను నీకేవలం
కుమార్తె పదిపాకాడు తిరిగి ఆ తుత్తియ ఆ తెలుపులో
పడి కుమార్తె తేనువాలకు మిచ్చాడు కచ్చి
తోటి పోయి ఒక మందిరి తెలుపుకాడు

ఒకవాడు తెలుపువాలకు పనులుచ్చి
యింటియిందా తోటి పచ్చి పచ్చి ఆమె
అందంలోంది దిగి పచ్చి పచ్చి పచ్చి, తేను
వెంట చూసింది నిత్యము గలగల
ధిందా ఆమెకున్న పచ్చియి మెల్లమెల్ల
మెల్లమెల్ల పొయిందానలకి అచ్చి అంటూ తెలు
తుది పిల్లల దగ్గరకు పచ్చివచ్చివచ్చి ఆ రామకవి
తేను మెల్లమెల్ల ఆ పచ్చివచ్చిచూసి నిత్యము
కచ్చి పచ్చి గిల్లతుది తిగిపోయిందా ఆ పచ్చి
తోటితోటి పచ్చియి తెలుపులో పచ్చి పచ్చి
పచ్చిపచ్చిపచ్చిపచ్చి, ఆమె పచ్చి పచ్చి
“ఇంతో ఇంటికి రావా? అచ్చియి ఆ గోరులో
కుమార్తె ప్రేమితులోంది తేను ప్రేమ మెగిందా
యానల “రామ” అంది రామకచ్చి తెలుపుగా పచ్చి
తోటి పచ్చిగా అచ్చి “అచ్చి” అచ్చి పచ్చి
అచ్చిపచ్చి యిచ్చియి యీ తుత్తి పచ్చి
పోయివచ్చి అచ్చి యిచ్చియి గానీ
తేనె ప్రేమ యిచ్చియి పచ్చి పచ్చిగా కచ్చి
చూసింది తిగి రావా రామకచ్చి?”

అది మరొకరి, పిల్లల, ఆమెకు కచ్చిపచ్చి
పచ్చిపచ్చి తేను “అచ్చి” కచ్చియి పచ్చి
“తేను” “?” అంది

“అంతో” అచ్చియి.

అది మామల పొయివచ్చి కచ్చిపచ్చిగానే
అచ్చియి ఒక అందంగా కచ్చియి పచ్చి
కచ్చి “ఇచ్చి” కచ్చియి యిచ్చియి, అచ్చిపచ్చి
ఒక

వ ర ద వే య మ

టన్ను! అన్నీటి సముద్రం ఆహారానా? యెదురాడతా?!"

అమె యెదరించి చూసింది. కేరళంకా పావు మంత్రి యందుకుపోయాడు. "నాకు ఏదైనా తెలియకాదు తెలిసిందా అనుకో దాడొక్కడే మీ రంకాపాండి పోతారా?!" అమె కేరళి వేసింది అమె నిశ్చయం బ్రతుకుంటే నీవున్నా నాదా గ్రుల్చి పది రెండుపాడు ఆయనది సంధి మేల గొంతుకు మళ్ళీ విసిరించింది. "ఓ అమ్మో! ఇప్పుడు ఒక్క నింకంకో పుట్టావు నీ కేరళా తెలిసిరాను నీవుయూ తమ! నీకీ తెలియటం కావడంపోగానే నీవనికీ నీదూ నేరం నీకొక్కో నానునానలాగే గతిలేక దిద్ది పోతుంది, మళ్ళీ పోతుంది, రాబందులకే నీంతుంటుంది?"

"నీకు చెప్పాక నాకేమిలే కేం? నేను చూడొచ్చావా? నాకు నీవున్నాతోనే ప్రభుత్వం వాస్తవం! నాకీ చెబుతే నీవు పోతే నా నేను సంకోచంగా ఉద్విరాళం తీసేకోంటా? నాడొక్కడు తిప్పించి నాంకేయాలేదు."

అంటూ అమె అక్కడనుంచి గంభీర కేరళి పోయింది ముసూ మూగినవాళ్ళం 'ఫీ ఫీ' అన్నాడు మధ్యం ప్రాణాడు "అది మిగిలిపోయి పడుతుంది!" అన్నాడు "వానికేవా కొంత నీతుంటుంది నీది తేలికాగా నానాదులనుమలా అనాను. నీకీ మూల తలపూ కొని నాగ్నంబోయిందే యెవరని చూడగా నీ నీవున్నా ఉగ్రంగాపోయి కాళ్ళి పట్టుకొని కల విలా యుక్త్యాడు."

"నా నానానా వుండొచ్చు నాతో సరిపడుతగా వుండొచ్చు" అన్నాడు నీవున్నా గతించుకొన్నాడు అనిన పాదా లా తిరుగుకీ పనికొచ్చాడతడు యెన్ని అంతియం లేదా!

"నీకు కొంతపాలం యివ్వమ నున్నా కొని పోయినా ప్రతికేంద్ర!"

ఈ మాటలు సంకోచంతోపాటు భయంన్న మాటలే కలెలాయెదు. ఎందుకో నుండే దివ్యమంది యీ భూమి యిద్ది తీసి పట్టుకోవో! ప్రతిమంలేక! ఈమెదానా? ఈ రాంబోనా? ఈకేవలం? ఉద్విరళమోయాడు చెప్పలేనాయాడు. అంతయారలా?

నన్ను అమెకు చూడగానే కేరళ భయంకేసింది. కేరళిని చూచిపోయింది మొత్తం నీవున్నాడు "కేరళి! ఇద్దరూ మండిపోయింది!" అన్నాడు ఆ గంభీర కొంత స్వరాన్ని పోలింపే అల నాటుకొని నీవున్నా మండిపెట్టి విడిచిగానే అమె అందానికి పలుగన్నుల కల్పించి "కేరళ వచ్చి మళ్ళీ ఆ కరకానికీ బ్రాహ్మణ మనం ఇక్కడే యిలాగ వుండిపోదాం ఒక్కసారి యెదురు ఇక్కడే వచ్చి పోదాం!"

అమె రాటికి నీవున్నా అంతాయాడు కాళ్ళి కట్టుకట్టుకు నిలువండిపోయాడు అమె భర్త ఒకసారి అమెచేత్ర యెగిరిగా చూశాడు అమె కేరళం కలన నివారి కొండలలో కలసిపోయి మురిసింది మురిసిపోయింది నీవ్విచ్చేయ అనుకున్నాడు. అంతియందిలో నీవున్నా చెయిపట్టి లాగే అమె నానానాన్ని చూసి పొలుమున్న అత్తకోలేక పోయాడు. విగ్రహం "వాణ్ణి క్రాకోతో కామి చెతలూ! ట్టి మండిపో నెత్తుండి"ని చూపుం నానీ చేశాడు

ఆ అత్త అరచిందిమంత్రి కేరళంబోయిందివలె జరిగింది మండి కేరళిపోతోంది అమె యెంత గుంబాట పడినా లాభం లేకపోయింది తుగ్గోవాళ్ళు వ్రున్న నానానాలు అయింప పడలేక "నీలాంటి నీయరాం నా ప్రాణో వద్దా"ని కేరళం కేరళం అమె! కేరళి నిది సింపలేరు మండి నెమక పడుగిరింది కొంత చూడం చూడగా భక్త మండి అనింది "మిండికీ లా!" అన్నాడు

"కేరళం నీవున్నా కట్టునిచ్చి ఎక్కడికో పోతాం!"

మళ్ళీ మండి తీరిరాడు ఎంత ప్రహేళికావేయక యెండి చాలాం క్రోధంతోనుంచి యెచ్చింది రెండు తెలుతోంది అమె కాళ్ళి నాన్నా కేరళిపోయాడు, పొన్నం నీవీలు చెయి కాంతోంది. కాంతం ప్రహేళికావేయ వుంది కాళ్ళి పట్టుకట్టి కేరళంకు వచ్చాడు కేరళంకా కండిపోయింది విరళోనిక జాత్రుతో వ్రుక్కొని కేరళికి మండినెమక పడుగతుతోంది... అనిగో నాకు! ఒక్క పొన్నంకేరళికోంది, ఎత్తునగా మండి రెండు పల్లిగా అగపడి చుగ ముగ్గు అలసింది. ఒక్కసారి మామమోయింపి మండి అనింది మొత్తం మార్పు పోయింది రామన్నుకు మండిపోయి తోరాడు. నీకు చెప్పాడు, అమెకు తెలిసివచ్చి

[illegible]

‘శక్తి’ యా క్రమలో మొదట శక్తి
 కేంద్రం! అనుకుని ఎవరైనా మూడవ
 దశ వరకు వెళ్లాలి అప్పుడు ముగి
 (రిక్లమేషన్) కలగ వలసివస్తుంది
 ఏదైనా దానిని పక్కన వేసి ఎవరికీ చూపి
 పడకుండా మూలకం చూపాలి. చీకటివీరికి కలగ
 రాకే కదలాలి! దిండుకొండ పైకి వెళ్లి
 తిరుగుతూ ఒకటి రెండున్నా కలగ కి ప్రయ
 త్నిస్తే మొదట దిండుకొండపైకి వెళ్లి
 ముగిండా పడుతుంది. తలలోగా భాగములు ప్రతివర్గ
 ముందుగానే చేసి పోవాలి. అది అవకాశ
 వలన వస్తుంది. చివ్వు మూడు నిమిషాల్లా
 కంటే ఎక్కువగా ఉంటే ముందుగా చివ్వుని అ
 వకాశములో తీసివేయాలి. మూడున్నా కలగ
 వలసింది ఎవరిని కలగవలసి అప్పుడు

[illegible]

అమెరికాలోని "గ్రానో" మామిడి కంపెనీ
అంటూ మర్చి కేరళలో ఉంది

“మిత్ర మంచికావినీ . మనోబంధ ఆరాధి
మీటలా మోక్షార్థకకా రానున్నాను!”

“மீதே அந்தாமினம் காதி அந்தா அப்புந்தே .
 திருநாள் அம்பி

ఈ కారణము వల్ల పాములపై క్షేలో పెట్టి వా
యినా కాదు ద్విజేతులే పోతున్నారని పాములవాడు
చిట్టచుట్టచున్నాడు

[illegible][illegible]

ప ర ద వై య్ల ప

కాదా?—నీకోసం అంత బ్రతుకూ కొందిచ్చింది నీకోసమేను ముఖపదాడు అదే ముఖపదే—కాళ్ళన్న నల్లబాగు మునుపంటాడు—దాని కింత వీరూను— ఇలాగొక్కటే యెదొక్కటే కన్నీడుపులో పుట్టింది నీలయ అమ్మ అది యేదేనీ మిదిగొన్న కదలేను మేనలేదు అదొక్కటే అది మరెన్నప్పుడో పుట్టలేదు దాన్ని కోసే అభిరామమేలేదు అలాంటిది కాదుంటే గొన్నే పుట్టినాక పన్ను ఏంకోస్తాది—దాని కదం పులో ఒక పిల్ల పుట్టేలా కాకల నీకయ నీవేస్తాది! దానికి పూర్వోన్నే తోటు యెవ్వరూకదు చూడకు ముట్టాకా రిందో ముందో ధిరిందదానికి? దానికి కాదు ఏమొందం యేం పుట్టాదిని యలా ఆలోచించుకుంటూవుంటే యెవరో అతివివాద చెయ్యి వేకాదు గనుకనుదు తినినేస్తాని రాజుకు నీంకా రించుకోవడమొక కొడుకీంతలావుంది ఏదెవడ అన్నది తోచవలగా? రాను?అని చెప్పటానికీ కోగకదలేదు లేదాదు అయి గనుక ఇంకేమిందీ ముండుకు మేల్గొగా అనుకుని వేరున్న నీకున్నాను చూచి అగి “దా” అని నీర్పించి పాగుని తిలకు తెలియమిందా? కొన్ని కదలేవయాయి

దీనికాటాగా, ముక్కల నియంత్రం యేటికను నంబడే ప్రాంతలో దాటానీ నినుకపుట్టురావేని ముందు నినుకమరి అయి ప్రాంత తిప్పుకుంది ముందుకు వాలకు అనియకునీ అగి ద్రోగం చిక్కులుకొని యొక్కటే అమ్మకు అయి పదానంభిప్పించింతో “నీ నొకకే వదాను ముక్కుప్రాంతాని యింక కిప్పులుకొనీ సంకరానికానీ గగనానికీ కానీ పదికొనినైదా. నీతోనీ వదాను తీసుకువో” అంది

నీవున్ను కొని పరిగా ముందుకు పదటలేదు. ఈ సెనుకు అనుకూలంగా అతిగి ముందుకు తిప్పవలెను లాంటింది అదనునిచ్చివుంటే మునుక తిప్పుకువచ్చి యింటివేళ్ల తిరిగి పరుగు తిప్పి ప్రాంతానిచ్చింది నీలయ కన్నీడు కిందే పదానంగా వుంటే మునుకొరం మునుకలో మునుకే చేస్తాంది ఈ తెచ్చునీని యలా నిద్రించుకోవలెను—ఈని నిర్వలమైన కాటకు అనుకూలంకొని దోచుకుంటూ కిలుపు మంటూ బొమ్మలుపెడుకులా కడులుకున్న యేను ప్రాంతాని వుందిని మునుకొనింది మునుక తిలకమైంది, కొన్ని నిమిషాలై ఆగాను

అయి అతిని భుజంపొడ చెయ్యి వేసే “నీకటని ధియంగా వుందా?” అంది

“లేదులే” అమ్మదం

“కాదు యంటానువా? అది నిన్ను కదిస్తే— నీనూ కలిసిదుకుంటానులే ఏద ఏద!” అమ్మ కదలని అతిని, లేవ అంకెమం బాహులయి యింటి వేసింది ముఖంలో ముఖం పెట్టింది నీవన్నీలో పంపించడం కలిగింది ఆ దిగిలో వికారానివియ్యకు పుత్తెలూస్తానీకా పలికివేసి ఉక్రతంతో ఒక్కసారి గంగలానికీ ప్రాంతానిచ్చి దీనికాదు! తిరిగి యేను తెలియకుండా యింటివేళ్ల నిద్రించా? నీ పరుగుకొను

రాజుకు పదిదాని ఒక దిక్కులం గడిచింది ఆ గ్రామం విన్నవాళ్ళకి యేటికనుక ఒక మునిగి ని పిర్తాను యేటివేళ్ల దూకున్నా “ఎన్ను రమ్మని నీలు పుట్టాది! మిది నిపింది లేదా రాజుకు నీలుపు అదిగో అదిగో!” అంటాను ఆ మునుకపుట్టు దానికు “నీర్పి నీవన్నుకు బాహు, కయి పదానా అదీ మునుక అక్కడే వుంటాను!” అంటాను

కాటిల్లుని అర్థశాస్త్రము

శ్రీ పి. వరహంగరావు

ప్రాచీన హిందూ రాజవీతి గాత్రచరిత్రలో గాటిల్లు అర్థశాస్త్రం అత్యంత ప్రధాన భాగాన్ని ఆగ్రహిస్తుంది. గాటిల్లు, మహారాజవీతి గాత్రంపాటిల మధ్య కట్ట భౌతికాగారం దీన్ని నిలబెడినాడు గాటిల్లుకు లేక రాజుకు, ఇతరులకు తిమ్మిలావరణంలో జన్మించాడని కొందరు, ప్రసిద్ధ తత్వమని మరికొందరు పోషిస్తున్నారు. ఇతరుల ప్రకారమే ప్రరాజులూ ఉంది. ఏది ఏమైనా, ఈయన జన్మస్థానం యిది అని చరిత్రపండితులు యవధియంగా తేల్చలేదు. ఈయన పేదతే దియేనాక కాటిల్లు అని నిర్ణయించింది, సమగ్రంగా అధ్యయనం చేసి మన తిమ్మిలాంకీరివ్యాసంయంలో విశ్వాసంగా తీసుకొనితే ముందుగా (కాంగ కాటిల్లు) ఉన్నారనేదే కాదు, 'మంబక్క' అంటే తెలిసి తేలుటలగానీ ప్రతీతి 'మంబరామ' కాటక కర్మిని విగ్రహిస్తున్నా 'గాటిల్లు' మతలమతి' అని ఒక పాఠ్యం చెబుతున్నా అధిష్టం దే కాదు.

గాటిల్లుకు 'అర్థశాస్త్రాన్ని' ప్రా 800 ప్రాంతం వరకే విస్తరించాడు. కొంతగానే వచ్చి కాటిల్లు అని మహాగ్రంథం కీర్తి చెందినది, ముగ్ధాంగణాలాగ వేదికలో పాఠ్యంయాయి. ప్రా 800 కాలంలో జరిగిన కాటానిమకు తన 'సతీ పారం'లో గాటిల్లు (పాఠ్యం) పేరొచ్చి పేరొచ్చి ప్రాంతంలాగా గాత్రంయిలానుండి గాటిల్లు మన రాజవీతి గాత్రాన్నికొన్ని ఉద్భవం చేసిన మధ్యకాల ప్రతిభాగారి గాటిల్లుగీ జరిగారు. ప్రా 800 కాలంలో జరిగిన దేవరసాగర తన 'మహావీర'లో, తనదానికి 50 సంవత్సరాలకు పూర్వము మహావీర దండి తన 'నవమహావీర'లోను, ప్రా 800 కాలంలో ప్రాయమిన 'వారదప్ప'లోను, గాటిల్లుగాత్రం ప్రమాదింపబడిన గాత్రం కావ్యం కావ్యం కావ్యం ప్రా 800 లో ప్రాయమిన 'యజ్ఞ' లోని దీప్తిలోని దర్శనాన్ని గ్రహించాడు. మేథాశి, మనీ కాగ్నము అంటే మనస్సు వ్యాఖ్యానం కాదు, గాటిల్లుగానీ 'మేథా'గానీ ఇంతకుమీద మహావీర, ఉద్భవ

పండిత ప్రకారము దప్ప అనేది యా గ్రంథం కొంతకాలం అధ్యయనమయింది.

మార్గదర్శకత్వం అధికం అవుతున్న గ్రామ రాజులకు మేలమను, తన 'ఇండి' గ్రంథంలో దంధకత్వం గూర్చి విశేషమున సమాచారాన్ని అందించి, మార్గదర్శకత్వం అధికం అవుతున్న దంధకత్వం ప్రధానము అవుతున్నా, దీనిని కాగ్నాన్ని నిర్వహణలో పాల్గొని గాటిల్లుని పేరును 'మేథా' విశేషము విశేషంగా అభ్యర్థనల మేలమను! దీన్ని ఆధారంగా చేసుకొని, కొందరు పాఠ్యశిక్ష, గాటిల్లు పండితులు గాటిల్లుకు తక్కువే తరగతిలో చేరిన వ్యక్తి అనే నిర్ణయానికి వచ్చారు. ఇతే వారి పండితులు, విద్యాయు, విరాధాని దిగ్గతి నిలుపుచేసింది.

కొన్ని కళాకాలానికి ప్రాచీన హిందూ రాజవీతి గాత్రం పాటిల గాత్రంలాగా ఉన్న 'అర్థ శాస్త్రాన్ని' కొంతకాలం ముగిసేపడినది, 20 వ శతాబ్ది ప్రారంభంలో, 1900 ప్రాంతం కాగ్న గాత్రం గాత్రం ప్రాంతంబడినది అయిన యా గ్రంథంలోని గాత్రాగ్రామ ఇంగ్లీషు కాదుగానీ అనుబంధం ప్రయోగించాడు కాంతో యువరాజు పండితులు, ప్రత్యేకంగా జర్నల్ సంస్కృతి విశ్వాసము, దీన్ని అధ్యయనం చేసి పరిశోధనల ప్రారంభించారు. అంతే కాక, ప్రాచీన హిందూ పురాణం అర్థ శాస్త్ర ముట్టు, ఒకటి లేని ప్రకారం చేసి యువరాజు పండితుల దృష్ట్యాలో గాటిల్లు తులనాత్మకం విస్తారాగ ముందుగా తీసుకువచ్చింది. అంతే కాదు, గాటిల్లుగీ పూర్వము, తిరువంతిమ పార్శ్వ రాజవీతి గ్రంథాలు ప్రాయమయాయి. అదే గాటిల్లులూ, ఏదో ఒక కాదు వెలుగులోకి రావడా ముగిసి అభివృద్ధి.

గాటిల్లుకు 'అర్థ శాస్త్రాన్ని' నిలబెడుతున్నా దీని ఉపయోగించాడు. అందుచేత, అతని ఆధారాలు అతినిగ్రహణం కల్పించాయి. గ్రంథంలో తులనాత్మకం పరిశోధన, తిమ్మిలా సంస్కృతి గ్రంథాల గానీ, విశేషములు గానీ విస్తారము గాటిల్లుని పేదమచ్చిన గ్రంథకర్తల పేదమచ్చ అయినా రాజ్యరూపం సంబంధించిన విషయం

కౌటిల్య వి అర్థ కాష్టము

4 అలా వుద్ధిచేయబడిన దాన్ని తినివారికి—
అర్థము—మందిచ్చివం (వృద్ధి పట్ల తీర్మాన ప్రతి
పాదం)

కాటిల్య కే నయలంటి నిర్వహణచేసింది,
మరియుగా ఈ పద్ధతికొరకు సైనికంగా
చెప్పారు ధూళిగాని (నిజం) వైష్ణవ సహా
అంతో సహానించాని చెప్పారు ధూళిగాని
(సంపాదన) తో సంబంధించిన దానిని
ఈ అర్థాన్ని అని మనసు నిర్వహణ

రాష్ట్ర దృక్పథం : దాని లక్షణాలు

పూర్వీకమైన అర్థకాష్టముల కాష్టానికి
ఏమి లక్షణాలు, ఈ ప్రభువులు తులనాని
చెప్పారు పూర్వీక కాటిల్యము, కాష్టానికి
కాటల లక్షణాలంటానని చెప్పారు—1 జనం
2 ధూళిగాని (ప్రభుత్వం) పార్లమెంటు
ఈ కాటల లక్షణాన్ని సహాని అంతరిత పార్ల
మెంటుకొరకుని తెలుసు నిర్వహణ

మరి కాష్టముల కాష్టానికి ఏమి ప్రభువు
లుంటానని చెప్పారు ప్రభువులంటి కాష్టానికొక
సహానిగానీ, సహానికొక అంశాలని అర్థం
కోవాని, కాష్టంలంటి సహానిని ప్రభుత్వం ధూళి
గాని సహానించు కాట పూర్వీక ధూళిగాని
అంశం దీని అర్థకాష్టం (State) మనకు ఏమి
ప్రభువులూ కాటాని టి లింగం సహాని పరిగ
సంపాదన? కాట పూర్వీక ధూళిగాని కాష్టం
దీని, అ ధూళిగాని అంశం అంతి తులనాని
దానిని ఒక వ్యక్తికి ప్రభుత్వం సహాని మన కా
టిల్యకొక సహాని పరిగసహాని కాటాని కా
పూర్వీక ధూళిగాని కాష్టంకొక అర్థకాష్టాని
అంశం అంతి దీని ప్రభుత్వంకొక కాటాని కాష్టం
అంతి ప్రభుత్వంకొక కాటాని కాష్టం మనం
నించు నిర్వహణ కాటాని అంశంకొక
యం, అయి ఈ కాటానికొక ప్రభుత్వం
దానిని ఒక వ్యక్తికి ప్రభుత్వం సహాని మన కా
టిల్యకొక సహాని పరిగసహాని కాటాని కా
పూర్వీక ధూళిగాని కాష్టంకొక అర్థకాష్టాని
అంశం అంతి దీని ప్రభుత్వంకొక కాటాని కాష్టం
అంతి ప్రభుత్వంకొక కాటాని కాష్టం మనం
నించు నిర్వహణ కాటాని అంశంకొక

కాటిల్య ఈ అర్థకాష్టం అంశం
కాటానికొక సహాని అంశం, కాటానికొక

ప్రభువులూ అంతరితగా నిలవాలి. ప్రభువు
ని ఏమి ప్రభువులూ కాటిల్యను చెప్పింది
పరిగసహాని

1 పూర్వీక పూర్వీక (కాట) కాష్టంకొక
అంతరిత ప్రభుత్వం అంతరిత కాటానికొక
సహాని, పూర్వీక అంతరిత కాటానికొక
కాటాని. ఈ కాటానికొక కాటాని అంతరితగా
ఈ కాటానికొక కాటాని అంతరితగా ఈ
పూర్వీక ప్రభుత్వం అంతరితగా అంతరితగా

ప్రభుత్వం అంతరితగా ఈ కాటానికొక
అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా (అంతరితగా
వ్యక్తికి)

- 1 ప్రభుత్వం అంతరితగా అంతరితగా (ప్రభుత్వం)
- 2 కేంద్రం అంతరితగా అంతరితగా (కేంద్రం)
- 3 అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా (అంతరితగా)
- 4 కేంద్రం అంతరితగా అంతరితగా (కేంద్రం)
- 5 అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా (అంతరితగా)
- 6 అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా (అంతరితగా)

ప్రభుత్వం అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా
పూర్వీక అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా
అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా

2. అంతరితగా — అంతరితగా అంతరితగా
అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా
అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా
అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా

3. అంతరితగా — అంతరితగా అంతరితగా
అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా
అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా
అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా అంతరితగా

కానోది ప్రధానోద్దేశ్యము తమకు సమయ
చక్కగా నిర్వహించుకొని తమ పరిశీలించి
తమ తెలివినై నిడుకాయ రామ నిర్వహించి
దం కలెటిది వీరి బాధ్యతగా రామ మంత్రి పరిమళము
అత్యవసర సమయంలో కి సమావేశపడి రామో
సంపదించిరి తాళిలో ఎక్కువకుంది ఏది కొరతని
కాంతియని నూచికో కాన్మ రామ ఆదరించారి
మంతులలో ముఖ్యము ప్రధానాధికారులు ఇతరు
రామకు విడితము రామహలలో రామ తిర్యకి
రామతెలివారు రామద్వై అవసరించి ఎలకెడి
అవకాశం అవసరమేది ప్రాచీన హిందూ రామ్యుని
యన్వయ, అంతరి విప్లవము, మరీ అవకాశం
అనియ్యుత వీ రామ తిరికి ధంకం కానియ్యకుంది
అందుచేత, యు ం, అంతరికి వివరాలంటి నివేది
వివేకపర పరిమళంలో రామ కామచేత తామర
కయ్యగా తుంటి పర్వతం ప్రధానమంత్రి కాంతి
తయిది, కేవలం కేవలమంత్రి భూమం
కాని రామకి క్షయంలో ప్రధానాధికారు
పది (ప్రముఖాన్ని) కూచి
తూచి వివలం రంగయ్యగారు యిలా వివరించారు—
“అధికారియని యింటికి గౌరవముతో అధికారియ
తోడు, కూచుండిన వరులతోనే, ప్రభువుకుంది
యింటిని కేవలం వివరించు తమకు తప్పక జయము
లభించునది కేవలము సమ్యయముకాదు రామ్య
కుంది నాధారణ లంబిని అవకాశం వివరించు
రామ కొం ముండెడిది ” అందుకే కొనియ్యకు తు
హితుడు, ప్రధానమంత్రి ఎంతటి మహిమరామ
చేసికా, కారీ మరణదండన వివరించాదు చెప్పాడు

రామకార్య నిర్వహణ

కొనియ్యని కొంత రామకార్య నిర్వహణము
కూచురాగాయన కరకంప మహా రామ సమక్ష
మందుండి రామకుంటెనేది కొర్య నిర్వహణాధి
కొంప హిందూ కేవల కొర్య నిర్వహణోద్దేశ్యము
కొంప కారి చేసింది—1 మంత్రి, 2 తు
గితుడు, 3 కేవలం, 4 యజమాన, 5 కౌ
గితుడు, 6 అంతరియ్యకు, 7 ప్రధాన, 8 సమా
హర, 9 సమిధా, 10 ప్రవేద, 11 కామకుడు,
12 కుర్రాణ్యులతోమకు, 13 కొర్యులతోమకు,
14 మంత్రి పరిమద్యుకు, 15 పరిమళముకు,
16 ముఖ్యము, 17 అంతరియ్యకు, 18 అని
య్యకు, ఈ 18 మంది అధికారులు 18 తిరాలని
ప్రధానకొర్యుని చేస్తూ ప్రారంభించాంటే
దం కేవలం అందుకు ముందుకువెడితాడు అందుచే
దం కేవలం, కూచుకొన్న సమాహర అధికారి

అధికరణ కార్యకర్తల కూచుకొన్నది రామ్యుని ఆదా
నూచిచ్చే ప్రధాన అంకాయ—మర్రి, రామ్య, కురి,
మీమ, కలెక్టురము, వీటిని మంత్రితల
కుంది కానా కుర్చిచేయిరి నివేదిత కా ముందు
కొన్న, కారించేందుకే కొర్యుని తుమ్మలంకా
నివేదితమండలం సమాహర విధి ఈ ఏడు రకాల
ఆదాయాన్ని కలయికచేయిరి విదు తేగ పది
గ్రామాల పై గొత్తరి విజయించారి ఇతరు గ్రామం
లోని కామ గ్రామము, మంత గ్రామము, పర్వ
చేయిరి కానికే సంబంధించి కాం నికాయము
రివేదక చేయిరి, కాలకరణాలకు చెందిన ప్రజల
జనమరణ తేగలకు ప్రామమం చేయిరి గొత్తరి
కామకుడికి మంత్రికొర్య అనివేది ప్రవేద అ
కొర్యునికొర్య, విజయంపలకేవల వివరించి సమా
యంతి సమాహర అప్రకరణకే జనకాన్ని పరి
కిస్తూ వివరించినకు సాధారణము, జనపదముకా
తివ్వకూ వివరములు గ్రహించేవారు యన్వయ,
నిర్వహించు యాత్రావిడి తివ్వకలకలక కొం భారీదరే,
కేవల తుక్తిరము, మకకొర్యకొర్యము వివరి
చకొర్యుల కొంప దంకం కొర్యుని వివరించే
కొర్యుని యాచించారి మేముల కొంతమంది
కంకెలపై ప్రార్థించిరి అధిక మొక్కల కొర్యుని
ఈ మొక్కల యాచి, కారకాసమయ తమ తమ
మకుత్తు ముక్కుకొన్న చేయిరి యాచించి
బహుమంకా తమకంట కామ రామ ముఖ యచ్చే
కారి, కారిని మొక్కలకు దున్నెని పెట్టుకొని బ్రాహ్మ,
ధిరి, కేవల, విధానముల వివరించు యాచి,
కొం భారీకామంటే కేం వివరించు (కేవలకొర్యుని
కూచా సంకాయించుయ్యని కొనియ్యకు భండికంగా
చెప్పాడు సంకల సమయంలో మరీకొర్యము,
కూచారాతల, ప్రధానంకే ముందుకే వివా,
వివరించేవా, ప్రజలమండి గూచి రామ్యుని, అం
భండికంగా, నిర్వహణాధికారి కొనియ్యకు తమ
కొర్యులలో ప్రతిపాదించి మకకొర్య, కేవల పర్వ
మకకొర్య సమక్షముకు ముందుకే కేరీ చెప్పకొన్న
కేరీ లక్ష్యం ఎంత పరిమళముకొ, కాని
కారించేందుకు అంతరించే మార్గము కూచా అంత
పరిమళంకా తుంచాలి—రామ మండి చెప్పకొన్న
హిందూమండి చెప్పకొన్న కొనియ్యకు అంతరి
ఎంతో మరణంకేవల వివరించు కొనియ్యకు పర్వతల

కౌటియ్యని అర్థశాస్త్రము

కౌటియ్యని తర్వాత అర్థశాస్త్రం ఏ విధమున అభివృద్ధి చెందినది చూడండి. (1) 4 వ శతాబ్దంలో కౌటియ్యుడు రచించిన "నీతిశాస్త్రం", 10 వ శతాబ్దంలో బోధిరాజు సూరి రచించిన "నీతి చాక్యోత్పత్తి" మొదటి, మూడవ అంశాలలో, అతని తండ్రి, అనుభవజ్ఞుడు వివర, రచించినట్లు చెప్పి, ప్రాచీన శాస్త్రాల ప్రాతిపదికగా, ఇంకా సులక్షణంగా ప్రాతిపదికగా అర్థశాస్త్రాన్ని గూర్చి అభ్యుదయం క్రమేణా జరిగిపోయింది. ప్రాచీన భారతంలో ఉద్భవించిన సంతతి ప్రకటించబడి, మహాభారతం శాస్త్రాన్ని సూచించి పోషించబడి మారు పూజ, అనుభవం కలిగిన పూర్వీకాశ్రయం, రచించిన అంశాలలో, కౌటియ్యుని తండ్రి ప్రకటించబడినది.

కౌటియ్యని అర్థశాస్త్రం కౌటియ్యుని అంశాలలో వివరించబడింది.

మరికీ ఈ అర్థశాస్త్రం ప్రపంచ దేశాలలో ప్రసిద్ధి చెందింది. అర్థశాస్త్రం ఓక మహాభారతం అంశం. మన ప్రాచీన శాస్త్రాన్ని చాచి చదివిన కవిత్వంలో చూడండి, ప్రకటించబడినది. వివిధ శాస్త్రాల అంశం వివరించబడింది. కౌటియ్యని అర్థశాస్త్రం అంశాలలో కౌటియ్యుని అర్థశాస్త్రం వివిధ శాస్త్రాల అంశాలలో వివరించబడింది. కౌటియ్యని అర్థశాస్త్రం వివిధ శాస్త్రాల అంశాలలో వివరించబడింది. కౌటియ్యని అర్థశాస్త్రం వివిధ శాస్త్రాల అంశాలలో వివరించబడింది.

ప్రమాద రక్షణకు ప్రశస్తమైనది భీమా

ఏప్పుడు ఏ ప్రమాదం వచ్చినా, ఏ క్షణం ఎలా ఉండేదో తెలియని ఈ దినాలలో

* అగ్ని * మోటార్ కారు * కార్మిక నష్టపరిహారం * నౌక

* పయనించే గృహం లేదా మొదలైన భీమాలకు

మా తో సంప్రదించండి.

యునైటెడ్ ఇండియా ఫైర్ అండ్ జనరల్

ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ,

"రాంజీ లైఫ్ బిల్డింగ్స్"

9, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. 1.

Telephone 4241, Telegrams: "UNIGEN"

రాంజీ లైఫ్ :

విజయవాడ - వెంగళూరు - బొంబాయి - కలకత్తా - మ్యాద్రాస్ - పానా

కొలంబో - పొంగుపూరు - కోయంబత్తూరు - శాంతి.

సిం తసివురు

‘రమణం’

‘హింస నిర్మల నిన్నుది
నాగను బయలు నిన్నుది
నీవు హింస లేనిది
‘హింస నీర బయ్యది’

మై. క. పేర మర్చి దీ.

కాల్గి వేరవేరై పోయినా, పాపం
 శాంతిని చిత్తుచిత్తు ముగిసి చిత్తుచిత్తుచిత్తు
 చిత్తుచిత్తు శాంతిని చిత్తుచిత్తు చిత్తుచిత్తు
 చిత్తుచిత్తు శాంతిని చిత్తుచిత్తు చిత్తుచిత్తు
 చిత్తుచిత్తు శాంతిని చిత్తుచిత్తు చిత్తుచిత్తు
 చిత్తుచిత్తు శాంతిని చిత్తుచిత్తు చిత్తుచిత్తు

నాస్తికా, మేవా కడకాలోన్న నాస్తిక
మూలము కొడుకు 'నిజ'కు పాడుకొన్న పాట!

⁶தீபாவளி விழாவுக்குப் பிற்பாடு.

എയ്ഡ്‌സ്‌-ഉം മാരകമെന്ന്

విజయవాడ తన పదమూడవ తులసి! తొలగించినది,
ఇటు తులసిందితే, అప్పుడు తన నిల్లుమరొకటి,
అప్పుడు పాము, పాముకొట్టాలి.

‘ନିଗିତ ନିମ୍ନର ନିଶ୍ଚୟାନ୍ତ ନିଧି ଉପକ୍ରମିତ
ନିଗିତ ନିମ୍ନର ନିଶ୍ଚୟାନ୍ତ ନିଧି ଉପକ୍ରମିତ’

పాపం దివి నవ్వుకొంది 'నీ పాపం! పాపం
తప్పుడు పాపం కోడె నొయిదులో పాపంకొన్ని. '
అనుకుంటూ—

విజయవాడ కేంద్రమును కేంద్రముగా
 చేసుకొని, విజయవాడలోనుండి
 400 మైళ్ళు కంటే ఎక్కువ
 దూరము

అదీగాక కొయ్య ను-కొలలో పెట్టండి,
అందిరి! అళి! ఇక పర్యగా పకపకానుకోన్న
పెట్టి మానీ, కాన బాధకొంటుంది?

దే యిట్లు వాల్చిరిటా కోమకోయే పిల్లా పాఠం
కాయన అధికారం ఇచ్చాను.

உதிரியை எழுந்திட்டு என்னை மீதி
 இப்பிரகாரம், இப்பிரகாரம் என்று சொல்லி
 போகிறீர்கள். அப்படியே! அப்படியே! அப்படியே!

పైకొమ్మలు కూడా ఎక్కిపోసింది ఒకటి
వందలైదొకవది, నీలమలారాదేవీ కందక దీసింది

పాపము, కాకినోట్లలోంచి బాబానుండి
గండు నిండులు నిగిలే చాలు చింత చివు
రంత అగును ఇంత కలుపుమీద నాశ్రయ నిచ్చును
భువిరాగం తీసుకొను

‘హాం’ అని కబిరిని గవళించి: అది! పుట్టి
నిలబడి చూపుకు పోయా, పోయా, నీల పద్మనాభా!
అనుకోకుండా గుళ్ళింది కావలె

தொடக்கம்

వింతలు విప్పండి

తద్యుక్త పరిణామి

కావలసినది దీనిని

పాట ఆసింది—పాట పాడింది తను రాష్ట్ర
యాత్రకు విశ్రాంతి

‘உதா! கிஷ்னோ! 38 வயதாவதற்குள்
காமிரக் கெட்டுக் கிடக்கிறா! காமிராக் கெட்டு
கிஷ்னோ!’

శ్రీశీరాః చింతితుర లేకులా ధనుశా అరిరి.

‘ఇయ్యది నీమంటా. ఈ పెళ్ళిమంటానా? ఎవరి కిది? నాకుదా! కాదు, నీ పెంటా యింట్లో నీకాదు గదా! నీ పెంటాకన్నా ఎవరిదా? నీ కిదా ఎవరి కాదు, ఈ పెంటాకా! నీ ఎవరి’

‘అంతే అక్కా! అప్పచ్చి ఇట్టా! అంతే
ఇంకే యింకా!’

‘శాంతి యుద్ధం’ కలహస్థిరంబాదో కా
 పటి శత్రు పటి’

పింఠపివ్వుడు

‘జోడు తిమ్మనా రావీ పిమ్మచా! నేడవంటి
చార్చి గాడు! నేరగున్నావని, నేన నిలుతుందివు.
దురైతే కేరైం గవరిన్నావు!’

‘జా నోటికొచ్చిన పాలు పాడతాడు! పిళ్ళం!’
అని వదిలో వుండే తీరుకొని వచ్చియూ, ‘వారికేంనాని,
గురివన్న మాటకే కొన్నదిరి యేవని బొయ్యోడు!
వచ్చున్నాళ్ళిట్లా తులం ‘అని అని, వాళ్ళు కళ్ళ
లోకి ప్రక్కరికంగా చూడారు వానలం కే మాటలు
దురుగ్గా అంటాయి.

‘ఏమో వాళ్ళికి తెలుసు! అది గట్టు దిగి చాలా
దొంగడి వదిక పొగింది

‘పిమ్మచా తే క్కొడిన గురివన్న మాట, పంపారం
వీటానీ, పిల్లనా మాటలు మోహించాయి అంతు
పిక్కిరి చూడాలి’

పిమ్మచా వానలం వారి కేయూరూ గొరెల్ని
మోల్చి మళ్ళించుకొంటున్నాడు

వారికాయం లేకపోయింది మేపె బావులు
మంటోంది—మహ్మ. మొగాకే పగలూ వాడయ్యా
తేవు అమ్మ ముసలయ్యి శిశువులో కరిగిపోయాయి
గురివన్న మాట తెలియకు చేటివంతు

‘ఎంతకాలం మగవులున్న ముగ్గోమంటావు!
అదిలోపం ఎన్నాలిది ఎదురుమీదం పింత పెటు
బావుల్ని ఎంతకాలం పిమ్మచా వదిలేడు ‘ అంటోంది
మరియు

కుమ్మ తోపులోంచి, పిమ్మచా వదిదగారి,
వదిందరియే ముమ్మల తోంది..

వయ్యారంగా కమర్చగా ఉయ్యల బాగు
మామ్మ అవుతున్న మామకొంటూ వదిలో వుండే
మమ్మింగా పడుకొని, రైలుగేటు వాటింది

‘ఎంతకొన్న కన్నావో! మరలమమ్మ కొడుకు
యెక్కిరి యెక్కిరి ఎంత మాటన్నాడు మాను మువవు
పేనుకొనుది, ముసలు మామ్మకొనుది మా యెక్కిరి
కున్నాడు మామ్మ కొంటా వోగ్గె—గురివన్న
మాటకొంటం ఎదురు మాట, ఎదురుమాటి నేనా
లన్నా యెక్కిరి, మువవు పేనుకొను మొగ్గోడి
వయ్యుని పెనువన్న చెయికి మరొకరి వదులుగా అదితే
నాలు తిమ్మచిరి వారిలోకొనా మువవు పేను
కొన్నావోడు మాయోరైతే వసువు మరెంగాడు’

వాటిమమ్మ గుడిదగ్గరి కొచ్చింది. గుడిలో అమ్మ
వారికి కనిగి కనిగి మొట్టండి ‘గురివన్న మాటని
దురంపె నువ్వుని తిరి!’ అని

తిరి, ‘పిమ్మచా వదిదాత! అమ్మలు మానింది
దయామయంగా గుడికేగుగా గంగారెట్టు కింద
ఒకటంగా వున్నది, కేచి, ఒకచా! వదిదాకొంటూ
పిగిరిపడింది

‘అమ్మ! చింతవం ‘ అని అనింది గుమ్మం
మందు ఇంటింది ‘అమ్మ! వాడుగా తిక్కిరి
పెనుకున్నావు! కొనాలూ పెటాలా? తురికే
వచ్చిందేమా! మరింతెవరికే పిమ్మచా
మోయింది? అంటోంది—దేలుతేచ్చి చియ్యం చేసి
వం పడిందిమొంటూ,

ఇంట్లో వాళ్ళెవో గొంతులొంటున్నాడు
‘అమ్మ వాళ్ళికి తెల్ల పెదామిలా ఏరిందే!
వదిలేడు’

ఇంటింది వగలవిది వచ్చుకోంది
వానలు తెల్లని కొడుకుమాయ వాళ్ళ
మాటలు

పిల్ల, వివాదానికి కేం తిమ్మచావం
తిమ్మనా, వూరే వూరిలేసి ఎంత చేరుకొని,
గుడికి చిచ్చింది

అక్కడ మమ్మపట్ల వదిరితే వదిలే పెంపొందు
కోంది చిచ్చి చిచ్చి ముప్పవది, వానలువదిపొడుపులు
తేకినీ, ముకుమరుపోతున్నాయి ఎదురుగాని ముఖాన్ని
మొత్తతోంది చలచిగాని ముకుమొన్నా చెవులు
మందుకున్నాయి ఎదురొచ్చున్న పువ్వుల్ని, పగులు
కొనలని తిమ్మకొంటూ, చిచ్చి చిచ్చిని కొచ్చింది
ముసలు మరింతగా విడుతుకోంది చివా, గేటువాటి
రైలువట్టంవెంట పడిచి, అలాందిన ముమ్మల దిమ్మ
కొంటూ గూడు చేరిచి, నుడిచింది చిరిగించమది
మందుకొచ్చింది.

కట్టెమలకమందనిదా ముసలయ్యి కుమ్మలక
దననూ, ‘ఏటి వానా? కిందన్నారేంది దివకుం ఎరి
గిత్తై! ఎంతవసుకొచ్చావా! అన్నాడు.

‘తా! అంది
‘ఏడున్నా తిమ్మచా వాళ్ళికి తుది ముసలయ్య
కొంత తింది’

పంతువురు

చింతచిత్తు కొనుకుపోయేదాకా అలాగే
జూటాడుకుంది గలదిగా, 'చోడి కొడుకా' అని
పగలపడి కల్లుతూ పారిపోకుండా!

కాదులే! ఎదురెవని ముఖమిది కొడుకోంది.
పొదున్నంతా పదిగిరిత కాక, పంట్లో పడతగావుండి
కేరడుతా నెక్కుమరుకుతోంది

కలం తిరుగుతున్నయ్ కలం లాగుతున్నయ్
చింతచిత్తులను లోపకుంటే కళ్ళువి తొక్కిపోత
నున్నయ్ .

గభీరమరి పడవ వచ్చుకు వివివిదళదాళే,
కాయన్న చెప్పకంటే లంఘించి ఒక్క తిగుట
పట్టకొన్నాడు కాచిన్

కాలము కాదున్న పేరుగ్గో నానిపోయింది అర
జూడుకున్నాడు పొగులు బంధించుకొంటూ

'చోడి నీ యిరువటా' నుగారంకాను! కలం
తిరుగుకుంటే యెక్కువోకే యేమో! పొడు చెప్ప
కగిరింటా!

కాలములన్న పచ్చెరొయింది కొయ్య
స్వర్ణుల! కలం నిలవో! నిలిచి కానిపోయాయి ఇంత
కలం తెలియక పడిపోయిందనుకు కనిండుకొంది.

కాయన్న కొమార్తె కన్నెన కలం ఆ కంటి
చిరునవ్వినిది పరకల పొందుతున్నయ్! కలం
అక కొరకానున్నాది యాకంపింటానయ్య
ముఖం పెనవుల్లో పేలికొచ్చి కొరిక

అచూపుల అరొచ్చి ధరించలేక కొమలా
కానకూ, కేచి దూరం కా నిలవడింది

'కాయన్న బావా! బావోని ముట్టకండి! బావి
పొడం నీకునుట్టాను, బావి యెవనలన్న కాగరదాని
కన్ను పోసింది! బావాబావి పన్ను పోసింది.
మీరు దొరబావాలు మామా మీమా మామామారం
మీసింటే పుణ్యమ అని యిల్లి గండనెళ్ళు కొనుకు
కొనుకున్నా అయిపోదా కాసిరా! నీకా
నీకునా బరికంటా! అంకా ఒకంట్లో తింటారను
కోగండి! కన్ను కొలుకు కింటి, మీకేటి బావం!
కన్ను కొలుండి . సంపదనీ గాని, మీరు ఈ కోనానీక
పని మంచిదిగాదు బావా!

కాయన్న కానటి ఎగిరికాచి 'ఏంటి కానబా
అంతపొడం పడితావు నీ కేటాన్నాంది నిన్ను చెప్పు
దనీ! రావొచ్చిన్నావా! అదాతరం కామా చెప్పుకో!

ఏటి మీరు ఇరిగింది! బావా! మా వొంటి
రగిరికే నీటికి కాగిపడినా! పొరికొచ్చి కంపెన
కనిగిరితొట్టుగా పన్ను నీయించుకొని కొరిక
చెప్పిల్లి తో క్కింటు తొక్కడకేనా! కానీ నీ
కేమిందా బరికంటేనా! నిప్పుగా బగునుకున్నాను .
కా నిరవచ్చుకోవం ఎగుగు తెచ్చులు మా పైబా
పొకితీ గొప్పచిరుయ్! పన్నెత్తుటా బిపెలా ఇంత
కొంప మా పిన్నా! ఎక్కడో తప్పవార కాన
భావించుట .

కొంతమేళం కన్నుకోవలంది ఇంతలా
యెండి

అంతలా పన్నం క్రచ్చి చెప్పిస్తారే రహ
పన్ను అంత! — కావచ్చి యివ్వకున్నాను
ఏదాచేమరేక

ఎన్నియాల కేర్చింది కలం!
'కేర్చేను నీంతిరిప్పి! అదా మాకాదో! పెన్సి
గట్టి పొలుపొడుకాను నీ తొలిగిరికా' .

అనుకోని అనుగ్గో అనుకునేమంటూ గట్టి
క్కింది

నీటిలో నుడి మునిగిపోయింది దూరవించి
పొరికొచ్చి కేరెలున్నాడు

'అరె! నుడి మునిగిపోయింది! ఇంకా నీ
యిరా! కావచ్చి తింటుకొంటూ కొయ్య చెప్ప
కంద చింతిం పడ్డాను

నిన్నోడి మేళా, గొర్రెవా గనిచెప్పకు
న్నయ్ మేళా! నీరునిలిచి కళ్ళతో నీరు నిలిచి
మరే పుచూచూ, కాలము గట్టుమీద నిలవడి నిద్రిం
చూచాంది.

మెట్టుమీద నిన్నోడు పరుగులాంటి తిగుకు
న్నాడు తున్నుచెట్టులా నిలిచి ఆడింతుకే అనుకు
తేంది! గొర్రెల్ని, మేల్ని మేల్కొని, ముందరేసి
అడుక్కొంటాను చెయ్యనిపెట్టు చేసుకొంటాడు—
నిలంతుకు ఎండిపోయి పొదులతో ఏదో చెగుకు
తోంది నిప్పురాని ముగ్గో, ముగ్గో బారినో, చీటిగో
వొడివంకోవం చెడుకుకొంది.

'కుకోన పక్షి! కాయన్న పున్నెలా' అని
అనుకొంటూ ముందుకు పడిచింది. తున్నుతో పున్నె
నిన్నోడెడుకొచ్చాడు.

‘సిరిసిల్వకు సిక్కురాజా! ఏమిటి చెబుతూ
యిరిసిల్వకురా! కామన్న పెట్టకొవ్వెరదా!’
అన్నాడు.

‘హా! నీకంత యోగం!’ అంటూ
తెచ్చియెత్తినది

‘నాభురెలునులే! రక్షిం!’ అంటూ ముందుకు
చా నాడు.

‘**സ്മിതസ്മൃതം**’ - വിദ്യ, മ

ఎంతో హావల తుమ్మ దీ'

‘దశ తి శ్రమో లా కు మ్మ దీ’

నిన్నోదివాలను చెప్పుకోకుండా కలిగి
పాత్రుత్వము! కాదు అందిన మొదటి సమయం
మూడువారీ నిన్నోదివాలను ఉద్ధరించు వడిరెండి

3

పాదు వాణిజ్యోఽది.

పొయ్యి మునుకొన్న బండి అగ్గిం పొగ
చూచి నోచిల్లా చేపూలు పొగలుపొగలుగా తీరి
తుమ్మ, యే!

కావలసిన గొప్ప చెట్టునకు నూనె

செவ்விய கல்வி கல்வியை மூலமாக வைத்து
விஞ்ஞானம் எனும் கல்வி மூலமாக

విద్య అవసరమవుతుంటే యాదాదాగి

சுரீ, சுரு, சுரு, சுரூ

పాఠశాలలోని విద్యార్థులకు కచ్చితమైన విద్యను
మనకు చెప్పగలిగే అధ్యాపకులను.

[illegible]

‘సమీపా’ అర్థమిది ‘అంత దూరం’
అలా! ‘సమీపా’ అర్థమిది

అది మంచి విద్యలు కొలిపి ను పొందుంది.

మూలములలో పోగుచేసి, చావు నిద్రమేనా .

అమ్మో పరీ!

⁴ 'மெக்'கீர நய்துகுள்' அடல்'வெரி நயந்

‘ఎవరినీ ఎదుర్కొనరాదు’ అంటే అలాంటిది
నియమం.

‘అదేవిగానీ యెన్నోల నీయదు!’ అంటోంది
నాగడు విన్నట్లా కడుత్రలోకాన్నెప్పుడునీ పడు
కొంటా! ముసలయ్య రాకంతో ఒకటే గాధ!

ఆ తాళ మాదిరికి యేదీయిది కడుపు కన్నీడు
కానిది ఏమందులా దొంగది ఈ రోజుల్లో అదిది
నైతి వచ్చి తిన్నా యానీ తిరిమేస్తోంది (తెలియని
అనోంది

—చివరికి, ఇటులా తీవ్రంగానే కూడిపోయింది.

ప్రతిపక్షాన్ని విచ్ఛేదించి యాపాదించి

కట్టదిగి తిప్పుగా చెట్టు పెక్కుకొచ్చింది విన్నటి
పర్వతమిండు దుర్ముఖా లేకదా పొగయిపోయింది.
కలిగి అతనియలా జన్మలు అలలానుకుప్పయి .

శాసనముల యాదు, స్వేచ్ఛివీరినది తానియిన
మదాను! కాదు, 21

తెలంగాణ మొదటి కలెక్టరేట్ (మంగళా
తోడ్పాటు) నిర్వహించే యాజమాని కమిషనరీలోని విద్య
యోజనా డివిజన్, కలెక్టరేట్ కార్యాలయంలోని
మొదటి మంజూరీ నిర్మాణం.

దివ్యోదయ అంబిద్కర్ శ్రీ. అంబేద్కర్
 మర్రిమర్రి మోక్షమార్గము

‘వీరికిష్టాన్ని అడ్డివారు! సంగీతం పాడేది శామ
యీ బతుకుమీద యింకా ! ప్రవేశిస్తాది’

అశ్వశాస్త్రం అర్థమవుతున్నది కాదు అని నీతిగా పరమ
కాదు, యే సమయంలో పరిశోధనానిది ప్రకృతి .

ఎర్రకోట బాగ్‌బటకొరి, ఎర్రగుమ్మపాపన్నలకు,
ఈ గ్రంథం ప్రీట్ చేయించిన సదాబాములకు

சிவரத்னம் பிள்ளை, சென்னை

రేణుకాపూర్ణిమలలో చాచుకొంది—

నిజమేమిటా? అదేమిటా? అదేమిటా? అదేమిటా?

‘உய்யுதாய்க்கு’ மூன்றாவது பாடல் கவி
மணிபலமணி

‘రాడు! ఏమిటం చెప్తుకో నొర్తుడు! చక్క
నువవులేమో’ ‘నుండే లేదుగా దూరింది

‘ਭਾਗੀਰਥ’ ਰਾਜ-ਪੁਰਾਣੀ

‘கடவுள் மிகவும் உயர்ந்தவரே’

పిం త నీ వురు

‘ఎందర్నీ ప్రసరింపి ! ఇంతవఱకును పిహారి
ప్రకటించిపోతేది—ఈనాడు పోతన్న వారలు కని
పాకలోకి పోతన్న వారిలో నుంచును వెదక తగినట్టి
అర్హత వీరినంది చూపించి

ఎంతో ఎలగ రిక్ నిలుపు
అనిలుపు తోకి నిలిపించడంలేదు.

చీకట్లు కలుపుతోన్న తడవల్లో సంత ఎత్తురెవ
వులు చచ్చుచోన్న చచ్చుకులాంటి కొంఠ—

అడలలో ఎటో పీరి సిహాయి

తిన్నగా చెప్పించే తల్లితల్లియై భయం
భయంగా మారుతుంటోంది కిరం

ఎంతోబాదు ? తన్నునెవరో రాక్షసుడు !

‘అడవి కంటపడి రేపావ గడ్డగా తన్నుకు
పోతాడు సిహాయి’ అని చెప్పుకుంటే పాడు
మనలయ్యె

అందరూ కళ్ళకుండు తెలిసిన మనంయ్యె,
గోలెంపిన్నాడు. తానున్న నుజున్నకుండు .
అందరూ ?

పిన్నకి కలతపూవులా మారుతుంటోయింది.
చీకట్లో పన్నెల్లా నిలబోయి తరితం—

‘తేనే తేనే భయపడతావో ?’ అన్నాడు
సిహాయి.

గోంతు మనంయ్యె మింగుతోన్నటు నిలిపి
చింది

సిహాయిని, నింతుగా కల్లెత్తిచూపింది. చావున
మన్నది

‘పిచ్చివావా ! అంతపాపంలేదు ? ! నిన్నేం
మింగేసిరాక్షసుడో ? పిన్నవారి కన్నెత్తిచూడు !
అంత తేజాన రి పోతావో ? ! పిన్న నిరహంబు
వొడ్డిక ?’ అన్నాడు సిహాయి చురువుగా

‘మాఅయ్యె పావులకున్నో త్రిన్నాడు ! నువ్వె
రహా తేనెగమ రో ? అంతా పోతావో యెందుకోస్తో ?

అంది గోంతుచురువుగొంది

బొద్దుదూపాలు, పరిమివోళ్ళూ, కండువరిగిరి
అప్పుడా తొడ్రులాంటి ముద్దులా . తానేవా ?
తానేవా ?

సిహాయి, సిహాయిలా నర్తించాడు.

‘తానెవల టయింలేదు తుందికల్లెచీదానా .
పోతన్నయ్యో ? తిద్దానా తిద్దోస్తే తోక పడు
లేదు ?

తానులేచింది. అతనినెంటునీంది చుకడాని .
ఎంతమూడంది చి వొల్చాడో తాసిహాయి మూడంది
చెడుకుంటూ

చీకటి యెరుపున్న కాసరియకొంటోంది పక్ష
క్రాల కన్నులుకున్నాయి కినురాళ్ళ సంగీతం
చెప్పున్న మూతలయెరుపుతోంది

నగుపుదొంగల్లో చింతిచ్చెలుపు మూసింది.
చీకట్లయిరిగిహాయింది గట్టెడ్రం బద్దానా, అల్లది
చుళ్ళలో పిల్ల క్షౌర్యం కొంటికి రిక్కిలెలాడు
కుప్పయి !

గోద్దుదొంగల్లానా

‘మాఅయ్యెసంగితి ?

‘పక్షివాణే పోతుడు మిద్దులాంగానా ?
కల్లెమూసుకోన్నాడు తేను నుచెంలా కల్లెపరి
అందరూ చెప్పుకోంటున్నాడు మిద్దుకున్నాంది
చచ్చుకు ఎంత టయింలేదు పండిం చెప్పేలే వాడు
చెబోస్తే, పండివారివాడి ?

‘తేనురాడు పాదా ? పన్నెత్తిచ్చెలు వా
చుకు పాకొందరయి !

పిన్నకు తేలియిండా భారాపాకంగా పర్లి
చాయి.

సిహాయి చురుకున్న వాడుచేతులాపిసికింది, చివరి
శిల్పంవా తాన్నెడుకున్నాడు

తెడలపులింతియ అందంగా చిత్తరించడానికే
నెరుకున్నది సిహాయిచురుకుతో. అచింతియ చిత్తి
రించినపుడే తడవోర్చుకొన్న పలు శిల్పకళయి !

‘నింకిపురు పిన్నది

పీనుసింక లేచింది’

పిన్నదిహాల ! ఎక్కడికల్లెవా తాను పడు
కంతా చిత్తరిస్తూనే వుంటుంది !

భాగ్య న గ ర కో కి ల

శ్రీ నాయని సుబ్బారావు

౧

పదిగళము లొక్క గళమై
విడిలించినగతి సుపుష్ట విష్ణువరచా
భ్యుదయ మనోహరిగానా
నృపమూర్తివి శ్యామల ప్రభావమృతమా!
నీ నినద ప్రభావమహా
నీయరహస్యమితమృతమైన మూ
నీనిది తట్టిలేపి విడి
నీందిన గంధమమృతభాసితో
ద్యోతనమీ బలాతిశయ
దర్శకు దాతకు పేర్పు తైత్రయా
త్రానిరితిగ ననంతం దమి
తప్రయదోదయ దిగ్విగంతుడై

అన్యవన్యస్థలముల నచిరకాల
మున వనంతుడు తానొక్క ముసలివాడు,
తల్లయూహాపీత ప్రాణధనుడువాడు
నిర్మలాతన యావనాస్మితు దచట
నీమాయ మెట్టిదో నీ
శ్రీ మధురకలవన్యమున చిగిరించినవా
రై మరులు కొన్నిదు రతియును
కాముండు ననంతరూపకలనాగరిమో.

౨

సుర్యుని పేర్కానే
పర్వి చిలుకజానుయగళ పర్యంతము, కిం
కుర్యాణ ధారితక ది
త్రార్యయిత కింకరాటు లచ్చటి తరుణుల్.

అరుదగు నీకలరవమున
కరగించు శీ చార్ మినార్ నీగారిత దమ్ముగ
జరదానేనీవ నీదా
పరమాధిపతివారి కింకపనిపల దేమిగ
పెల్వార్ కుర్మా నోడి
చెల్వముల విశ్వవిజయశీలి మరుని చే
తల్వార్లు శ్రాద్ధ బాదవ
పల్వార్లుదీ గాదనురతు లచ్చటితరుణుల్
అభవు పెగకంటి మంటల నార్చబాలు
చలువకాటుక కడ్డ పనందు లోలయు
రెండు జపిల రితి చేపు బుంకబట్టి
బుడికి రంగనయ్యురై భావభవులు

౩

వారు సంహారి శుభులైన భాగ్యవంతు
లొక్క దాక్షి మహారథ మృత్కివచ్చి
చెలుపుకట్ట బెంచినైన చెరియొక దెని
కొలుపునీర్తురు చేరిగుడ్డలను పఱచి
ఏగా నేను సేవగ పుచ్చెందికొని య
తండు నగచాలు మోహంపు తరుణి కిచ్చు,
అమె మదనపామ్రాజ్య పట్టాభిషిక్త
మైవీరితి పానన్యులమై వెలుంగు
నీవనంతాగమొన్నిద నిభృతరాగ
మంజ శింశాన రమణీయ మధురగీతి
కాదు వారికి, వారు సంహారి జడులు
వారి మోటారుహారనే వారి ఏగ !

భాగ్యవగర కోకిల

౪

కోకిల మఱానదెక్కిరి మిఠానుపోవు
దడదడల దబడబల నీక్కుడర్చకునకు
చెవులు పాగాంకరే సురక్షితము లరచి
తెమి విసపడిచచ్చు నీచేమి ఘోష.

జాభరావలైకొనలు వాల్జడలు రెండు
రెండు గాలికి టపటపరే రెపరెపలుగ
అతను విజయభర్తము నా నరనిమెనక
నీటుపై రతి కొనరి నీపాట వినును

పాటవిని కామపరవశోనము లరివ
చూపు రాకె ట్టరని చీపు వొచ్చి గుచ్చి
దూసికొని త్రోసికొనిపోయి తుదకు బనిరి
గడ్డ మాతని దొకయింక కిళవళించు

౫

అదిగో మూడు చక్రాలవాహనము స్వీయ
విశ్వనాథదర్శన జెర విష్ణుమూర్తి,
నర్మంజవాహనములేని జంటలకుడు
నరవిశ్వంగార శేధి కాఫానభూమి.

అతడు నారాయణగుడా మహాప్రళయ
కీధువానాధరీకృత నీరహిణి,
కలిరెరకవోదనక్రియా కొకలమున
దాడుకుని మాతని తలదన్నినాడు.

గుమ్మటమువంటి రిక్షా
నిమ్మగ నిలుకుకొని రతియునించు విలుతుడు

కమ్మని నీ కోకోల్నిది
బమ్మెరవోవును రొకళ్ళపై నొక్కరుగా.

పరభృతకుహూనినాడ వృథములు వార
లోక్కరా యిద్దరా యన్న చిక్కుపుట్టు,
పరభృతకుహూనినాడ చిత్తముడు నూతు
దేకచక్రమ్మపై సినిమెత్తి యుగాను.

౬

ఏలోకమ్మననుండి వచ్చితివా నీ
వెందుందువో గాన వి
ద్యాలాలిత్యకళాప్రపంచమెటు పా
ధ్యమృత్యుతో నీయెడగ
త్రైలోక్య ప్రణయ ప్రపాద రచనా
త్రయ్యంతములే నీ మన
లీలలే మానవమోహనములు గదా
లీలా శకుంతలప్రభా!

ఒకరాగ మ్మొకపాటగా బ్రదుకు బా
టొక్కంతయుగా దాట కం
గక మశ్యామల కోమల ప్రభల న
య్యాటన్ తలంపింతు నీ
వొక ప లొక్కశరమ్ము నొక్కవెరిగా
మార్జననలాంగుపదీ
స్త్రీ కలాప ప్రతిపాలిశాఖల జగ
స్వీధిగా రఘూత్తంపముగా.

స రి హ ధ్దు లు

శ్రీ ఆంగర మార్యరావు

పాత్రలు:

లచ్చన్న నారాయణుడు
పెంకన్న దుద్రయ్య
రాముడు రాజయ్య
చిన్నయ్య పెద్దయ్య

చంద్రమ్మ

(తెలతెలవారుకూపులది దూరాన్నుంచి
మేలుకొలుపుచుట శ్రావ్యంగా విని
విస్తోంది)

* “.. తెల్లవారావచ్చే తెలియక నానామి
మర్రి పరున్నావు లే-రా!
చేయినాదాము మీ వేగ చర్చిత సి
చేరాకోళమల - లే - రా!”

మనక వెలుతురులో రంగస్థలం
అవ్వడంగా-వ్యవస్థలలోని దృశ్యంలా-
కనిపిస్తూవుంది ఒక చుట్టచుటల -
పొలం మధ్య ఒక పెద్ద గట్టువుంది.
పొలాన్ని - ఆగట్టు - రెండు భాగా
లుగా విభజిస్తోంది. దూరాన్ని గట్టుకు
యిరువైపులా రెండు గడ్డిమేట్లు - మనక
కెలుగులో కొండలలా కనిపిస్తున్నై.
కథ జరుగుతూవుండగా రంగస్థలం
మీదికి క్రమంగా ఉదయకాంతి వస్తూ
వుంటుంది. ఎడమవైపు గడ్డిమేటుకు
చేరబడి పెంకన్న కునుకుపాట్లు పడుతూ
వుంటాడు పాట దూరంగాపోయి
గాలిలో కలిసిపోతుంది.)

పంక : (అప్పు తెరిచిచూచి భయంతో) ఓరి కలుచా!
అప్పుడే తెల్లారి పోయింది!

లచ్చ : (తే పళ్ళెంలా) ఒరియ్ దొంకన్న!

పంక : (ఉరికిపడి లేచి నుండుచి) యిక్కడే
వున్నాన రాంయ్య!

(లచ్చిన్ని ఎడమచే భ్రమించి కునుకు మోకాళ్ళ
వంతు పంక దొడ్డికి బట్టకు లావుగా పొట్టిగా
వున్నాడు తిలకానవుంది భుజం మీద
కునాల వేరుపన్నాడు కళ్ళిరు రెన్లుల ఉం
రాల వున్నాయి - కేమిన్న బడి పైకి రెడ!
అని తెలుస్తూ వుంది)

లచ్చ : బానిసగా యిక్కడే కొడలా వుండరా
యింపా అంటే విడిచిపోవ్వాలంటా!

పంక : లేదు బాబయ్యా! తెల్లవాస్తూ మెంతుగానే
వున్నాడు వాంతులలో పొలిచి వున్నంతవారా
(నట్టికి చూడటా) ఆ అర్థవాలే చెప్పి
చెప్పటానా యింతటి రానియ్యదు.

లచ్చ : (కోపంతో) ఆ యెవరంటా యెంక మా
అయ్యలగ్గర పాలి కొత్తలు అగ్గివ్వకు
కొమ్మలు మెరిసిపోయితి నెంజుకు వచ్చిగా
లోపల కొంక వొంట్లు ఒక్క పిటిమెక్క
మీదా దొడవివ్వవ.

పంక : అప్పు రాకొకా తిరుగుతా తే వున్నారండి.

లచ్చ : ఒరియ్ దొంకన్న! తిరుగివేతు కొడరా!
అక్కంటా అయ్యల కా మీదికి రాదా!
తియరుగా వున్నాను.

పంక : పిట్టచూపింకొం ఒక్కకు తిరుగివేతు
గెలికే కుట్టుంటా మీదా! దాకా మాండ్
యీ దొంకన్న కొజా లాచ్చిం దగ్గిన్నుంచి
ప్రతిదామా కెళ్ళి కొడుకులక గిరి గిరికు
మట్టుచున్నాడు. విడగ్గియింది లచ్చిన్ని
కొత్తమేటిపైకి తెల్లారయి.

కారామును (విశ్వంకంకా పద్య) ఎందుకురా యె
కన్నా అది అతిశయోక్తి పద్యం?

సంక: ఒకప్పుడు కారాముడు! మన నుట్టికొను
ఇట్లు వాడు ఇంటికొడు.

కార: (యందుకు బద్ధి చెక్కిర కనిపించి అది)
నేను కా నీలో కా అద్దెలో నిలబడి చూస్తాను
తిన్నాను

సంక: నీ అద్దెలో నుత్తంపే గొడవలేకు అద్దెవాటి
లేక నీది.

కార: నుత్తం కాదు పెద్దరా యెంకన్నా, పోయి
కొంటి అద్దెయ్యింప కాదునా!

సంక: అదియో కాదులేదు నీకు తలమగ్గుకన్నా
నాటి నాటికొన్న పెద్దరేలే పెద్ద అది
పెన్నుగిరి

కార: కాదునా? నాకేం పక్షపాతం?

సంక: కాదునా, అన్నాదునా తీవ్రు పెద్దవానికే
ప్రశంస పెడుదును అన్నాదు.

కార: ప్రాచీన పెద్దలో నీకుంటే ఇన్ని తగాదాలు,
నేనీయ ఎందుకో వారురా యెక్కడా!

సంక: నుత్తం పెద్దంటే నీకుంటే, అయినా యీ గొడ
వలో నీ నీం పెన్నుగెడు.

కార: నీవును కన్నెడుకొన్నావు నుంచివారిలో నదా
నీ ఇది ఎందుకొచ్చేను? నుంచివలె పెన్ను
వాని!

సంక: నీ నీం పెన్నుకుంటా నివ్వకు?

కార: ఏం పెన్నుగెడు కాల్గోలబోయి పొలం
లో! రావల చూసెయ్ మా పది మేం మూడు
కంటాం

సంక: లచ్చక్కనాని నానీలో ప్రశ్నలకొలం నేను
ఆ పది పక్ష పెన్నుగెడు

కార: యెంకన్నా! కానా! మగోమాటు ఆలోచించు
నుత్తం మీయ గోదాది

సంక: నుత్తంకే పెన్నుకా నీకు యెన్ను.

కార: లచ్చక్కనాని పొలంలలో పొడవైన పోయి
నీ గట్టిపీకాదు మా పొలాల్లో! ఒక నీటి
పొక్కుయినా రావలచా నీనీకు తమ పెద్ద
రైతు తన పొలానికి ముందు నీరెట్టుకో

దున్నాం తింపాలం తిడినా? మానీ! నీ కొంప
నున్నాం పొడవంటి పైన తవ్వెత్తుకే నీరు
పెట్టుకుంటామంటి పొక్కు మేల్కొన్నా మేం నీలో?
మంతా యేమిటోవారి! మా నివ్వ నుడి పంపి
కొన్నారా? మాను కలకొదానికి నీవు తేలరానే
మాన తిండానికి తిండ్రాకాకా?

సంక: (కారా) నీ నీం పెన్నుగెడు కారాముడు!

కార: నుత్తం పెన్నుగెడు తివ్వకొ నుత్తం కా
కొన్నెంకేదేది గడక యెంత పెన్నున్నాను
నుత్తం తివ్వకుంటే పొలం మేం గట్టు తెగ
లేస్తాం మా నీయ తినుప్రసంగాం

సంక: (తివ్వకా) కా గొంతులో ప్రాచీన నుత్తంకే
కాకా ఆ పది మరగన

(కన్నెడు ప్రసంగం ది కాదును పొద్దును తలమగ్గు
20 పంజీకృతాలు మామూల పొద్దు, ముం
పొక్కొ, డంకెట్టు, చేతిలో కొర్ర, తిం
రాం తిరిగి చింపించుచునా ప్రశ్న నుటి అమి
ముఖంలో ఆనీకం, మునుపిరికం కనిపిస్తూ
ఉంటాయి)

కాదును (కన్నా నీ కారామునుతో) ఒకప్పుడు
కానా! నీకు ఇదిలేదని, యొక్కతే మరీ
రాతే నీకొక కొచ్చేరా!

కార: మగోమాటు పెద్దమగ్గుకాదు పదిన్నా ఇంటా
తేమో అమకున్నాను.

కాదు నీ యెక్కొది ఆగ్నేయ నోటిమాటల్లో యెక్క
కారా!

సంక: (కాదునుతో) ఒకే కాదునా! పొద్దుపది
కుక్కావు! నీ పెన్నుకురా యీ గొడవల!

కాదు (తివ్వకా) యెంకన్నా! మాను నీకే
అన్నాయా మా నీకే కుక్కా దేమాకా తెలు
స్తాయి. నీకే తెలగా ఉండని నుత్తంకే
పెన్నుకా నీకే కుక్కా మానుకా ఒక్కకొడు,

కార: ఆ కనుమెట్టు కన్నెంకా లచ్చక్కనా కొద్ది
నిలచి అనుచుకొను ఒప్పుకుంటా! ఎక్కడ
లేదా.

కాదు! (అక్కలో అందుకొని పొరగా) ఒక్కకొడు,
తిరిగియిది పెన్నుకాకా ఒక్కకొడు, యేదా

స రి మా ద్ద య

చిత్తు : యింకో భూతకోదానికి యిక్కేయ

ర మ యా శోభతో తేజస్వీయం

కాదా దొంగవ్వు కాదా! ఆహానిండుకో! నువ్వు
బుద్ధులలోంచి తప్పకో!

(రామము, కారయము చిత్తుయ్య, వైయ్య
ఉద్దిష్ట వస్తువులను బట్టి చూసి నిరసి
పట్టెను. అంతా నిశ్చలం నిశ్చల
ఉద్దిష్టా దిశలగా యేకో అలోచిస్తూ అటూ
యటూ తిలకుతున్నాడు ఆ ప్రకాశితరేఖ
చియ్యకొని దూరాన్నుంచి పొట విరిగిపోయి

శిశువులకు చూపుచు నున్నాడు

యెదుటో తో ముందు నుండి

కాచివైపును విప్పి కాయెనురా ఒ "

యెదుట ముక్కులన్నవి విరిగిపోయి "ఒరేయ్!
యెదుటకా న్నొకటి కున్నావా!" "కానీలేదు
నాటికి చూడు" "ఒకటి ఉన్నదాన్ని!"
ఆ గిరి కలం ఎల్లించిరా!" "అది కేలం విరి
గిపోయింది" "ఒకటి లేదు" అన్నంమొత్తం
పట్టకొని ఉన్నారనిగా ఎదురు ప్రయోగం
చెప్పింది చివరికి చివరికి చివరికి
కాదు కానీ చివరికి చివరికి చివరికి
చివరికి చివరికి చివరికి చివరికి

చంద్ర (చంద్రా) ఒరేయ్ అయ్యా! నీ కోసంనే
నేనో దారిలోనే

నంకో (చంద్రా) చివరికి చివరికి

చంద్ర ఆ కాంచిత్యంగానే

చంద్ర (కోసం) చివరికి చివరికి

చంద్ర : ఆహా! నీవో చంద్రా! నీవో

చంద్ర : (చంద్రా) అంతే!

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి
చంద్ర : అప్పుడా ఆహా! నీవో చివరికి చివరికి

భారతి

ంలెద మా బాబు! మా బాబు! నీది పుంపే
పుంపియే మదిది నీకు నాకు యెదురు
అట—యా దూరమిద్యోగదాన.

రామ మా బాబు మానా అమ్మయారికి వోడికట్టు
కుట్టుకు

ంలెద (కోపంతో) అలాంటి కబ్బాకోనకుటలు
నాకో పెప్పది నుంచినుంచి కురిపుత్తులు
గుండి దొంగదొంగ నాం నానుగుండి నానా
యెంతి పైకా పెప్ప యెంటాను.

రామ లెండున్నో! కదిలెంకా పెప్పిచ్చుకు
యెను యెయ్యోగుండి నీకు నాకు మాటలేవు.

ంలెద (ఒక్క మామట— చెంకల పరిచయ
నానేది రామనేది పెప్పకొది) యేది! నువ్వు
నాతో మాట్లాడని పెప్పగలం నెయ్యి

రామ (ఉలిగిరికి వెలి దికినయికొది) యేమి పిల్లా!
కోపంతోనా పరిచయ నాతోనా!

ంలె (వేలిగా) అలాంటి అనుయాయులతోను
నాకు అన్నెంటంట! నెగమన్నీ గట్టునాటకుండా
నెయ్యగలదా!

రామ మెప్పు పలపుత నేని కేటేనీది.

ంలెద యెంతిపేపు కట్టగలంటి!

రామ యెంతిపేపాపరి!

ంలెద నోదూ! పట్టుకోలకా పూనునాటెం
నెయ్యతో (రామనేది నెయ్యిపట్టుకులాటకా)
దా! దా! నా పుసిపెప్ప కొడు కెగ్గం

రామ మా అంబో! కేటాను

ంలెద నువ్వు రానానే యెంతిపేపు పెరిసిందా?

రామ యెంతిపేపు నేంటి?

ంలెద పొగడుకొనుయెప్పుది యా కుప్పకేళాదు
నానానా? అలాగ ముట్టకేళానేది యాడ్చి
కేళాను (గట్టుకునా నెయ్యిపట్టుకొది
లాట్టునకునెంక)

రామ (ఉపాయం ఆలోచించి) నూనే దండ్రి!
(ఎడివెత్తు యాడ్చి) అనుకో! ఆ కేళకునెట్టు
నూనా! పల నా — నాకుగొలకా — యెంతం
దింకా పుట్టాదు కేళకుంటి

ంలెద (తిక్కనంతో అటయెత్తు) మరీ నువ్వు
నెట్టకొకోదూరా?

రామ నీకు నెట్టకొకోమొన దులుపుకోను
నువ్వు కెండుపట్టు పట్టు యేని నూటగట్టు

ంలెద అయితే పది!

(రామదూ లెండున్నో నెయ్యి నెయ్యి
పట్టుకొది ఎడివెత్తు పుంకొట్టుంటారు అంతలో
నాటదిది పెప్పి తిరిగిమాట్లాడు రానయ్య
నూనునా యానేది పాటానుకొ (పరి
కేటాను మెప్పు పలకా పంక, నెలిరా కేళి,
పెప్పిది పంకె—కలుపు కెం దంకెప్పిరాను)

రానయ్య * నూనాను కొనాలా పిల్లా
నూనాయి కెల్లెద కొనానా?

ంలెద! (పత్తుకూ) పీరి రానయ్యదాదా!
నువ్వెంటా!

రామ (పత్తుకూ) పరే! పరే పాటాదాపురా!

రామ! అక్కడికోయ! పిల్లా పిల్లదూ పను
లేకేక!

ంలెద! కేళకు పెప్ప కొడి! నువ్వునూదా అడ్డీరా!

రామ మా యెంతి! అదిది పిచ్చిలరాగ నీ నెగగుది!
యెంబడ నాదా యెంబడి! యెంబడి! పిల్లా
తిరుగండి! యెది కలుకురా నానా! యెది
నానే మరీలాగు కలకుట నానా పిల్లనిది
నాను—యెంబడినూ నానా

రామ యెం బాకతోనా పదిపలకా! గానుకు
ంలెదన్ను కేళం నువ్వుకూ కుడివెత్తు పిల్లి
నానానా. రానయ్య తిరిగి పాటానుకొ
ట్టుంటాను

రామ (పాట)

రామయెంతి యెగ్గకొ
రంకుట్టా కట్టా నెలా
రమణి నిన్ను మనరానేనే
రానే రానే నా యెంటా!

(ఎడవెత్తునుంచి నెలిరా నుకలయంటూ
నెంకపట్టు పుకేళాను)

ంలె (పత్తుకే) యెగ్గయే రానయ్య! యెయ్యోగ్
రానరి నెలిరాగ నెంబట్టు పుచ్చుకున్నానే
నుక్క దిగకదానె?

రామ! నూ యెంటిరానో యెగ్గనేని గొవనా కచ్చి
కడియెంటిరా!

* ఈ పద్యం భారతదేశ గేయాలు

న రి హ ద్ధు లు

సంక యో! యో ముఖ్యుడికి!

రః ఒక్కసారి మరుటగా యింట్లో చూడోలే
బోకప్పుడులే ఎవ్వ

సంక మరగా కొడరం చేసుకోక చెప్పలూ
తెలుసురా!

రాః తుదికి చేతుల త్రోవగా బాబూ! మత్తె
మట్టమోడ? అయి పదిపదిని కెళ్లి చేతు
కొడుం బాది యిదిమట్టం

సంక యేం చేసిందంటి!

రాః బాదిచేసి, బాది అవ్వం, బాదికు కు—
అంకా బాది గొప్పటి! తుదికి చేతు మట్టి గొట్టుకు
బోయిరా బాదికేంపట్టు బాక్కట్టకొబాదికి
మట్టమోడ పంపిరికి ఒకట్రా లేదు బాదికి
మట్టం పీరలు, పారల పీరలు, చే ది—
చే ది అంచులన్న పీరలు యేం కొడుంలే
అయ్యో కొడకాకు కొన్నాకు మట్టరాకొ
నీకులన్న బాక్కట్ట కొబాలంది అలాగే
తెచ్చాను. మూలైలు నింపుకుండా పాకుల
నీకులు బాక్కట్ట కొబాలంది పదిమూటాంత
లవ్వనీరీ మూకు కటిం—కు పాలంది యేం
తెచ్చకొబా కా కరి, తెచ్చరా? బోగిగలాగ
యింట్లో ఒకటిరాదు!

సంక! కొంతం ఎన్ని తెచ్చ లేకపోయింట్లో
కెళ్లింది.

రాః అయ్యి రాకోయ్! ఎన్నితెచ్చనీ, కొలు
మట్టలగ మిదిపదికొబా!

సంక యేంత తెలుబోచ్చి కనపడేనా నుం కొచ్చె
రాదికి తిమ్మత మాబరా కట్టులు పీసీచే
గంబరాకి నీకుకు కూడా దొంగదు

రాః (కోపంతో) బామ్మ కొగురా అయిం! బామ్మ
అలాగే తయారైనది బాది బాబుని అబాలి

సంక మీ మాకు అలాగే పీసీచేనా?

రాః మా మాకు పట్టులలో బట్టా తోలూకు
అదీ యింట్లోలే మాకుకు. కొవకు పిలవగ
న్నంది బాదికి కొట్టి బోకేసు, పిలవాల,
పీకులు అన్న బట్టకొకు పిచ్చివ్వడందీ
బాక్కట్ట తియియినీ బాబాది తో తోకాకు
(మిడిలైత్రునంది చివ్వుయ్యి, పెద్దయ్యి

వస్తాను ఎరిమాడు వరకు వచ్చి అగివాల
చూపావరాకు.)

సెప్: ఒకేయే యింట్లో! తెచ్చరా!

సంక లేదు.

చివ్వు అయితే నీకు తెచ్చం మీ లచ్చిచ్చి గానీ
ఒకమాట పియ్యవరా!

రాః యేరా! పిచ్చియ్యి! బాక్కట్టకో పీసీం పది!

సెప్ త్రాసుల పెట్టకొట్టయింట్లో పడుల తెలువ.
యెళ్లి తెచ్చరాకా యింట్లో! అయి విక్రడి
కొచ్చిరా పరి! లేదంటే నీకు అక్కడి
కొసం

రః (పెద్దయ్యికి తిరిగి అక్కోర్తంతో) యేటి
పెద్దయ్యి! పిక్కాడా మా రైతుకో పది
తిరిగిందంటి!

సంక! నీ కెళ్లి మా రైల్లో తెచ్చరాకు మీకు అదు
బాటయి బాదిబాదికి తెచ్చయ్యి!

సెప్ రాకేలేరాది కొచ్చివ్వకు యింట్లో బాట
కాంకా! యెళ్లిరా!

సంక ఒకేయి రాకయ్యి! నీ కొచ్చిరాకొ మిచ్చ
కట్టే త్రుంకు (ఎవరియైత్రు వచ్చిపోకాకు)

చివ్వు (కోపంతో) అదీ అదులాందీ వడంబ కండా
అది కొంబి అయ్యేరా! కొంబ అదీ బాబు
గాది పిచ్చుకొచ్చి యేంబో!

సెప్: తొందరపాటుగా పిచ్చీ! త్రుంకు అదీ
రాదియే

రాః ఒకేయే పెద్దయ్యి! నీ పిచ్చివ్వడంబాదిమా
కొచ్చింది ఎప్పున్న రైతు లేరాలేది కోక
లేదు మా రైతు మా రైతు బాట నీ పెద్దయ్యి
అయి. బాబుం బాబుం! అబ్బాయం అబ్బా
యిదు

చివ్వు : అకు నీయింది అబ్బాయం మత్తె మా
కొచ్చి గంకా!

రః మాదిగే బాబుయింట్లో బాబూ! పక్క బాట
లోళ్లి మా? పి బంబెంకొల్లో పెట్టిచేసేకు,
పండిది బాటయి బాకు నీయింలేసేకు. ఎరుగు
తెచ్చికోళ్లింది తెచ్చుకు యిరికిలేదీ కొట్టించేసేకు,
సెప్ అలాంటిది పిగగ మత్తె బాగిగింబుంబు
కొచ్చి!

॥ ३ ॥

కావ : గురిలో ఉంటున్నాను. దొక్కరైతా మంచి
పనిలోనే యిది పాడినాను.

చిన్న నాటికా! మా గళయార్చి కావాలి!
ఆ గళయార్చి మేల్కొని వచ్చింది.

உத : காப்பு, மலாபிதேரம் மீது தாக்கம்

రాజు : (మెరుగి) యీ తో రేకా? (తోలియేకాది
 కాక నీవు నేరకుంది అది అయిపోగా
 యిక్కడ ను రేకాదు.

(ఎడమకైపుమంచి ముంపు బంతి వచ్చును
 బంతి బ్రదికెను కేలబేయ్య దూకుతుగా
 వచ్చును)

புது : (உயர் திட்டுரை) கைகா? ராஜேராவ!
கா.வி.க. கைகா? கைகா அல்ல!

(గృహిణి విధి అనుసరించుట)

చిన్న (మొగుడు వచ్చి గృహస్థుడై) మద్దిని
 మద్రొంగుమరా వున్న రాగ మొగుడుకన్ ?

[illegible]

ಬದ್ಧ ಮಗನು ಲಗನಾ ಇದ್ದನಾ, (ಪುಟ್ಟುತ್ ಕೊಡು)
 ದೊಡ್ಡ ಪುಟ್ಟುತ್ ಕೊಡು, ಕೊಡು ಕೊಡು
 ದೊಡ್ಡ ಪುಟ್ಟುತ್ ಕೊಡು, ಕೊಡು ಕೊಡು
 ಕೊಡು ಕೊಡು

శ్రీ: కామయ్య! నీమొక్కటి! తమయ్య! నీం
మీరెవరం—పద్మికా—అందరం

೧೨ : ವಿಧವಾರ್ತ, ಮೇವಂ, ಮೇವಂವರವನ್ನು
 ನಿಜ್ಜಾ ನಿಜ್ಜಾ ನುಡುಬ್ಬಂದಿ ನಿಜ್ಜಾ ಮೇವಂ
 ವರ, ನಿಜ್ಜಾ ಅನುಕೂಲ, ಅನುಕೂಲ ನಿಜ್ಜಾ
 ನಿಜ್ಜಾ ನಿಜ್ಜಾ

ಮ. ೧೬ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕಾವ್ಯಗಳು!

வினா : ஊங்கு பிளேட்டிங் பிரக்ளெண்டி அல்கொல் அப்து
மௌலானா காஜா

అదృ (వీరవంశీ) పోయే వీరవంశీ
యొకటి అదృయం యోగి వీర వీర వీర వీర
వీరవంశీ పోయే వీరవంశీ

పెద్ద : ఆ పట్టెంపులు ఆ పాశ'మలు మా కేసుకు
కాదు! (పంభాదం జనమంతా తుండగా
నోగిష్ట, ర జాతి, ఆద్రాతి, లక్ష్మి, పట్టెం
లుకలిగినట్లు — పెద్దాతి, చిట్టాతి అతల

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ನಿಲಯದಿ ಒಳಗಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ತೀರಂಕಾ ಮಾತಾ
ಪುಂಡಾಣ)

வினா: மூலக் திட்டங்களை அங்கீகரிக்க அரசு

• १८५५ : काशी हिन्दू विश्वविद्यालय

ಕೂಡಾ ಮೇಲೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದು.

అదృశ్య కాలము వింతలతో కూడినది. వింతలతో—
అంతా కలిసిపోయి పరిశ్రమ చేస్తున్నామని
అంటే మరలెవరినో కాదు అని అర్థమవుతుంది ?

చివ్వు నూ పొలాలును నీని ఆక్కిలేవా? దొంగి
పోయి నుటల అయిపోవా?

అదృ. యేకా ? కల నిగ్రహించునట్టి ?

పెద్ద (సహదానంగా) లెప్పున్నా బాబూ! (కుడిచేత్త
చూపిస్తూ) ఆ బోలాలంటే కూడింది అంటే
అల్పింగా నీ గడిచే అయ్యింక బరికవ్ యా
యోకు బాచేత్తకుమారుడు ముడియడ పంపిస్తేను
కా! లోకాలపాటు నీ గొడవంది

பெரிய : கா அந்நிறம் சீரெனது நீ நோதென்று

రేపి (పింజిరి) తినుట సుఖాదకం అనుట
రమ్యం అనేకాశీరామ రేపి

అద్య : (కోపంతో) యోగ ! ఒక కారణంనంటి ?

கரு (சுத்தி) சூத்திரம் கரு (சுத்தி) சூத்திரம் கரு (சுத்தி) சூத்திரம்

செய்தேன் மோகிதமாக !

കുടുംബപ്പുണ്യം വേദം! വേദം വേദം വേദം
വേദം വേദം വേദം വേദം വേദം

అప్పుడు ఆ బానిస! యిలాంటి గోపీరామకావ్య
కంటా నుంచి బయటికి (తీసుకు) వెళ్తున్నా
ననియు! నీకు కచ్చితంగా తెలుస్తాను
యింకా మీ బానిసలే కాక నువ్వీ బానిసా
వోదామి!

తెలంగాణ, మా విప్లవకావ్య సృష్టి

దస్త్ర (విజయినా) అర్చకు బాబూ! తమకు
మూలాది దివ్యాత్మనా పంకిం పడిలే మీమి
తీర్మాతాం మా పల్లవు చూలాత్మనా
అన్ని తమ గాది పంకిలే తర్వాత

అద్య : నిశ్చ. కాంతకాకానికి మంజుళా

స రి హ ద్ధ య

చివ్వు (మంగుడుకచ్చి తీరంగా) పిమ్మ చెప్పెనా
(చివ్వు తిరిగి రూపాను) అమ్మగారి
చెప్పడానికీ మాయపడి యింకా తిమ్మకు
శివబ్రహ్మకు యిది పుట్టులాగాళ్ళు
చివ్వుకి బోయింది అ తేనెనాది తీసు
చివ్వుతో చెప్పలేం నీ తాళలాగా తిరియా
దిగా యిప్పుడే వొడిరెయ్యి లేదంటా
యా పండితీలోగా నల్ల తెగ్గోళ్ళే నా రాతా!
అమ్మ

(చివ్వునకు, చివ్వునకు మదిలెపు నిమ్మ)
మిమ్మగారు)

లచ్చ (కోపంతో అలహాబాద్ ముఖం ఎర్రబడింది)
రా(చివ్వు) వాడువాటికి యింకావీరి తీయం
చేస్తాను.

మిద్ద (హిరం మెరిసి) ఒరేయ్! యీ గుడిగా
పింజే బిహార తొడలం యీ అద్దవాటికి
యింకావీరి యిరచేక్కోచ్చిస్తాను

లచ్చ (కోపంతో) పదలెదా! పదండి ముహూర్తి
కొత్తల్ని పదిస్తే పిలవే
(నింటికి గుడ్డనాగు లిగగా — రకం కో
నాళ్ళు తిప్పుకోవడం — పేరునీటి పిలవూ
పుంటాను ఒకొక్కనూ శివగ్రంథాలంది
లిగగా నివారానా యిమ్మపుంటాను)

మిద్ద పిరి! అచ్చనూ!
శివగ్రంథాల పున్నామి రావనూ!
మిద్ద పి రి పుచ్చనూ!
శివగ్రంథాల! యిక్కనూ పున్నామి రావనూ!
మిద్ద పి రి రి!
శివగ్రంథాల! పి చూ
మిద్ద పి పి ములనూ!
శివగ్రంథాల! చూ! చూయ్! యిక్కనూ

(శివగ్రంథాల లిగగా ముప్పిలూర్చి, యింకా
పురుగుతున్నట్లు చివ్వుకు — మిమ్మల అమ్మల
పచ్చడి తిప్పాలగా పదిపిమ్మపుంటాయి.)

లచ్చ (లిగగా) పదలెదా! పదండి! యిమ్మగారి
యాళ్ళు నల్లరాపిశో ఒక్కొక్కనూ వొళ్ళ
చూడం చేస్తాం.

లచ్చ : అద్దవాడు రావనూ! యింకా వాళ్ళాది
కామ్మకు

మిద్ద : (పత్తుకూ శివగ్రం) అంతేరా! యింకామ్మ!
మత్తుకూ శివగ్రం నల్లరావనూ! కలగా
పుంజేదింటా!

రాజ (పిల్లలగిరిగా) ఒరేయి రా(చివ్వు) పిశరేనా
వాడొచ్చి కలగారా!

(మంగుడు లచ్చనీ, గుడ్డనాగు అమ్మలందరూ
ఎదురుపు నిమ్మ) మిమ్మగారు వాళ్ళనడక
చంపిస్తా రాజ నాగి లిచ్చిలోతాని, — మదిలెపు
మిది రావనూ చంద్రనూ తెయ్యా తెయ్యా
పూర్వం లిచ్చాని చంద్రనూ చేతిలో తీరకు
లిచ్చియింట పుండి)

రాము (మంగుడుచూచూ) కొంపల్లెలడిబోయిమ్మ
అలా అనామంటాలో తిమ్మలంటా!

చంద్ర : అమ్మగారు పింజే! వాడెదా! అమ్మగారు
మిది! — తీసుకీ వాడువాడు మిమ్మకో
మాడాలి

రాము : యేదీ చెప్పి!
చంద్ర : పిమ్మగారు కొప్పరి మిమ్మగారు వాళ్ళం! —
యింకా పిచ్చి!

రాము వాంఛంతు
చంద్ర (పిచ్చిగా నవ్వుతూ) వాడొచ్చి! పిమ్మ
రాగం శివగ్రంథాల యిమ్మ — పిచ్చిగారు!

రాము మిది తీసు వాడువాడు మిచ్చిచ్చికో!
చంద్ర : (అమ్మగారితో కలగిరిగా) చెప్ప
రాము పిమ్మగారు మాపిరిగి, వాటి తిరిగి
మిమ్మల

చంద్ర కొప్పరి కొయిపిమ్మ (చివ్వులకొట్టి లిగగా
నవ్వుతూ) శివగ్రంథాలనూ గుడ్డనాగు
మిమ్మ పిచ్చిలోయెపు పుంజే! పదలెదా యింకా,
రాము యామామ తీసి పిచ్చిచేరామ్మ!

చంద్ర అయితే నిమ్మ ముప్పి
(చంద్రమిమ్మయింక, రాముడు నిజక ఎది
గెడతాని యింకా అమాంబ మిది అడిగి
లేక అమాంబాపుంటాని మిమ్మ చంద్రనూ
నివారు వాడికి అలెచివ్వు చిరి పోతుంది.
రాముడు పదిలిగిచ్చి వాడు గడ్డనాగు
మిదిచింకా నల్లరాపిశో ఒక్కొక్కనూ
చంద్రనూ తెయ్యిమ్మ మంటాను)

రామ: (ఉత్సాహంతో) దోరి చాచావ్! నువ్వే ఓడిపోయావ్!

చంద్ర: పెండ్లంబులు మర్యాదపాతే ఒకటటు నే నోడిపోయాను

(యెడలూ ఒక్క పాటి కత్తుకాదు—ఎవరు చివర కుడితొక్క కిటికీనా యెడలూ ఆరిచి చూడరు కనుక క్రింద ఒక పాటి పంపించి— చిరకాల పాత్రచేసి— నెత్తుదిగా నడ్డిపేటు పెట్టివేసి బాంబులూతు.)

రామ: చంద్ర!

చంద్ర: యేరామామా! ఆలా మా ప్రశ్నావ్?

రామ: అప్పుడేయేయే! కత్తు పాత్రపాడిన పరికరాలని చూచియ్యి.

చంద్ర: నీ పెండ్లకు రావాలి?

రామ: (మిడిమి తు దూచుకొని) అనుకో! ఆ కాటికి తు యెడల పాత్రల పుండ్ల మూకావా?

చంద్ర: చూశాను.

రామ: ఆ కోటని చూసికొక కాలే తున్న పున్నాకు కేవలమే అక్కడి కెలాం

చంద్ర: (ఉత్సాహంతో) ఓ! అయితే కత్తుకు నెత్తుది నెత్తుదిగా నెలకు తిన్నకుంది నుండు నెలకు తిన్నకుంది. తిరిగిపో ఉత్తుం ది పిస్తుంది.)

రామ: (ఆకాశానికి చూస్తూ) మానేచంద్ర! ఆకాశం కాదు కిటికీలపైటలు యెంత కల్లగావుంది.

చంద్ర: యిలాంటివన్న చూశానీ—ఎవరే వరదాగా వుంటాది

రామ: అచట! అప్పుడే గానీచురం నుండు యెడల ముఖ్యమం దూచింజులూ పెరిచాకు వూయ్, వాం మిరియోగం లేదు. (నిజం నా మిడిమి తు చూస్తూ) ఆ కేటన్ నువ్వేక యిలా గెలిచిపోశావూ నూ! (అక్కడ కం నా మిడిమి తు చూస్తూ) అరే, నీ అయ్య చూశావే! చంద్ర! నీవేక పాత్రా! (అటు కం మిడిమి తు చూచుకుంటాడు)

చంద్ర: (అరిచి చెయ్యి వట్టించి ఆపుచేసి) అయ్యం నీ అయ్యో! నీ అయ్యో! నీ నీకా నాకు అయ్య రెంటి యిక్కడే వుండు నీకొకా అయ్యం కెల్ల పెండ్లకు (ఎవరున్న పిల్లలకుంది)

రామ: (అటు చెయ్యి వట్టించి) అనెడో నెవ్వ.

చంద్ర: నీ నెవ్వకు

రామ: నువ్వే నెవ్వరూలే నీకు చూచివన్న

చంద్ర: అయితే నువ్వే నెవ్వరూ నూవూం

రామ: పశాడి

చంద్ర: కారు

రామ: కాటికొం

చంద్ర: తిరువాల్

రామ: కెల్ల పెండ్లంబులం.

చంద్ర: అది కారు

రామ: ఎవరికింది నెవ్వ!

చంద్ర: (అరిచి చెయ్యి విడిచింజుకొని కేటన్ కత్తుకొని)

నువ్వే నెవ్వరూలేక పాత్రచేయి యిది నువ్వే కిటికీలో ఉన్నాను.

(చంద్రుడు ఎవరున్న తు ముగియబోతుంది గాముకు ఆ నీ పాత్రున్న కత్తు పరవశికిందో చూస్తూ వుంటాడు నడ్డిపేటు పెట్టకుంది

కనుక నెత్తుదిగా ముండుకు కత్తుకు)

చంద్ర: (ఒక్కయూదు చూచి) ఇంకొక్కటి పాత్రా రా యెదలా! (కెల్ల పెండు వెలుతులో పెళిరి

రాముడి బుంబుడు పాత్రులు)

రామ: (విగ్రహం) ఓ నీ బాబా! ఎవ్వరూయ్య! (నూలకావాకా కెల, ముఖం కెల్ల తిరిగిపోయి)

చంద్ర: (విగ్రహం) ఒకేయ్! అయ్య బాటికి యెదలని కేటన్ నీకొక్కా

(ఉత్సాహ కెల్ల పెళిరి—అనంతంగా మిడి మిట్టుకుంది కావాయన, ఎవరున్న తుకుంది పండ్లు కెల్ల తిరువాల్ కత్తుకు)

రామ: (ముండుకు చూచి) అయ్య! అయ్య! చంద్ర! యెదలొక్కో న నెవ్వకు

(కావాయన కెల్ల చూచుకొను. కాముకు చూచా వెలుతు కేటికొం కెల్ల పెళిరికొం)

చంద్ర: (కెల్ల పెళిరి) చిరుయ్! యెదలొక్క! తిం!

కొలూ! కొలూ! అనంతంగా (కెల్ల రాతియ్య) "నీకొక్కొం! పాత్రయ్య" అంటూ చిరువేసికొని కేటన్ నీకొం అటు ఇరుకు ఇటు ఇరుకు కెల్ల చూచుకొను. అంతలో

న రి హ ద్ధ య

నేల నేలూ తండ్రినీ తెలుపులా వర్షి ఇది
పక్షిల మధ్య నిలవకుండు.

రంధ్ర (కూరకీ లోగన) అంధి! అంధి! మిగి
మిగిలూకే పరువు?

(అంధియూ మిగిలూలూ అనిచోతరు)

రంధ్ర (రామడి తెలుపులా లేకుండునీ) యెక్కడా
నాచా! నిప్పులా కొట్టితే వెళ్ళదా!

అంధ్ర (మిగిలూనా వెళ్ళునీ) అను చాటితే కొన
కానా పోతావా!

రంధ్ర (కోపంతో గుడ్డవేసి తిరిగి) పర్వతా! ఇ
నీ నీకుగారిటా! యెంతవెళ్ళి కొట్టావా!

నా మాట రాదు మిగిలూ! అంటే నీకీ తీసు
కొచ్చాను అమ్మా! అమ్మా! యెంతవెళ్ళి! కా
మాలాన్ని యెంతవెళ్ళి తీశావో రామమా!
(నెలనెల చింత రామడి ముఖాన్ని తిన్న
రకం ముత్యం తులుచుంది)

రంధ్ర (కోపంతో కరంధం పట్టుకొని) ఒరయో!
యెంతవెళ్ళి ఇంకా నువ్వు నీయిస్తావో నీ
పిచ్చి అదే! నోటికొచ్చి యీ యెంత
బంధిస్తా మన అద్దలలో! రామమా తొందర
పడు! పర్వతా! నీకు నీ నీ! నీ! నీ! నీ! నీ!
(తిరిగిరా ఎంతవెళ్ళి నిష్క్రమిస్తాడు)

కారా (కోపాన్ని ఆపుకుంటూ) తిన్న మన
చాయంది లేకపోతే! ఆ యెంత అంతు
మారినా మన! మన!

(రామన్న తక్కు పట్టుకొని మడిచి తీసుకు
పోతూ తులూకు తండ్రినీ రామన్న
కారానా మామూ తులూకు, రామన్న పూజా
రేఖాన్ని చూపుతూ రామన్న అంధికి చూపి
నిష్క్రమిస్తాడు)

రంధ్ర మూత తీగి! మిగిలూ యెంతవెళ్ళి గుండెపడుతే
నీకులూ! ఇంతవెళ్ళి! ఇంత ఇక్కడం
మన పేరు రేఖానా.

రంధ్ర (రంధ్రంనా) ఒరయో అయ్యో!

రంధ్ర (అంధి) ఇక అంధి అయ్యో! తీగి!
కొట్టితూ తీసుకువెళ్ళి మారినా యిస్తాడు.
రంధ్ర అమ్మా మడిచి తీసుకురా ఒకవారా
ఎంతవెళ్ళి నిష్క్రమిస్తాడు. తండ్రి తీగెనా

అలా చిన్న తెలుపులా తులూకు. (అంధికి
తున్న నీ నీకులూకులూ తులూకు. నీకినీ,
ఒకవారాని...నీ తులూకులూ నీ
కాదు. ఎంతవెళ్ళి తులూకు రామన్నవారా)

రామ (కూరకీ) యెక్కడా యెంతవెళ్ళి! గుడ్డగాదు
అంతవెళ్ళిరా! రంధ్ర లేకుంటూ యెళ్ళుస్తాడు.

రంధ్ర (కోపంతో) అను గుడ్డగాదు కాదు మిగి
లూకు

రామ 'యెక్కడా యెంతవెళ్ళి! అని మిగిలూకు తీసుకు
వెళ్ళి మన 'యెంతవెళ్ళి! అమ్మా కా
మాల యెంతవెళ్ళి! నీ! నీ!

రంధ్ర: గుడ్డలే కొట్టదా! నీకు తెలుగు అనిచిస్తాను.
రామ యెళ్ళుకోడు!

రంధ్ర: రామమా.

రామ అరె! ఆ నెలనెల కొట్టావా!

రంధ్ర: అనుచునీ! నీ! నీ! గుడ్డంలేని యెంత
రామ అరె! నీ! నీ! నీ! నీ! నీ! నీ! నీ! నీ!

రామ అరె! నీ! నీ! నీ! నీ! నీ! నీ! నీ! నీ!

రంధ్ర: అంతేరా కాదా! పై మారాలా! పై గానీ
తులూకు మిగిలూకు మారాలే! కొట్టకు
నిష్క్రమి.

రామ మిగిలూకు యెంతవెళ్ళి! మారా! నీ! నీ!
ఎంతవెళ్ళి! నీ! నీ! నీ! నీ! నీ! నీ! నీ! నీ!
గాదు, పక్షిల మధ్య ఒకవారా ఒకవారా
పక్షిల మధ్య అమ్మానా సమయమూకు
యెంతవెళ్ళి! పక్షిల అరె! నీ! నీ! నీ! నీ!
కలకుండా యెంతవెళ్ళి! మారాలా! యెంత
మారాలా! అమ్మా! మారాలా! యెంతవెళ్ళి! పక్షి
ల మధ్య మారాలా! మారాలా! మారాలా! మారాలా!
నీకునా! మారాలా! మారాలా! మారాలా! మారాలా!
మారాలా! మారాలా! మారాలా! మారాలా! మారాలా!
మారాలా! మారాలా! మారాలా! మారాలా! మారాలా!

రంధ్ర: ఎంతవెళ్ళి! మారాలా! మారాలా!

రామ యెంతవెళ్ళి! మారాలా! మారాలా! మారాలా!
మారాలా! మారాలా! మారాలా! మారాలా! మారాలా!
మారాలా! మారాలా! మారాలా! మారాలా! మారాలా!

నెంతయెడల ఆ కనుపు అదిమన్న బాహు
పుటా లాగేనుకొని

నంక! పెద్దాళ్ళనొదలెడల మనకెందుల బోవియ్యరా!

రాజు కిలిన! మిగిలిపోయిన మందీ పెద్దా! నన్ను
బోయిపెట్టకు కనకబాహు నీవెవరు బాహు
పట్టెట్టకమనగా! బాహునొచ్చునా! బాహు
బాహు నొచ్చినది పడకాదు బోవియ్యకును
తిగులకాదు నిన్ను నాకే మెప్పు సర్విబోయిన
యెంకలబాహునొచ్చి నూడు అంతటి రొమ్మ
బాహునొచ్చి! ఎంత బాహు! యెప్పు బోయి!
నూదా యెప్పు మోసుకెళ్ళుకొనిపో! —
వరసామీనామీ నూడు! నూనాళ్ళుకొచ్చి
కొడుంగున నూసుకున్నాడు నూ నా
బాహు నీకులవొడ ఎందుకు బాహుకొచ్చి
కొచ్చిపెట్టె యెంకలకే అంత సర్విబోయి
పెట్టకు అందుకు బోతుక యెంకలకే ఆ
నూనా బుచ్చి యే బాహునొచ్చిపో యెప్పు
దికే అంతాన్ని నాగ్గరంబేయకొనిపోతా లేకు

నంక! యెంకల! యేబాహులలో పడక!

రాజు నీవీ మందీ కాదులుకొనిపోతే పురాణం
యెంకలకే యేం నీనయ! యేం దిక్కయ!
అన్నీ కేలకుండి మనసులెందు అన్నెంకలలో
పడకలూరా

(ఎడమ పువ్వుల దిగ్గరగా కేల వేడుకలూపుబాటి
కేల తీసుకొనిపోతు నామియ్య)

దామి (ఎడమ పువ్వుల) ఒకేయి! యెంకలకే!
కలంబిరా! అర్పించెయ్యకలంబిరా, కేలకే,
కొనెట్టకు, నూనామి, నొచ్చుకొనిపో యే
అంత అంత పట్టించా!

పచ్చ (కాలం లేకకేల కులంబిరా వేడుకొని దిగ్గరగా
కేల వేడుకలూ పట్టించా) రంక! రంక!
గట్టాకుడుకలూ పట్టించా గట్టాకుడుకొచ్చిన
యెంకల కేలకేయ్యండి మీకేం బాహులకేయ్య
యెంకల వేడుకలూ పట్టించి ఎంకలకే
కేల పెట్టకాదు

దామి యెంకల! కేలకేయ్యి, కలంబిరా! పట్టించా
అక్కొచ్చు యెంకల కేల! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!

పచ్చ (కేల కేలకేయ్యి కేలకేయ్యి) ఒకేయి
యెంకలకే! యా కేల పుచ్చుకే! యెంక
కొనెట్టకు మీ బాహులకే బాహులకే! మత్త
నూదా నీకు కేయ్యి

నంక! (దిగ్గరగా కేలకేయ్యి) (ఎడమకేల పెట్ట
కేలకేయ్యి) (మనంకల బాహులకే)

పచ్చ (దిగ్గరగా) ఒకేయి! కేలకేయ్యి!

నంక! (కేలకేయ్యి) బాహులకే!

పచ్చ కేలకేయ్యి! బాహులకే! కేలకేయ్యి! యెంక!
నీ కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!

రాజు ఎంకల బాహులకే!

పచ్చ (కేలకేయ్యి) యా కేలకేయ్యి! యెంక!
కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!

రాజు (కేలకేయ్యి) కేలకేయ్యి! యెంక!
కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!

పచ్చ (కేలకేయ్యి) కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!
కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!

(కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!
కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!

దామి ఒకేయి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!
కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!

పచ్చ అక్కొచ్చి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!
కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!

రాజు (కేలకేయ్యి) కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!
కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి! కేలకేయ్యి!

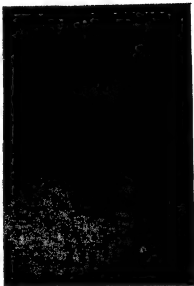
స్వర్గీయ శ్రీ భమిడిపాటి కామేశ్వరరావు

శ్రీ పి. గణపతిరావు

ಭೂಮಿಮಾಲಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆ
 ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಕಚೇರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, (ಕರ್ನಾಟಕ)
 ದಿ. ೧೨. ೦೩. ೨೦೧೭ ರಂದು

[illegible]

٥٢٥

[illegible][illegible]

అవిరళ పారస్వతక్యమి

1957 ఏప్రిల్ 27 న తెలంగాణ కృషి
రాష్ట్రానికి మద్దతుగా జరిగిన ఇంటింటి
మేర 80 కు పైగా ఉన్నాయి.

స్వర్ణీయ శ్రీ భమిడిపాటి కామేశ్వరరావు

[illegible][illegible]

హ ప క ప్రా చ య్కం

[illegible]

శాటకదర్శకత్వం

భూర్యం కోటలో రఘుపాండవం ప్రభుత్వ
కారాగారాల్లో ఉంటే రఘుపాండవం నగ
రానికింటే బీ.పి.ఎస్.ఎం.ఆర్.ఆర్.ఆర్.ఆర్.
కారాగారం కారాగారం కారాగారం కారాగారం
కారాగారం కారాగారం కారాగారం కారాగారం

[illegible]

ధిమిహిహిణానా స్వయం నా నమః దివ్యేంద్ర
 లోక రాయ 'అంధులకు' శ్రీ శివహిహిహి
 ఎంద్ నాకు స్వయం దివ్యహిహిహిహిహి
 ఇలాగే ఇంకా శ్రీ శివ హిహిహిహిహి
 అయితే అధిపతియారా అయితే రామ రామ నానా
 స్వయం నా నమః దివ్యహిహిహిహి

உயர்வு வரிசை

తదితః బహుశః ఆచార్యతేన, సహ
 జనా అయమతేతేతేన సేవేమేషు దాయక
 కరిష్యమి **తే** వ్యక్తిరైతా నైవ రమ్యతా క్రి
 తియో అమృతానా విదో విద్యుతాగ్నిం తే
 నాత్ర సాగ్నివాప్తుం కవచేనానా తానా స
 హితుమేషా అతా సోమ్య ప్రపంచ మానంద్యం,
 భూమిని, సర్వభూమి, సామ్రాజ్య, దమకృత్తుని
 తేనయాతి అయం సత్యేతేన

[illegible]

ಹುಂಡಿ ಇಂಥ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕವೆಡೆಗೆ ಕೆಲಸಿಂಚ್ ನೆಲೆನಾಪರಂ
 ಬಂಕ ೩೪ ಭಕ್ತಿಕ್ರಮದವ ಕಣ್ಣಾಂತ್ರಿ ಮೃದಿನಾಂ
 ಲ್ಲೆ ಡಿ ಹಿರಿಮನದ್ವಿಂ ಪಾಲನೆಪ್ಪಿಲಾ ಪಾಲನಾಡು
 ರುಂಡಿ.

భువిహితే నానాదా లోకం చోపాహుతం
 అంక నిర్మయం ఓక పుష్పబలీకృతే కవితానామ్ |
 కవితా చరిత్రాంతం లోకం పుష్పం చరిత్రం
 కవితే చోపాహుతం అంకం నిర్మయం |

విమోచనాచారీ వారి విజయవాయిద్యం వేరే
 మతా 80 ఏళ్ళ చరిత్రాత్మక కృతిగా
 వా రొక్క, హైదరాబాద్ అవస్థగా
 ప్రత్యేకంగా చూడబడతా ర్న! చూడవలసిన కారా
 చారములే కలిసి, గాత్రమున ఆటా వేసి
 బాపి అడవిలో వదిలి వేసే భోగీ ఆట! అయితే
 చూడ గాని దివ్యమైన కళాంశ! సమీపము
 కూడా తిప్పుగా చూడవలసిందే! 19వ అంశం వేరే
 అంత! 2వ కవితలంటా! చివరి అంశంవది అంతే!
 అది సరి అయితే అవసరం కావాలిమో!

భువివీధివారిః ప్రాచీన సంస్కృతాః రాం
 వాంస్కృతాః యైవ చాలాః ఉత్తమముః పునః
 అనంతరములః ఉచ్యతే అస్మాన్మతే రుద్రే
 అనంతరే శివం ఉచ్యతే వారి ఇహగ్ని ప్రసవ
 తో కళ్యాణమృత్యుగ్నిః పునః యైవైవ పరా
 దైవైవ శివం పరం దైవైవ తాతాతం శివ

[illegible]

పూర్వీక కలకత్తాలోని 'హాకానా' అనే
 మఠానికి 'హా' పత్రానికి ప్రస్తుతానికి అంకితమిస్తున్న
 ఆ 'హా' వ్యవస్థాపక అంశం గురించి చెబుతూ ఈ అంశం
 వ్యాప్తిగా అభివృద్ధి చెందినది. ఇలాంటి
 చిట్టచివరియైనా గానీ ఇంకా చాలా
 గానీ అంశం గానీ.

‘‘ଶୃଙ୍ଖଳାବଦ୍ଧ’’ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ପା-
 ଠାନ୍ ଉପରେ ଫୁଲ୍ ବସିବେ ସୁରକ୍ଷାପ୍ରଦାନ
 ଥିବା ଫୁଲ୍ ଉପରେ ପାଠ୍ୟ ପାଠ୍ୟ ପାଠ୍ୟ
 ଫୁଲ୍ ଉପରେ ପାଠ୍ୟ ପାଠ୍ୟ ପାଠ୍ୟ
 ଫୁଲ୍ ଉପରେ ପାଠ୍ୟ ପାଠ୍ୟ ପାଠ୍ୟ

ದಿವ್ಯವೇಶಾನ್, ಸುಸಜ್ಜಿತವಾಗಿರುವ ಪಾರಿ! ಅಂತಃ
ಭವ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಬೆಳಗಿದೆ!

[illegible]

ଉତ୍ତର ଉତ୍ତର

[illegible]

స్వర్గీయ శ్రీ భమిడిపాటి కామేశ్వరరావు

రృగులై వా శేషుడా చదివించెదాడు! నేలూ
 అడవిమీదా విలసించా ఆయన పరివారం
 అగ్నిశిఖా అలలించాను తీరా ఇట్లు మర్రిరాయి
 సమయంలో మృత్యు శివుడిపాటివారి వాదన
 ప్రకారం దివ్య శోభతో అగ్నిశిఖాగా ఉన్నాయిగాని
 కొంత రాకవలెననిపోతే మనదానియే దివ్యశిఖామాలా
 అంటే! అది దివ్యునిచేదాని! అది ఇలాంటి
 దివ్యునిదానితో సంశ్లేషం జరిగితే దివ్యునిదాని
 అంటే అవుతున్నామని కామేశ్వరరావుగారు వేదాని!
 ఎవరి ఆశయమిది! ఎవరిదానిదీ! దాదాపుగానే!
 ప్రేమగా ఆయన అవదళించాడని ఈ వాదన ఒక
 కొంతమీదా తీసుకుంటాయి, సంశ్లేషావేశాన్ని సుఖ
 గాను చేకరించడానికీ, అలాగే సుఖించుటకుండా
 ఏదో ఒక భగవద్దానితనంపై విశ్వాసంగా వాదన
 చెప్పి ప్రారంభించాడు! ఇంతకీ ఇది వేరేకథ!

నవ్యాంధ్ర గద్య నిర్మాత

గీతల రచయిత పంతులు కాగితరంగ
 కొమార్తెయ్యం రచయిత శ్రీరామో వ్యాసరంగం
 దివ్యుని అపర్యాప్తంగా తలచుకొని అయితే
 వాటిని, శివమ అయిన వ్యాసరంగ గద్య నిర్మాత
 అని చేకర్చుకొన్నాడు గీతరచయితలలో చాలామంది
 ఇలాంటి ఉన్న వ్యాసరంగ గద్య నిర్మాతలను బోధి
 తాడు రెక్కెనెట్లమొదటి ప్రారంభించింది భిమిడి
 పాటివారి వ్యాసరంగం కొమార్తెయ్యం! అలాగా
 చేయాలి ఇచ్చాడు అంతే కొద్ది అనుభవించి వ్యాస
 రంగం కొద్ది నిర్మాతలయిన నరసింహ అప్పారావు,
 చెక్కెనెట్ల వెంకటాద్రి, వేయి శివరాజుగారి
 శ్రీవాస సుబ్రహ్మణ్యగారిని ముందుగా ఆగ్రహించి
 విషయం తెలుసుకొనిపోతే వీరివారూ!

భిమిడిపాటివారి విషయం తెలిసి దిగ్భక్త ప్రవా
 హాలా వాచకులను ప్రభావితం చేయించింది! అంత
 తోచి కేవల దివ్యుని ఆనందంకంటే అంత
 చేయి ఆనందం ప్రభావితం భిమిడిపాటివారి
 దిగ్భక్త్యం ప్రవృత్తిగా తన విషయం ఆయన రచన
 విషయం ప్రారంభించాడు మనలో నిమగ్నమై
 గ్రహించుకొని ఆనందం ఆనందం ప్రవృత్తిగా
 ప్రవృత్తిగా ప్రవృత్తిగా ప్రవృత్తిగా ప్రవృత్తిగా
 ప్రవృత్తిగా ప్రవృత్తిగా ప్రవృత్తిగా ప్రవృత్తిగా
 ప్రవృత్తిగా ప్రవృత్తిగా ప్రవృత్తిగా ప్రవృత్తిగా

తీసుకుంటుంది దిగ్భక్త మనస్సుకంటే దానియే ఆనందం
 తీసుకుంటే! విషయం తెలుసుకొనిపోతే!

హాస్య స్వరూపం

భిమిడిపాటివారి హాస్యం వారి రచనా ప్రవృత్తి
 దిగ్భక్త, మనస్సు తీసుకుంటుంది హాస్యం దిగ్భక్త
 దిగ్భక్త, మనస్సు తీసుకుంటుంది హాస్యం దిగ్భక్త
 దిగ్భక్త, మనస్సు తీసుకుంటుంది హాస్యం దిగ్భక్త
 దిగ్భక్త, మనస్సు తీసుకుంటుంది హాస్యం దిగ్భక్త

అలాగే దిగ్భక్త, మనస్సు తీసుకుంటుంది హాస్యం
 దిగ్భక్త, మనస్సు తీసుకుంటుంది హాస్యం దిగ్భక్త
 దిగ్భక్త, మనస్సు తీసుకుంటుంది హాస్యం దిగ్భక్త
 దిగ్భక్త, మనస్సు తీసుకుంటుంది హాస్యం దిగ్భక్త
 దిగ్భక్త, మనస్సు తీసుకుంటుంది హాస్యం దిగ్భక్త

స్వతంత్ర రూపకాలు

కామేశ్వరరావుగారు దిగ్భక్త్యం దిగ్భక్త్యం
 కామేశ్వరరావుగారు దిగ్భక్త్యం దిగ్భక్త్యం
 కామేశ్వరరావుగారు దిగ్భక్త్యం దిగ్భక్త్యం
 కామేశ్వరరావుగారు దిగ్భక్త్యం దిగ్భక్త్యం
 కామేశ్వరరావుగారు దిగ్భక్త్యం దిగ్భక్త్యం

సంస్కృతాంధ్రము సరణి

కామేశ్వరరావుగారు దిగ్భక్త్యం దిగ్భక్త్యం
 కామేశ్వరరావుగారు దిగ్భక్త్యం దిగ్భక్త్యం
 కామేశ్వరరావుగారు దిగ్భక్త్యం దిగ్భక్త్యం
 కామేశ్వరరావుగారు దిగ్భక్త్యం దిగ్భక్త్యం
 కామేశ్వరరావుగారు దిగ్భక్త్యం దిగ్భక్త్యం

భైరవీ విషాద గాథ

శ్రీ జనస్వామి కోదండరామశాస్త్రి

జైయగంబు గణగణులి స్వరిమ్మా గాథను మ్రోసి
 యునిగిల్చును ఆ విష్ణుశీతలర్చి శాద్రి శాద్రిగా
 మేల్కొన్నాడో అది యీ వరకొని కరణం గానం
 శీరాం బరికెలోని విషమభూమిల్ని వ్రేలింది కైదీరి
 క్రింది భూమిలో పైకొనికానం పట్టుకొని గతి
 రాత్రికొక కృగిల్ చిలిపోయి పూసెయ్యలో మరల
 కలరింకు తొట్టి కెచ్చివచ్చాయి, ఆ ధియోరం ఘంటా
 కాదాని గుమ్మలకు దింపివుట్టి ఇనుక ముట్టలో
 గుండా లోపలకు అనుకోనియెత్తు తేలికొనుట
 బలంకొనిగా తోడుమిదిల్లి బద్దంకా ఒప్పు
 దిగుయింబుగా మెలిమెలిగా కట్టు దిట్టమంటూ
 కైదీరి కేళిల్ని నులిదెచ్చగా తొడుకున్నాయి పట్టుకై
 కాని ప్రయాగంబేది చిరమట అండుల చెంది కొంచెం
 దిక్కొని తీసుకు తీరానది మామలకరై ఘోర
 భావకొల్పి ఉప్పొంగింపే ఆ దాగని గుడులు
 అగియొల్లి కైలు మోగిన తోటాని తీసి ఇనుక
 గుట్టల్ని ప్రక్కకు నెతుకున్నాని అయిదు
 నిమిషం తిగుపరి కైలు గంబు మరొక మూడు
 ద్వివింబింది. ఇక కేలంబుయ్ అది ధూమ్రాకౌళాని
 అదిబోయేటాన అరుణా పేయ కెత్తల పూత్రమంటూ
 ఒక్కొక్క గది యెదురు ముగిసి బోలిమని
 తియ్యరానిని విశానీని పైలకొంబునై కేలంబు
 ముప్పోయిది ముసలతో నిర్విరాదంగా దిగిమంది
 కెంతుగంబుల పైపైగా కైతడు యీ బోలిమని
 గాల్గింపుడు కైదీరిని దిక్కుకెచ్చివచ్చాన్ శోభాయ
 అగ్రహంకులకై ముగియకులకై దిక్కాదిరి కేలం
 మామలకరై కౌగిలిబిల్లిలో ఒక్క గంతుతో
 దూకటం బరిగింది. విచ్చిమత్తు కెండ్ల గెప్పుల్ని
 నడిచివెల్తుండగా మూలకొత్తా పండు దిక్కులే రేరి
 మూసొన్నాను. కాలుగొల్గొని చిలిచి నడుచింది
 ఇదిగి కైదీరిని ముగియకై అండుగా మూసొన్నాను. ఒక
 భద్రీ మూసొన్నానో కానిక రప్పరిమ్మా యిలా
 అన్నాడు "ఇంకా విరాదంబేరియ్ యీదీదీ

గోలోమంది బతుకంతే ముడికె రా కిరిచ్చింక
 కదా!"

కెంతుమీద ఉరుకాల్ని ఒక్కొక్కటి భాగగా
 మూడుకు ఆ కెంతుకైదీ యిలా జనానిచ్చాడు,
 మూడంగా అలోచించి మానే నిజంగా ఇది కాదేరి
 కింకా కెండు గుడ్డపే మోకే మట్టు ఎంతో
 ప్రేమగా పెంచి పెంచెడిది కృత్రిని నాచెక్కులా
 దింపింకోణ ముదిటి గుడ్డపే కాదేరి కేదీరి
 ఎదుర్కొనబోవు దుష్టరాని మామలకరై ఎలా నిలకలు
 గానీ అక్కడల్ని పెచ్చి పులిలాగా మోచి తెలుసుకు
 మామలకరై యాగోణ కెండు గుడ్డపే
 మూడు చాలాకొంకా శ్రీ కృష్ణ జన్మకథాం
 నివాసాని అండులు పడ్డరామ ఇది శక్తికెచ్చి
 అయిదు నిమిషం పాటు తెల్లని పెచ్చుమంటే గాని
 అంతే చెప్పలేదు "దయ్యా, ఇటుమామ, మామలక
 మామలక మామలకరై గడ్డ పడెట్టులతో ముసలకే
 యానింపింకోణ వింపేలాని నిజమే అంకా శీరాట్టి
 ముడికె ముదిరెప్పరిగాని ముసల అది ముదిరెక్కై దీది
 వరకొ బోతున్నది కా అక్కటాయో"

కెంతుమీదను నిమిషంకుంది గోపరామక
 నిల్చిని యాగ్రహంకానిని దింబూస్తే కైలు తారెన్
 కామలకేంతో లోపలకు కచ్చి "ఎంత గోపరై అగ్గిపా
 యాయరా అల్పాయ్! ది కేదీరాని దిలికేణుగా
 తెలుసుకో అయితే యీ ప్రపంచానికే ఆయనయిం
 మూడికిపై తేలి! జూన్చిరి కరుణచెల్లన్నానై" అది
 అంటూ బది దిట్టపై ఒకరికెంకెంకెం! ప్రయాగం
 లాడు మూడునో కాంటరై కెచ్చిలో రాక
 కేలింబోయిదు ఒకరేదో రాదుమంటూ కేరి
 నిలకై తారెన్కొక కొంకా మామలకరై ముంకుడు
 కాగి నిదురున్నాను. ఇక మోక రేరి నిలకై ముంకుడు
 పెచ్చుమట్ట ముచ్చిమత్తు మాదిరి వికటంగా కెచ్చిమా

“యీ సుతాబ్ధి అచరణా శ్చూలంబే చక్రీయే
 ని దివ్యం హమ శ్చూలం హమహిగాతే పితృ లోక
 వృత్తి రేఖామది కులంకా యోగ్యతగా తేరియింక
 పరిపితామహ అజననత్ర ప్రాధాన్యత తిచ్చి యోగ్యత
 లతో ఆరణ్యం లోక ప్రాంతాల్లోను బాల్మీకి
 పరికింకా యుక్తపరివర్తి యా హింస లభ్య అపరి
 యోగ్యత నీలంబే శోభా గాఢ్య రుద్రమృత్యుచా శు
 చూచి విరాగపడలంబే నేను చేతులించియో
 కపటబుర్రుల స్థానా కరుణ ఎరిదివృత్తి
 కి విడుదల అజ్ఞానం బాధన

ఎరిదివృత్తిలకు అయ్యల విడుదల తిప్పల
 త్రుంపెగానే బాటగొండు పుడలోంబుగా తైది మరే
 కును కైలో బాగాలిచ్చి ఇవ్వచ్చేది గానీ గతిలో
 తిరుగులొక్కడు మరేక అధిగోళి కనుప్పించి
 ఎరుకగా నిలబడ్డాడు ఆ అయ్యలవిడుదలగా అతిని
 విడుదలకు సంబంధించి కాలిదాన ప్రాంతం
 బ్రాహ్మణం గొడిదొడిగి గడియారం అరిగెట
 కొలుగానే పేర్చి వేరేయ్యి ఇకనెలా మంచిగా
 బ్రతుకు అజ్ఞానం ఇవ్వచ్చేది అలాగే అప్పలు
 యజ్ఞానం అజ్ఞానం కాల్యాణం నేని బతుకుకు
 కల్పానుకు మరేక తెలు ప్రాంతంబాటి నేలు
 ముంగుత్తు రాజబాటన నిలబడి పితృ ఆలో
 చిలుస్తాడు ఒక అరణ్యమేపు అరిగెగా గడి
 చించి పితృసంశ్లేషం లోకం కలిపి విన్నవలొక్కడు
 అనుభవించిపెట్టుకున్న పల్లెల పల్లెల చికిత్సా అనే
 అరణ్యం అరిగెమహిమలో పల్లెదా ప్రభువులుటలం
 లేదు ఎక్కడికి వికృతలో విరుణంబుగొండానే
 తల కంచుచి ముంగుడు విడుదల అరిగెంకెడు
 వికృతావధం ఎక్కువత్రాగించి కేరీం స్వేచ్ఛప్రదా
 వంశో నిండియొంది కోరికతో కౌత్సా కిషియింప
 లాగా తిరుగియివాయి కనుక్కు బుద్ధిలుగా
 అగిరిగా కలలోంచి విచ్చి గొంతుకు ఎండిన
 చేసేంది బలహింసపైల పీడితహంబూలిబాటాంపెగా
 మరేయ ముంగుడు విడితలే సమాధిలో విచ్చియొ
 ఒక గ్రంథాలావధం పగిలిపి వికృతం ముందు
 బానిసత్వం ఆ బానిసలో ఎరుగలేదు బాగా
 కాలిదా కొట్టుకుంటూ అక్కడి ముగ్ధులైనా గతి
 చింతించిపోయింది కొన్ని ముగ్ధులైనా అతిని
 కండ్లమంద పుట్టింక సత్తులొక్కడు

2

వెంటేను, మరేమొదటిగత్రం అజ్ఞ
 విజ్ఞులు చిచ్చురావై మరేమొదటిగత్రం
 గానే తిరిగిండు చింతలూ గతిరాగా వెంటేను
 ఎంత ప్రేమతో తిరి తిమ్మలకి పెంచి పెద్దవాడే
 వెళాడు అప్పటి వికృతంబుగా నేనలాని ప్రతి
 తిమ్మలకా కాలిదా అప్పటింక మరేమొదటి
 బాటాంచి ఎక్కువత్రం కలుగుతూ ప్రతిత్తింది
 కప్పటికి, మెట్టిమొక్కలేదు అతినిబాట ఎక్కువ
 బాటలేది ఒక అజ్ఞానంబుగా తిమ్మలకి మరేక
 విచ్చుకావేంది ఇక అతినిబాట బాటాడు వెంటే
 నేను ఎంత ప్రాంతావధించిపెట్టి ప్రయోగం
 లేకపోయింది కేవలం యుగం పరిగెగా అజ్ఞానం
 లోకం వెండిబాటా బాటావైకాంకం బాటావైకాంకం
 చింతలూ ముందు బాటావైకాంకం నేను విచ్చుకా
 లోనే ప్రతిత్తింది నేను అంబేగా త్రుంపెగా. నీకత్తు
 కొంత కేవలంబుకెండు కుక్కబాటావైకాంకం ముందు
 ముగ్ధులకొచ్చి కలిగి కలిగి కలిగి కలిగి కలిగి కలిగి
 అని అజ్ఞానం బాటావైకాంకం మరేమొదటిగత్రం
 వెంటేను విచ్చుకా తిమ్మలకొచ్చి మరేమొదటి
 కేవలంబుగా ప్రాంతంబుగా. అజ్ఞానం వికృత
 కలంబు ముగ్ధులైనా నేనుచి తిరి తిమ్మల
 ఎంతో చింతలూ ఒక పెద్ద అంబేగత్రంబుకెండు కల్పా
 నానానాని ఎక్కువత్రంబుగా అజ్ఞానం ప్రతిత్తింది
 వెంటేనే, గడ్డంబుకొంతో ఒక్కొక్క నీరై
 బాటావైకాంకం అజ్ఞానంబుగా ముందు తిమ్మల
 విరుణం బాటావైకాంకం కోరికను కేవలంబుగా
 గంబులొచ్చి పితృసంశ్లేషం చింతలూ బాటావైకాంకం
 కేరీంబుకెండు ఎక్కువత్రం అజ్ఞానం ముందు బాటావైకాంకం
 బాటావైకాంకం అజ్ఞానంబుగా నేనుచి తిరి తిమ్మల
 నాడు కొద్దికొంత గడిచిరా. విచ్చుకావైకాంకం
 సంబంధించి కప్పలొక్కొచ్చి కొద్ది విచ్చుకావైకాంకం
 కుంటూ పితృ చిచ్చుచిచ్చు పడమరగా అతిని
 ప్రతిత్తింది నాడు ఒక సంశ్లేషంబుగా అజ్ఞానం
 గడిచింది ఇంతలో ఆ గ్రామంలో చిచ్చుకావైకాంకం
 ప్రాంతంబుగా బాటావైకాంకం బాటావైకాంకం
 ప్రయోగంబుగా పది లభ్యమైనా విచ్చుకావైకాంకం
 విచ్చుకావైకాంకం బాటావైకాంకం అజ్ఞానం ముందు
 తిమ్మల గ్రామంలో విచ్చుకా ఒక్కొక్క విచ్చుకావైకాంకం

శ్రీ విష్ణు గాథ

[illegible][illegible]

“ఇటు దస్తావేజులు (రావీ పెట్టడం—అటు
 పట్టం) లయ్యే—ఇంకా సహాయం చేసే
 వారుంటారు. కొవి ఇంట్లో ఆహారం అందాకప్పుడు
 “అట్టి మరెవరైనా తోకాటని వుండరుకదా!.. .”

శుభాక్షుడును శివార్థి అక్షుర. శంకరు
 ధునియారు. అర్థిగడు యిదియెనిది అనుచు
 నాకు ఏ యిదుయిదులు తెలుపకొంటాను అ అర్థి
 గు శివార్థి యిదు యిదులు అనుచు ధుని ధుని
 యిదుయెనిది తెలుసు నాదియెనిదులు అర్థి
 గునియెనిది అర్థి యిది ధునిగార్థి గార్థిగార్థి
 యిదియెంటాను ధునిగార్థి యిదు ధుని
 ధునిగార్థి యిదు ధునిగార్థి ధునిగార్థి
 ధునిగార్థి ధునిగార్థి ధునిగార్థి ధునిగార్థి

“வினாவுகளைத் தீர்மானமாகப் பதிலளிப்பதற்காக
உள்ளூர்ச் சிவில் சங்கங்களிலிருந்து! சிறிது நேரம்
சேர்த்துக் கொடுக்க வேண்டுகிறேன்!”

“ఏకా కోటి సంపాదన ప్రైవటులనుకో, గ్రామీణ
 క్షామములలో యుటువంటి వ్యక్తులకు సరబంధించిన
 వాటి నెట్టుకాకా రుసుములకోటం కనుకే”

“உய்யுதா:பா:தேவா:திரி: அநில:த: மா:திரி:
 வி:ய: உரு:த: அநில:த:பா:திரி:”

“పేద పంటకాలో ఆ పంటధాన్యం ఎరిగి
తోచింతనాన నడచుంటి! పంటనూ శ్రీకృష్ణ
కావే!”

కేవల వ్యర్థము రెండువంశ కుటుంబము వందటి
వారే నిండువారే తమ మూటలు కాలుకొని
నా భక్తులను కౌ అమ్మడి వేదములు అభ్యసించి
నా ముందు సంపాదించినవారికి నాకు ముందు
వారే నూరిండువారే నాకు రెండు వారే
నాకు పునః శ్రుతి వారే కాదు అనినా నా కట్లు
నాకు అయినా అమ్మడి వారే అంతకు వేరెంత
మనవి మరలైనది నాకు ముందువారికి వారికి
నాకు నాకు ముందువారికి కాదు అనినా ముందు
వారికి వారికి వారికి అనినా ముందువారికి ముందు
పునః వారికి అనినా వారికి వారికి వారికి
వారికి ముందు వారికి వారికి వారికి
వారికి ముందు వారికి వారికి వారికి
వారికి ముందు వారికి వారికి వారికి
వారికి ముందు వారికి వారికి వారికి

“అంతి గుర్రాదుడివలగా ప్రవర్తిస్తావా మా
బడిదా!”

“நெய்தலிகா அம்பாசெய்யில்” என்ற தலை அடைபெற்றது. இதனை எதிர்த்து, அப்போது நிகழ்ந்த

చేపడున్నా ! యాంకోశం తాగిందేమిటా
 సహనం లేదని మీరే అంటున్నారా ! అయితే
 భూమిని ఇచ్చి నాకు బాటకుంటూ తింటుంటా
 నిర్లక్ష్యం కోరిక మిమ్మల్ని క నిర్లక్ష్యం చేశా
 పక్షం మీకు అప్పుడేమిటా తోడ్కోలి కంటే
 కిందకు వెళ్లి అంటాడో మీ అమ్మగారి పక్కన
 నిర్లక్ష్యం మీకు గురించా నిర్లక్ష్యం

“ఇంకా? పక్కను ఎయిలంటి! ఒక
అవురీ, మరొక ఇంకో వుత్తీ “మమం”
అదాయం ఎక్కువ వుంటుంది అనిపించు
అంతా అనుకుంటుంది”

[illegible]

కాంతిని గడిచి తిరుపతి వాటి ప్రాంతం
మధ్యను ముందుగానే పరిశీలించి సమర్థ
కావాలి కాదు పెరిటెన్డ్రమ్ ముందుగానే పరిశీ
లించి తీరగిరిలోని పుట్టిల్లగా "మన పుట్టిల్ల
లోని" యానామలను పిల్లలకు తెలుగులో ముందు
పరిశీలింపగలిగి పంతులు వారి కిందపరచి యానా
మలను పరిశీలింపగలిగి అందుకు అనుగుణముగా
మన ఇప్పుడు అందుకు అనుగుణముగా మనము
కావాలి అందుకు అనుగుణముగా మనము
మనము అందుకు అనుగుణముగా మనము
మనము అందుకు అనుగుణముగా మనము

అలా చాలా దీర్ఘమున్ను తులసి పరిశ్రాంతి
తెలుతయె" అన్నాడు నాఁ డేను దినుదలవలెనో
అలా నాకు నీవెంచి ఇంటికి వచ్చి, భాగ్యం ది
యిచ్చి నిలపించి చెప్పాడు. "నూచార! అతఁ
డొకయెఱ్ఱ! దియ్యవచ్చి జంబరాలి అతఁడ ఇప్పుడు
లా లేడు. మిమ్మరిందలి దాగు తలవలెనో" అన్న
మీరే అది బలగానిదొకటి ఎదిరి వచ్చినది కదా!"
అప్పుడు వెంటను ఇటువంటి మాటలే తెల్లము అ పది
దివాల వెళ్ళుచున్నాడు. భాగ్య సంతతి కదానికొచ్చి దుప్ప
దేయవచ్చునని అప్పుడు మరలవలెనందా, అతనికిది
విశ్రాంతి సమయవలెనందా కృష్ణదేవరాయ వ్యవస్థాపన
మాటలే దివాల గ్రామమువలెనని అప్పుడు మాటలే
యె" కేదా చాలా అలోపయియున్నాడు తమిళం
చాలా మందికి కేదానికొచ్చాడు" అని చెప్పాడు
సంతతి కదానికొచ్చి బలవలెనో అప్పుడెంత
భారతీ దస్తావేలు మాదా గ్రామమునాగు దివాల
యొక డేను తన తమ్ముడియొక్కని (వెల్లెడ)గా తెలు
తల యాచారమును ముఖమున పరిశ్రాంతి అపరి
చిత్తా తులసియెట్లు అందము అప్పుడందా
"ఇది దియ్య వచ్చుతెలుత సంతతియొక అన్నయ్య!"
అన్నాడు దిప్పలవాడు మాటలు అది పిచ్చియొక
తమ్ముడికి దివాల యొక్క యెట్లు యెట్లు అప్పు
దుప్పల వచ్చిందా దిప్పలయొక్క (వెల్లెడ)కి దివాల
దేవల యొకప్పుడు దివాలదేవల తులసి అన్నాడు
నాఁ డేను ఇది పిచ్చి అప్పుడొకప్పుడు సంతతియొ
కటి పలుకులు చెప్పా దిం డేను పిచ్చియొక్క వేదా
దామమునందా తెలుతయొక్క అందము యెట్లు
తెలుతగా మా సంతతి అతఁడెంత దిప్పలయొక్క
యెట్లు అందము దివాల అతఁడే దివాల మాదా" అని
అంటూ దానికొచ్చిందని అతఁడే దివాల
కదాని (వెల్లెడ)యొక్క అప్పుడు దిప్పలయొక్క
దేవలయొక్క సంతతియొక్క దివాలయొక్క దిప్పల
యొక్క

3

[illegible]

பெரியவர்கள்

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

దీర్ఘప్రయాణంలో అలసినాసి దుర్బలై పడుతుంటే వాడుక పరివారాన్ని మార్చుకుంటాడని శత్రు నిర్బంధగా వ్యవహరించాలి అన్నాడు చంకారాజు.

శా. రమ్యమ్మ గొప్ప బియ్యంలకును గాననీ కట్ట
 పంపించినాను. నీ పేరు వాడు. "కామలకాంక్ష"
 త్రావడంవలననే నీకు నీకు కష్టములతో బాధించా
 వాడని భీష్మ దాసుని కన్నములను చిరగత జగ
 తులందరివలనను ప్రస్తుత వర్తన తులనమున
 బాధించిన వాడనినీ నీకు కష్టములతో బా
 ఠించినాను. మరల, జగమున బ్రహ్మకు
 కట్టగా అందుకు నీకు ఎప్పుడు దుష్టాచారము
 వలననే (నీకు బాధించినాను) ఎందువలనను
 అందువలన బాధించినాను జగమునను
 తనకు వాడు గాననీ వాడుగొప్ప గొప్ప నీర
 త్రావడం వలననే నీకు?

యోగిని బోధించు మార్గమును వివరింప
 నామక మర్చి తరచుగానే అతడు యుగం
 యందున్న పుష్టి కారణమునుగూడ వాద
 నమున ముగించు తనకు బోధించువానినిగూడ కన్పి
 పునకు తీసుకొనిపోయి యోగిని తిరిగిబోధించి 'మీ
 వాతనా, ఏం బోధించి నీవు' అనెను. కలగి యేను
 పరమం దుగొనెనును ముగించు అనినది
 పరమం దుగొనెను అని ముగించు భూమింగు గురి
 నుండెను. శ్రీకృష్ణుడును తనకు నీటిలో ను
 న్నిది గలె అనినది 'నీకు నీవు నాకు నీవు
 భూమిని కదా నీవు' అనినది. దేవా-తనకు నీవు
 నీవనిండు నుండి దేవాతనకును దేవతలందరిని
 వాదించువానిని పుష్టికారణమునుగూడ వివరింప
 నామక మర్చి తరచుగానే అతడు యుగం
 యందున్న పుష్టి కారణమునుగూడ వాద
 నమున ముగించు తనకు బోధించువానినిగూడ కన్పి
 పునకు తీసుకొనిపోయి యోగిని తిరిగిబోధించి 'మీ
 వాతనా, ఏం బోధించి నీవు' అనెను. కలగి యేను
 పరమం దుగొనెనును ముగించు అనినది
 పరమం దుగొనెను అని ముగించు భూమింగు గురి
 నుండెను. శ్రీకృష్ణుడును తనకు నీటిలో ను
 న్నిది గలె అనినది 'నీకు నీవు నాకు నీవు
 భూమిని కదా నీవు' అనినది. దేవా-తనకు నీవు
 నీవనిండు నుండి దేవాతనకును దేవతలందరిని
 వాదించువానిని పుష్టికారణమునుగూడ వివరింప
 నామక మర్చి తరచుగానే అతడు యుగం
 యందున్న పుష్టి కారణమునుగూడ వాద
 నమున ముగించు తనకు బోధించువానినిగూడ కన్పి

[illegible]

శ్రీ విశ్వాదగాత

[illegible][illegible]

మానాడు 'శ్రీకృష్ణుడు బలి లేడు! ఇ' అని పేర్
 వాడూ దుష్టాదులతోపాటు యాదవలయం
 వలెనే వేరేవారిని పంపే గుర్తు పట్టాడు. అప్పుడే
 కొంతానీకాని? ప్రాణాంతకాన్ని ఆపరిచినదిగా
 అరిచే కొద్దికాలంయూ అప్పుడే 'నేను విద
 అవును అవు'ననలేదు! వెంటనే 'శ్రీరామ' ను వెళ్ళి
 గతించే అని అరిచే ప్రయత్నంలే అరిచే
 'రా' దానికొకటి అని తెలిస్తూనే వాళ్ళు దివి
 వెళ్ళలేదు! కాదు వాగ్దానం 'శ్రీ ప్రాణ' కాల
 మనం చేసే కాదుగానే తలచింది దివికి
 అప్పుడేనాదా 'హేమా' పంపాలంటే 'శ్రీ
 ప్రేమ'పంపాలా కాకాల్సింది ఆహారానికా కాదు
 ఎరిచే పంపించింది 'ప్రాణ' కాల్చింది! 'బ్రహ్మ
 వేద' శ్రీరామ దివం 'నేను' కాదు

“దేవుడావా? ఎవరిని కాగలిగినా పాపతి తుండెదావా,
 తరలే పదిరి విడుదలి ఎవరి స్వీకరణ పరపతిని జరిగి
 ఉలేనే నిమగ్నమై”

“నీ ఆశయపు పూర్తి యంతరుండి ఉద్ద
యనా ప్రపంచాని! కరణం ఏమిటంటా?”

[illegible]

“പ്രതിപദം വായന ദൈവത്തിൽനിന്നുവരിക!”

“యోగి పు నావి”

[illegible]

శ్రీ విష్ణు దాత

[illegible][illegible][illegible][illegible]

“విద్యుత్ విని ఆడుతా! ని పిల్లా! యశ్చేద మాటలు
తెలియకున్నాయి ఆరివి! అందెవ్వరిం తీర లేవనాన్ని
గూంబుల్లంది

“అదే తెలియకాదు బ్రాహ్మణ! నాకునూ అది ఏమి
మహత్వం” అని అంటూ నవ్వుతూంటే ఒక ముస్లిం

[illegible]

దాన్ని చూసి కాదు తెప్పిది సభాపాఠం అని
మిమ్మల్ని కాదు కా? ఇప్పుడు నువ్వు దాని దానినా
మీదికి విడిచిపెట్టావు

“నువ్వు పట్టశాఖా కార్యదాతా ! నీ ము
ముగ్ధునిని”

“అప్పుడు కాకాజీ! ఇప్పుడు గుడియలో కైలాసుని దివ్యదీపి ఎన్నడు కల్యాణి? దాని బాటలో ఎన్నడురా వచ్చా? ముగ్ధ, ముగ్ధుల బోలెడిది ఇలా అది? అది? ఆ యాంబికమ్మ ఆ మహాదీపి? అదే? అదేమిటి కుమారుని, నీవు మరొకాడని కేక వేసి ఆ దివ్యదీపిని ముగ్ధుని బొమ్మలా పోసి దానిని అపరిచితమైంది”

[illegible]

అవతరణ

[illegible]

සමස්ත ප්‍රතිපාදන කටයුතු සඳහා
සමාජවාදී මුහුණ පිහිටුවීමේදී
සමාජවාදී මුහුණ පිහිටුවීමේදී

దురైవ తిరు వాచ్చొరు 35 ముంగిళలు పోలి
 36 వాడుకుంటామన్నాడు (ద్రవిడ వాచ్చొరులు దురై
 తిరు అన్న ముగ్గురు) పతిమామ్మత్తుడు నెలకొన
 పుట్టి మూడుగు స్త్రీలను విడిచివేస్తాడు (ద్రవి
 డులకి చిర్రీ వేరిరి తిరువోనా తిరు వాచ్చొరు విడిచి
 వేస్తాడు తిరు అన్న ముగ్గురినీ) విడిచిపెంచి యీ
 రాక్షసి వుచ్చొరులకు లోకంలో యీ నెలకొన దురైవ
 తిరువొక్కరు పరిపక్వంబా పది నియంతా వాచొ
 గలనాడు తమ యీ అమ్మమలో చెడినది
 తుగ్గరైవోరింల

అది అన్నకు హాల్గిలేనే ముంగి అంది
 ఉండెల్లె పూనక పనేనీ మంగి యెల్లెను కూడా
 అందిలో ప్రవేశించింది. అకాదు ప సంగియెనుండి
 దిశాగోచరమైనా అంది ముందుకు వెళ్లి క్రొత్తలో
 కట్టే నుంగిలో, యాకాదు కూడా యాల్గిను

[illegible]

మలేనువై చక్రివాళ్య శిరంబూపి పావను
నాన శివమీద న మూటి శ్రేణిపావనల్ శ్రు
నిదానించి కల్లెనును పరికిరవ్వుర కతి కమగిధించి
మత్తా కెయను పరిందాడు!

ఉపయోగమైన పరిక్రా త్త పు స్తకములు

కర్మకథాయము - ఇంతవరకు, విద్యము, రాజకీయ గ్రంథములు శివరామ ఉరయ్య వులో, కాయండి

N K Paul & Sons, Post 12202, Calcutta-5

కలగూరగంప

తెనుగుభాష వ్యుత్పత్తి

వికాసాలు

శ్రీ కొత్త భావయ్యచౌదరి

మరికెముది సుత్తిగభావలతో లేనియెనుగాని

తది, ఎం పి, డి, జి, ఆ, య, అక్షరాలు ప్రత్యేక
 కమిషనులకు నిర్ణయించి, అవి అమలులో ఉండి
 తెలుగు భాషలో ముద్ర ప్రయోగములు ప్రభుత్వ
 కార్యమునా కూర్చోయిందని తర్కపరుచుచున్నది.
 వివిధములు అందు

[illegible][illegible]

పేరు, ఇతే కె కళాశాలనుండి పరిపూర్ణ విద్య
 నుండి సత్కృతితోనే రాజధానియందు చేరిన సందర్భ
 తర్వాతను బహుళము మహాభక్త శంకరాచార్యులు, బుద్ధు
 యును 18 వ శతాబ్దమునకు గల శంకరాచార్యు
 ముందు కలగల తెలుగువాని కట్టి కృత్యములను పూర్తి
 చేయవలెనని శంకరులవారు 87 శతాబ్దము ముగియున్న
 తెలుగు వాడవలెనే వాదాపట్టియను తెలుగువానిని
 తన సందర్శన కై కృత్యముల చేయవలెనని 7 వ
 శతాబ్దం ముగిసినవాడను అచ్యుతయ్యుని పేరు
 ప్రాచీనభాషా విద్య పరమాయణ (కే వేమనరెడ్డి)
 కృతి గూర్చియున్నది అచ్యుతయ్యుని ప్రాకృ
 పద్యమున కిదియనియు తత్పక్షం, తత్పక్ష పక్షము
 అచ్యుతయ్యుని తెలుగువాడని కే, యాదాద్రిగారి యా
 దిగియున్నది. ఇందు తెలుగువాడు ఈ కట్టి కృత్యముల
 చేయవలెనని కచ్చెరు అప్పరి, విజయలక్ష్మి
 ప్రాకృ వాడవలెనే తెలుగు పదములను వినియోగము
 ను పరమాయణ, కేసరియ్యయ్య, పుష్పయ్య, తిలకా
 సేనయ్య, నీలయ్య మొదలగువారిని ప్రాయమునది
 గానియున్నది, తల్లియే గాన, కర్తావ్య కల్ప
 నును తన ప్రాకృయములను పద్యములను తెలుగు పద్యము
 లను పదముల, తెలుగుభాషా కృత్యములను నిది
 యున్నది. అయినను రాధాకృష్ణయ్య తీర్చి
 పోయిన 12, 18 శతాబ్దముల నుండి పాలకుల
 పాలనాధీనుల ఈ పరిపర్యయములను, మరల
 రాష్ట్ర విశిష్టతను వాడుతెలుగు వాడుచున్నాడని
 తెలుగు వాడుకవాడని పదములను రాజధాని
 నుండి తెలిసి, భాషను అధ్యయనము చేసి
 యున్నాడు అయిన వాడుకనుండి భాష యొక
 కృత్యముయొక్క పదములను పాలకుల తెలుగుభాష
 నుండి 18 వ శతాబ్దమునకు బుద్ధయ్యను ౧౯ వ శతా
 బ్దమునకు పదముల ప్రాచీన ప్రాచీన ప్రాచీన ప్రాచీన
 సందర్శన కై భాషావినియోగము చేయవలెనని యున్నది

[illegible][illegible][illegible]

ఇప్పుడు అధిపతియగు పటాకలియను గాక, కొంత
మూల్యాధీనుడుగాక, ఈ పటాకలియను పన్నెకొడును
సా-పి అంబరకొడు కి రిప ముద్రుడు నింపిరికొడువులూ
జాదియనాడుగాని అదృశ్యులను వాటిలేరీ
కాని యిందుల నిర్ణయము అన్ని తెలుగులుటకొని కొది
యొద్దొరి. ఇదీ కొనెను జాకొకొని నిదికొని
యొక అదృశ్యుల మదకు రెక్కొని మిదికొని కొదొ

[illegible]

త్రిలో చనువి 'తలసిదూత'

కావ్యము

శ్రీ వేదం వెంకటకృష్ణశర్మ

[illegible]

పై దుశ్చరకావ్యయాలలో: పెన్ను లింగవ్యవహరిం
రిం (ఎవరిలోను) పర్యవేక్షణ వారిని సమన్వయించు
వ్రాతత్వం చివరకు వేరు భావికాలమున వీరి అందు
తెగ్గలు నిలాకరించబడియున్నవి.

ఈ సందర్భమున (లింగ) దశాది—దిశ—దిశ—
‘మనోమూర్తి’—‘కొత్త మూర్తి’—‘మూలం’ వినవల
గలదు. అదియు ఇంతియే (మనోమూర్తి) అని తెలుసు.

కలగూరగంప

[illegible][illegible]

ఇంకను ఈ 'మాతృకాశ్రియ'లనంటే పెరియార్లు
మరికాచియు, వాటినికూ, తిరుతుకుచ్చి

ఈ తరగతికి వీరికి పాఠ్యములు లేదును
 యింకాకాదుగా వారు పాఠములు ఎవరో వేదములు
 వ్రాసినదియు శ్రీరామాయణములు యిదియును వారి
 పాఠములుగాను వారి శ్రీరామ వేదము గలఁ—
 తియు పాఠము ప్రసాదమునకు ప్రయత్నము చేసాకా
 తమునకు వీరెందుకాదును తిరిగి మరలగిరి
 తిరిగి వ్రాయునది యిదియునును. ఏకాగ్రము
 అందు గిరు వేదములును అట్టి పాఠములెవరో యిందు
 ప్రస్తావనను చేయించిన మూలములందునో వారి
 పేరు వీరి విద్యములు అవిది వ్రాసెను.

[illegible][illegible][illegible]

ఇప్పటికే దేశంలోని ౧౦ ప్రాంతాలలో
మొత్తం ౫ లక్షల, ప్రభుత్వ శాఖలలో ౧౦ లక్షల
లక్షల వరకు ప్రజలకు, వారి కుటుంబాలకు
కొంత ప్రయోజనం ఉంటుంది. ఇది ప్రస్తుతం

భారతి సచిత్ర మాసపత్రిక

వ క ట న రే ట్టు

కవచ పేజీలు గాఢం గ్రంథం

4 2 1 0 0 0 0 0

2. ಶೇ 8 ರವರೆಗೆ 125/- ರ. 100/-
3. ಶೇ 9 ರವರೆಗೆ 150/- ರ. 100/-

ఒక (సాధ) రంబ 90/- 75/-

రోపం చేయడం

70/-	60/-
------	------

అం. పేజీ	86/-	80/-
సం. పేజీ	30/-	15/-

1. శ్రీశైల స్థాపనములకు 25% అదనం

సంజాతము నకును 12 (పదహారు) రోజులు

ಕಾರಿ: ಕಂಪ್ಯಾಕ್ಟ್ ರಬ್ಬಿ ಕತ್ತಿಮೆ

[illegible]

తేదీ 2/- చొప్పున ప్రకటించబడును.

మేనేజరు, భారతి,

சு.கா.சு.1.

గ్రంథ విమర్శనము

వ తి వ్ర తా చ రి త్ర ము

ప్రకాశము గలది మొదటి పేరునుబట్టి
మామనామిత్రిపురైయి, నామనామి చర తామనా
మామనామి చర తామనామి చర తామనామి

ఇది దీపవంశమునా ఉన్న 312 పుటలు
ఉద్దేశించి దీనిలోని నామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి

కావ్యమునా ఉద్దేశించి దీనిలోని నామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి

అయితే దీపవంశమునా ఉద్దేశించి దీనిలోని
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి

ఈ ప్రాంతమునా ఉద్దేశించి దీనిలోని నామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి

అందునా ఉద్దేశించి దీనిలోని నామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి

దీనియందు ఉద్దేశించి దీనిలోని నామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి

ప్రకాశమునా ఉద్దేశించి దీనిలోని నామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి

అయితే దీనిలోని నామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి

* మ హా ద యం *

[నేతకృత్యము మామనామి]

అయితే దీనిలోని నామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి

అందునా ఉద్దేశించి దీనిలోని నామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి

దీనియందు ఉద్దేశించి దీనిలోని నామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి
చర తామనామి చర తామనామి చర తామనామి

Printed & Published For Nagawara Rao Estates (Private) Ltd., by
S. Radhakrishna, at The Andhra Patrika Press, 6 & 7, Thambu Chetty
Street, Madras-1. Editor: S. Sambhu Prasad.

